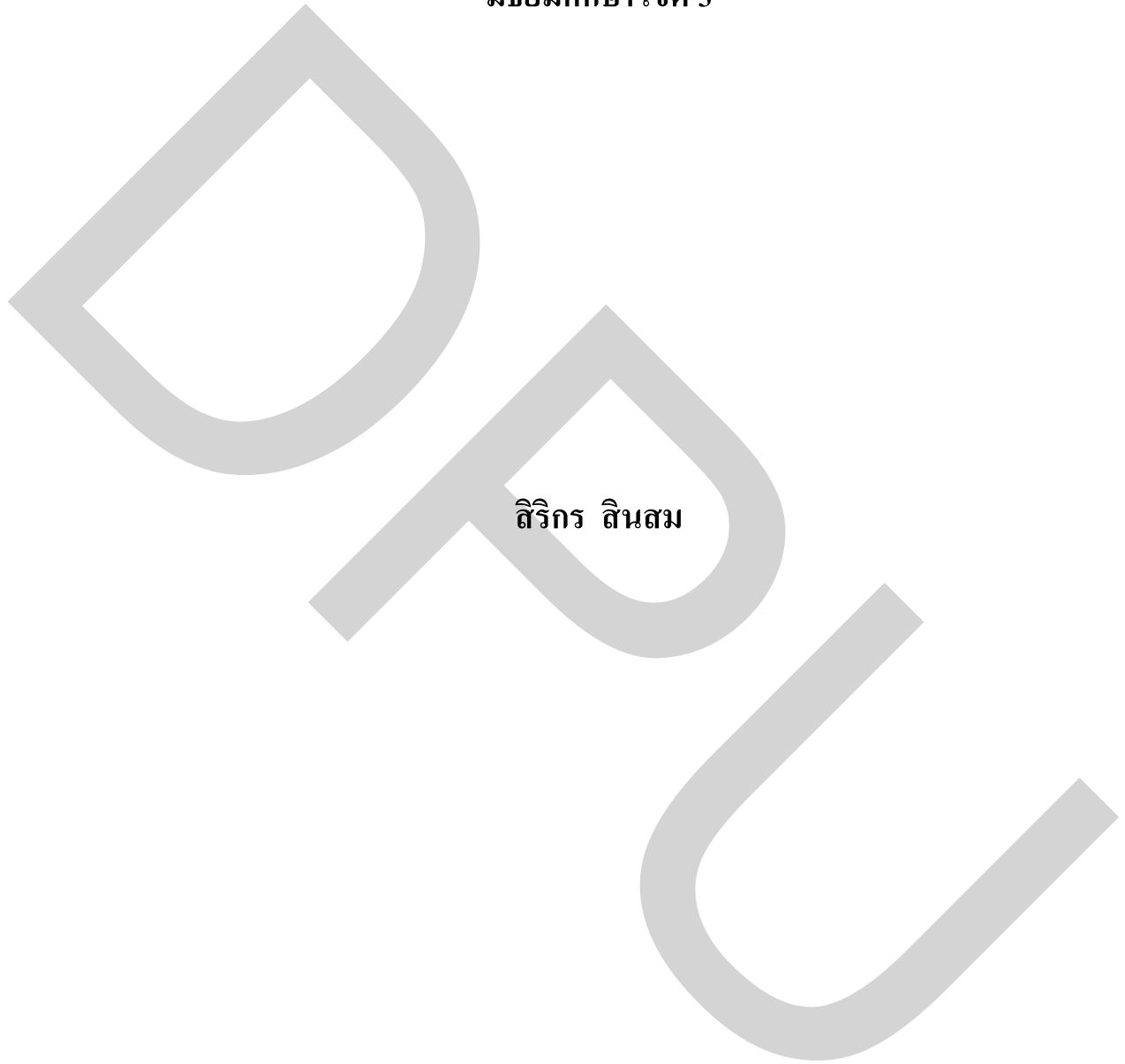

ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 3

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการจัดการการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

พ.ศ. 2558

**Factors Affecting Self Discipline of Lower Secondary School Students
in Nonthaburi Province Affiliated with Secondary
Educational Service Area Office 3**

Sirikorn Sinsom

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Education Management
College of Education Sciences, Dhurakij Pundit University**

2015

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3
ชื่อผู้เขียน	สิริกร สินสม
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว
สาขาวิชา	การจัดการการศึกษา
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนตามสถานภาพของครอบครัว 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพการอบรมเลี้ยงดูและด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 4) เพื่อศึกษาชุดปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและ 5) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 191 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 191 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนนทบุรี จาก 14 โรงเรียน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ครูฝ่ายปกครองในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 112 คน จาก 14 โรงเรียน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และแบบมาตราส่วนประมาณค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน One-way ANOVA F-test สถิติทดสอบสมมติฐาน วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) คัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ที่สัมพันธ์กับตัวแปรเกณฑ์โดยใช้วิธี Enter เพื่อดูตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการศึกษาพบว่า

1. ระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 3 พบว่า นักเรียนมีวินัยด้านพฤติกรรมในห้องเรียนและด้านพฤติกรรมทั่วไปในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนตามสถานภาพของครอบครัวพบว่า นักเรียนที่มีสถานภาพทางครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการอบรมเลี้ยงดู คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจที่มีเหตุผล ส่วนด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา ได้แก่ การปฏิบัติตนของครูพฤติกรรมกลุ่มเพื่อน และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนด้านการอบรมเลี้ยงดู คือการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยตามใจ

4. ชุดตัวแปรที่พยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติประกอบด้วย พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การปฏิบัติตนของครูและการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจที่มีเหตุผล โดยสมการนี้สามารถทำนายความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 33.0 ($R^2 = .330$)

5. ปัญหาของการพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในด้านการปฏิบัติตนของครู ครูบางคนสอนไม่ค่อยเข้าใจหรือสอนแล้วนักเรียนเข้าใจยาก ทำให้นักเรียนชวนกันหนีเรียน ในด้านพฤติกรรมกลุ่มเพื่อนนักเรียนชอบทำเลียนแบบเพื่อน เช่น การแต่งกายผิดระเบียบ ด้านพฤติกรรมทั่วไป คือ ขาดความรับผิดชอบ สนใจเทคโนโลยีที่ไม่จำเป็นมากเกินไป เช่น การใช้โทรศัพท์เกินความจำเป็น ดิดเกมส์ข้อเสนอนะเพื่อการพัฒนาความมีวินัยของนักเรียน คือ คุณครูควรหาสื่อหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้นักเรียนเข้าใจในบทเรียนได้ง่ายขึ้นให้มีการกำหนดบทลงโทษอย่างชัดเจนสำหรับนักเรียนที่หนีเรียนควรจัดกิจกรรมปลูกจิตสำนึก หาสื่อการสอนที่ทำให้นักเรียนมีความตระหนักในความสำคัญของการศึกษา และให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองสำหรับผู้ปกครองควรให้ความรัก และเอาใจใส่นักเรียน ติดตามความเป็นอยู่ และผลการเรียน ตลอดจนการคบเพื่อนของนักเรียนควรมีการสอนจริยธรรมและศีลธรรม ให้มากขึ้น ผู้ปกครองควรปรับตัวลดช่องว่างระหว่างวัยลง โดยการ โนม้เข้าไปใกล้กับลูกที่เป็นวัยรุ่นให้ได้มากที่สุดเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ดีต่อกัน

Thesis Title	Factors Affecting Self Discipline of Lower Secondary School Students In Nonthaburi Province Affiliated with Secondary Educational Service Area Office 3
Author	Sirikorn Sinsom
Thesis Advisor	Associate Professor Dr. Kla Tongkow
Department	Education Management
Academic Year	2014

ABSTRACT

The objectives of the study were 1) to examine the level of lower secondary students' self-discipline 2) to compare the lower secondary students' self-discipline behavior by their family status 3) to explore the relation between family raising, school environment and lower secondary students' self-discipline 4) to study factors being able to predict the lower secondary students' self-discipline 5) to find out problem and suggestion to develop lower secondary students' self-discipline.

A sample was selected from 191 lower secondary students, 191 parents from 14 secondary schools in Nonthaburi province by using sample random sampling method. Also 112 administrative teachers from 14 secondary schools in Nonthaburi province were drawn by purposive sampling. The instruments used included the questionnaire: Check list and Rating scale.

The findings revealed that

1. Level of lower secondary students' self-discipline in Nonthaburi province was high both behavior in class and in general.

2. The result of comparison between different family status: both their incomes and in general, the behavior of students are all the same.

3. The variable are positively correlated with students self-discipline significantly .01 in case of family raising by reasonable controlling and school environment was effected by the behave of teachers, friends and Student Care System as well. The variables are negatively correlated with students' self-discipline in neglected family rising.

4. The lower secondary students' self-discipline forecasting set included friends' behavior, student Care System, the behavior of teachers and family raising by reasonable controlling. This equation forecasts the students' self-discipline as 33.0 ($R^2 = .330$)

5. Problems of students' self-discipline development, the behavior of teachers should change their teaching techniques, influence students much more by interesting process and activities. Friends' behavior affects the students' self-discipline by copying, grouping in the forbidden routine life. General behavior of students improves less responsibility by using too much telephone, chatting, playing game etc.

The suggestions to promote students' self-discipline are very specific on both teacher and parents making more serious action on controlling, teaching, guiding, understanding, influencing and also punishing. Moreover both should pay attention to practice much more moral on them.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3” ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะความกรุณาและความช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณทุกท่าน

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว อาจารย์ที่ปรึกษาได้ให้คำแนะนำในการคัดเลือกเรื่องที่จะทำการศึกษาครั้งนี้ ให้ความรู้ด้านวิชาการ ด้านเทคนิค และข้อคิดต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์ ประธานกรรมการสอบผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว และ ดร.วาสนา วิสฤตภา กรรมการสอบ ที่ได้สละเวลาเพื่อให้คำชี้แนะอันมีค่าและประโยชน์อย่างสูงในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.โกสุม สายใจ รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ ชาติไทย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดา ฤทธากัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี ทองเอม ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย และให้คำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุง ผู้ทำการศึกษาซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณทุกคนในครอบครัว ที่คอยห่วงใยและเสมือนกำลังใจแรงสนับสนุนที่สำคัญ จนทำให้วิทยานิพนธ์ลุล่วงไปด้วยดี

ในท้ายที่สุดนี้ ต้องขอระลึกถึงความกรุณาของคณาจารย์ทุกท่านที่เป็นผู้ชี้แนะแนวทางการศึกษาในตอนต้น รวมทั้งให้คำแนะนำในการประมวลผลข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ และการทดสอบต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ และขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีได้กล่าวนามมา ณ ที่นี้ ที่มีส่วนช่วยเหลือและเป็นกำลังใจรวมทั้งให้การสนับสนุนเป็นอย่างดีจนทำให้การศึกษากครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๘
สารบัญภาพ.....	๙
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	5
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	6
1.4 สมมติฐานการวิจัย.....	6
1.5 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
1.6 ขอบเขตการศึกษา.....	8
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสถานศึกษา.....	13
2.2 แนวคิดการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน.....	21
2.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเอง.....	31
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	51
3.1 ประชากรและตัวอย่าง.....	51
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	52
3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	53
3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	60
4.2 การวิเคราะห์ระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน.....	63
4.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ตามสถานภาพของครอบครัว.....	67
4.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้านกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ด้านการอบรมเลี้ยงดูและด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา.....	69
4.5 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน.....	71
4.6 การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัยใน ตนเองของนักเรียน.....	74
5. สรุปผลการวิจัย.....	82
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	83
5.2 การอภิปรายผล.....	86
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	96
บรรณานุกรม.....	99
ภาคผนวก.....	107
ก หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ.....	108
ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือ.....	115
ค แบบสอบถาม.....	117
ง Reliability.....	139
จ ตารางการวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน.....	148
ประวัติผู้เขียน.....	151

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 จำนวนประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	52
4.1 จำนวนและค่าร้อยละของนักเรียน.....	60
4.2 จำนวนและค่าร้อยละของครูฝ่ายปกครอง.....	61
4.3 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ปกครองนักเรียน.....	62
4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับด้านวินัยของนักเรียน ในทรรสนะของนักเรียนและครู ด้านพฤติกรรมในห้องเรียน.....	63
4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับด้านวินัยของนักเรียน ในทรรสนะของนักเรียนครู และผู้ปกครอง ด้านพฤติกรรมทั่วไป.....	63
4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับด้านวินัยของนักเรียน ในทรรสนะของนักเรียน ด้านพฤติกรรมในห้องเรียน และด้านพฤติกรรมทั่วไป.....	64
4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับด้านวินัยของนักเรียน ในทรรสนะของครูด้านพฤติกรรมในห้องเรียน และด้านพฤติกรรมทั่วไป.....	65
4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับด้านวินัยของนักเรียน ในทรรสนะผู้ปกครองด้านพฤติกรรมทั่วไป.....	66
4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนตามสถานภาพของครอบครัว.....	67
4.10 การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนจำแนกตามสถานภาพของครอบครัว.....	68
4.11 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้านการอบรมเลี้ยงดู (X2) กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน.....	69
4.12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา (X3) กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน (นักเรียนและครู).....	70
4.13 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู (X2) และด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา (X3) กับความมีวินัยในตนเองของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยวิธี Enter.....	71

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.14 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู (X2) กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยวิธี Enter.....	72
4.15 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา (X3) กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยวิธี Enter.....	73
4.16 ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 ในทรรศนะของนักเรียน.....	74
4.17 ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 ในทรรศนะของครู.....	75
4.18 ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 ในทรรศนะของผู้ปกครองนักเรียน.....	77

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คุณภาพของผู้เรียนถือเป็นหัวใจของการพัฒนาการศึกษาที่เน้นการสร้างคนให้มีความสามารถ มีคุณธรรม มีความสุข เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมไทยที่ส่งผลให้ประเทศมีสังคม มีเศรษฐกิจ และมีการเมืองที่ดีการศึกษาในปัจจุบันจำเป็นต้องสร้างทักษะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ เฉพาะด้านแต่สิ่งที่ต้องพึงระวัง คือการศึกษาต้องไม่แตกแยกจากสังคมหรือชีวิตจริง และสร้างให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะรับกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยเฉพาะการเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ ขณะเดียวกันจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องของการเรียนรู้จากกิจกรรม หรือการเรียนรู้นอกห้องเรียนอย่างจริงจัง เพราะถือเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนผู้เรียน

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักพึ่งตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจึงได้พัฒนามาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นกรอบในการประเมินคุณภาพและเป็นแนวทางให้หน่วยงานและสถานศึกษามุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานต่าง ๆ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติในหลักการในคราวประชุมเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2543 มาตรฐานการศึกษามีทั้งหมด 27 มาตรฐาน 91 ตัวบ่งชี้ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ มาตรฐานด้านผู้เรียนมาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัย มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีวินัย มีความรับผิดชอบปฏิบัติตนตามระเบียบ และหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, น.14)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 บัญญัติว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” ซึ่งแสดงถึงว่า การพัฒนาคนของเรานั้นต้องการให้เป็น

คนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ เราจะต้องพัฒนาการให้มีความรู้ และมีวินัยในตนเองเสียก่อน ความเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ก็จะตามมา

คำว่า วินัย หมายถึง การปกครอง การควบคุม เช่น ในอดีตบางโรงเรียนมีตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายปกครอง หรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายปกครอง นอกจากนั้น วินัย จะหมายถึงการลงโทษ ซึ่งบางครั้งเป็นการลงโทษทางกาย (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2550, น.349)

วินัย หมายถึง ระเบียบ แบบแผน และข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับ พ.ศ. 2542)

วินัยจึงมีความหมายที่สำคัญเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของมนุษย์ที่จะอยู่ร่วมกันในสังคม เพราะถ้าสังคมใดที่ขาดวินัยแล้ว มนุษย์ที่อยู่ร่วมกันก็จะขาดการเคารพกติกาซึ่งกันและกัน ตัวที่จะควบคุมให้มนุษย์อยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุขก็คือ ความมีวินัยดังที่ วิไลวรรณ วิกาลักษณ์กุล และคณะ (2541, น.155) กล่าวว่า วินัยจะช่วยเสริมสร้างและรักษาไว้ซึ่งความถูกต้อง ติงาม และความ เป็นระเบียบเรียบร้อย วินัยจะช่วยสร้างและเตรียมพลเมืองที่มีคุณภาพ เป็นพลเมืองที่ดีมีระเบียบวินัย

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2540, น.5-6) ได้กล่าวว่า บ้านเมืองที่ก้าวหน้าและเป็นระเบียบ รัฐจะต้องควบคุมเข้มงวด แต่การควบคุมของรัฐเพียงอย่างเดียวไม่อาจทำให้คนทั้งชาติเป็นระเบียบได้ ชาติจะมีวินัยและประเทศจะก้าวหน้าได้นั้น จะต้องเริ่มต้นที่ครอบครัวก่อน พ่อแม่จะต้องสร้างวินัยให้เกิดขึ้นในตัวลูก เราต้องปลูกฝังวินัยให้อยู่ในสายเลือดของคนในชาติ ดังเช่น ประเทศญี่ปุ่นเป็นตัวอย่างที่พิสูจน์ให้เห็นว่าวินัยที่อยู่ในสายเลือดนั้นทำให้ชาติเข้มแข็งและพัฒนา หรือเมื่อมาประเทศที่ใกล้ ๆ กับเราอย่างสิงคโปร์ซึ่งเป็นประเทศในกลุ่มอาเซียนเช่นเดียวกัน ความมีระเบียบวินัยและเคร่งครัดของกฎหมายสิงคโปร์ เป็นผลทำให้ได้รับการจัดอันดับประเทศที่มีการทุจริตคอร์รัปชันน้อยที่สุดในโลก

การปลูกฝังให้คนมีวินัย เริ่มจากเด็กก่อน สถาบันแรกที่มีผลต่อการปลูกฝังวินัยคือครอบครัว พ่อแม่เป็นผู้ให้กำเนิดบุตรธิดามาแล้วก็ยังมีหน้าที่อบรมเลี้ยงดูเด็ก คอยแนะนำให้เด็กกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง มีข้อสังเกตว่า เด็กคนใดที่มาจากครอบครัวที่อบอุ่นพ่อแม่มีเวลาให้ลูก เด็กคนนั้นเมื่อเข้ามาอยู่ในสังคมก็จะปฏิบัติตัวได้ดีไม่สร้างปัญหาให้กับสังคม แต่ถ้าเด็กคนใดมาจากครอบครัวที่ พ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาให้กับลูก ความเอาใจใส่ในการอบรมเลี้ยงดูไม่ค่อยมี เด็กคนนั้นเมื่อเข้ามาอยู่ในสังคมก็มักจะเป็นผู้สร้างปัญหาให้กับสังคม มีพฤติกรรมที่ก้าวร้าวชอบมั่วสุมกระทำในสิ่งที่ผิดกฎหมาย เช่น สูบบุหรี่ เสพยาเสพติด เล่นการพนัน อันก่อให้เกิดเป็นปัญหาของสังคม วีระ สดสังข์ (2549, น.36-37) กล่าวว่า บรรดาเยาวชนของชาติถูกมอมเมาด้วยยาเสพติด และวัฒนธรรมต่างชาติจับกลุ่มเสพยา มั่วสุมทางเพศ ตั้งครรภ์ ทำแท้ง ที่งูในถังขยะ หรือไม่มี

รวมกลุ่มกันก่อนความเดือนร้อนแก่ผู้อื่นและสังคม เช่น จับกลุ่มแข่งรถจักรยานยนต์ ในยามค่ำคืน สร้างความเดือดร้อนให้ประชาชนผู้ใช้นถนน ยกพวกตีกันจนถึงแก่ชีวิต ยิ่งมีการศึกษาสูงเท่าใด จิตสำนึกกลับยิ่งต่ำลง เพราะการศึกษาของชาติมุ่งด้านวิชาการมากกว่าด้านคุณธรรม จริยธรรม สังคมยกย่องคนเก่งกว่าคนดี

การพัฒนาวินัยนักเรียน สถานศึกษาต่าง ๆ ถือเป็นหน่วยงานที่สำคัญที่สุด เพราะจะช่วย สร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่ประเทศชาติ โดยการมุ่งพัฒนานักเรียนให้มีความสมดุล ทั้ง ด้านปัญญา จิตใจ และสังคม เป็นผู้รู้จักคิดวิเคราะห์ ใช้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ มีความคิดรวบยอด รักการเรียนรู้ รู้วิธีการแก้ปัญหา และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีเจตคติที่ดี มีวินัย มีความ รับผิดชอบ และมีทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนาตน รู้จักพัฒนาอาชีพ และพัฒนาสังคมดำรงชีวิตใน สังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541, น.94-95)

สถาบันแห่งที่สองที่จะสร้างคนให้มีวินัยก็คือ โรงเรียน หรือสถานบันการศึกษา เด็ก เมื่อมาจากหลายครอบครัว เมื่อเข้ามาอยู่ใน โรงเรียนเดียวกัน โดยมาจากพื้นฐานของครอบครัวที่ แตกต่างกันได้รับการอบรมมาดีแล้วจากครอบครัวก็ไม่ค่อยมีปัญหา แต่เด็กที่ไม่ได้ รับการอบรมจากครอบครัวก็มักจะสร้างปัญหาให้กับโรงเรียน สิ่งที่จะควบคุมนักเรียนเหล่านี้ให้อยู่ ในกรอบปฏิบัติในแนวทางเดียวกันก็คือวินัยของโรงเรียน ข้อห้าม ข้อปฏิบัติต่าง ๆ ของนักเรียน โรงเรียนจะเป็นผู้ดูแลให้เด็กเหล่านั้นปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน

เมื่อพิจารณาจากทฤษฎีการเรียนรู้ วินัยเป็นพฤติกรรมที่เรียนรู้ได้ ดังนั้น วินัยนักเรียน คือกระบวนการสอนทักษะทางสังคม และพฤติกรรมของนักเรียนในชั้นเรียน วินัยเป็น กระบวนการอย่างหนึ่งของการศึกษาในการที่จะปรับปรุงและส่งเสริมความประพฤติของนักเรียน โดยวินัยมุ่งที่จะให้นักเรียนสามารถควบคุมตนเอง รู้จักปกครองตนเอง นั่นคือการมีวินัยในตนเอง และเป็นสมาชิกที่มีคุณค่าของชั้นเรียน (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2550, น.350)

เมื่อพลเมืองของประเทศเราเป็นคนที่มีระเบียบวินัยกันมากพอ ภาพที่ปรากฏ การแข่ง ชิงสิ่งของบริจาค เราจะไม่พบเห็น การกักตุนสินค้าบริโภคจนเกินความจำเป็นจะไม่เกิดขึ้น เมื่อมา ดูชีวิตประจำวัน การดำรงชีวิตของคนเมืองมักจะพบแต่การแก่งแย่งกัน เช่น การขึ้นรถประจำทาง รถไฟฟ้า จะเห็นคนเข้าแถวเพื่อขึ้นรถน้อยมาก ส่วนใหญ่ที่พบก็คือแถวของนักเรียนทหาร เมื่อเรา ดูในโรงเรียนซึ่งเป็นสถานที่ปลูกฝังให้เป็นคนมีวินัย ภาพที่นักเรียนจะเข้าแถวเพื่อรอขึ้นลิฟท์หรือ เข้าแถวเพื่อซื้ออาหารกลางวันในโรงเรียนบางแห่งจะหายาก แต่ถ้าโรงเรียนใดที่ผู้บริหาร และคณะ ครูเข้มแข็งความเป็นระเบียบเหล่านี้ก็จะพบเห็นได้ พฤติกรรมของนักเรียนอีกอย่างหนึ่งก็คือการ แต่งกาย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายระเบียบการแต่งกายทั้งชายและหญิงเวลาสวมเสื้อแล้ว จะต้องสอดชายเสื้อไว้ในกระโปรงหรือกางเกง ซึ่งจะเป็นคั้งนี้ก็จะเฉพาะอยู่ในโรงเรียนแต่เมื่อพ้น

จากรั้วโรงเรียนมาแล้ว ชายเสื้อของนักเรียนชายมักจะหลุดออกมานอกกางเกงเสมอ ซึ่งแสดงว่าเขา มีวินัยเฉพาะ โรงเรียนเท่านั้น

จากผลการวิจัย เรื่อง วินัย ของเกียน โคลา และบานิกกี (Giancola and Banigky, 1998) อังในสุชาติ ร่มโพธิ์สระ (2547, น.1) พบว่าปัญหาวินัยนักเรียนนั้นเป็นปัญหาระดับชาติและเป็น ปัญหาของโลก ปัญหาวินัยนักเรียนเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการเรียนการสอนในห้องเรียน ปัญหาวินัยนักเรียนทำให้ครูต้องเข้มงวดกับนักเรียนมากขึ้น ฉะนั้นการสร้างระเบียบวินัยจึงเป็น นโยบายที่สำคัญและเป็นนโยบายระดับชาติ ในการสอดแทรกการให้ระเบียบวินัยกับการจัดการ การเรียนการสอนควบคู่ไปกับการพัฒนาวินัยนักเรียนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้กำหนดเกณฑ์ มาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านผู้เรียน มี คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ โดยมีตัวบ่งชี้คือ ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ เช่น การตรงต่อเวลา ปฏิบัติตามระเบียบของสถานศึกษาโดยเฉพาะการเข้าแถวเคารพธงชาติและ ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ความสุภาพเรียบร้อย มีสัมมาคารวะ และมีมารยาทในการรับประทานอาหาร ผู้เรียนมีความประหยัด ได้แก่ การใช้ทรัพย์สินของโรงเรียนอย่างประหยัด การใช้อุปกรณ์การ เรียนอย่างคุ้มค่า และเสียสละเพื่อส่วนรวม รู้การบริจาคทรัพย์สินเพื่อผู้อื่น หรือเพื่อส่วนรวม การเข้า ร่วมกิจกรรมการพัฒนาสถานศึกษาและท้องถิ่น การปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม มีส่วน อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชนและสังคม ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์ เช่น การปฏิบัติตามระเบียบการสอบ การไม่ลอกการบ้านเพื่อน และทรัพย์สินไม่สูญหาย เหล่านี้ เป็นต้น (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2544, น.20)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณภาพมาตรฐานการเรียนรู้ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ ความสามารถในการ สื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี และมีคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดโดยส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจและ อารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา เน้นการฝึกปฏิบัติจริง ตอบสนองความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน มีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติ การสร้างองค์ความรู้ การสร้างสรรค์ ผลงานที่มีคุณค่าต่อตนเองและผู้อื่น รวมทั้งการเรียนรู้ทักษะการอ่านร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมอย่างมี ความสุข อีกทั้งในการพัฒนาคนไทยยุคใหม่กำหนดไว้ว่า การพัฒนาคนไทยยุคใหม่ที่มีนิสัยใฝ่ เรียนรู้ ตั้งแต่ปฐมวัย สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตมี ความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจิตสาธารณะ มี ระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม สามารถทำงานกลุ่มได้อย่างเป็นกัลยาณมิตร มีศีลธรรม

คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม มีจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รังเกียจการทุจริตและต่อต้านซื้อสิทธิ์ ขายเสียง สามารถก้าวทันโลก มีสุขภาพกาย สุขภาพใจ ที่สมบูรณ์ แข็งแรง เป็นกำลังคนที่มีคุณภาพ สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งโอกาสเรียนรู้อย่างเท่าเทียม เสมอภาคการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นการสร้างผู้ที่เป็นกำลังสำคัญของเมืองที่จะสืบทอดวัฒนธรรมความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติครอบคลุมพลเมืองทุกวัยของชาติที่เกิดการสืบสานอุดมการณ์และความเป็นพลเมืองที่มีพลังความคิด พลังความรัก และพลังความสามัคคีไปอย่างต่อเนื่อง อยู่ร่วมกันบนพื้นฐานของการเคารพศักดิ์ของสังคม เคารพผู้อื่น และเคารพหลักการของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3, 2555)

วินัยจะต้องเริ่มต้นจากครอบครัว และโรงเรียนซึ่งเป็นสถานที่สร้างคน เด็กแต่ละคนมาจากครอบครัวที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน เมื่อมาอยู่ในโรงเรียนเดียวกันจะเป็นหน้าที่ของโรงเรียนจะต้องหล่อหลอมให้เด็ก ๆ เหล่านั้นอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ก็ต้องอาศัยวินัยเป็นตัวควบคุมจากการศึกษาสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ครบทุกด้าน คือ ด้านความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการศึกษาว่าปัจจัยอะไรที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 และเป็นการวิจัยที่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ในกรอบกลยุทธ์และพันธกิจ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เพื่อนำไปเป็นแนวทางป้องกันและแก้ปัญหาด้านวินัยนักเรียนต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

- 1.2.1 ระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอยู่ในระดับใด
- 1.2.2 ปัจจัยด้านสภาพครอบครัวและด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างไร
- 1.2.3 ปัจจัยอะไรบ้างมีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- 1.2.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1.3.2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนตามสถานภาพของครอบครัว

1.3.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพการอบรมเลี้ยงดู และด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1.3.4 เพื่อศึกษาชุดปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1.3.5 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1.4 สมมติฐานการวิจัย

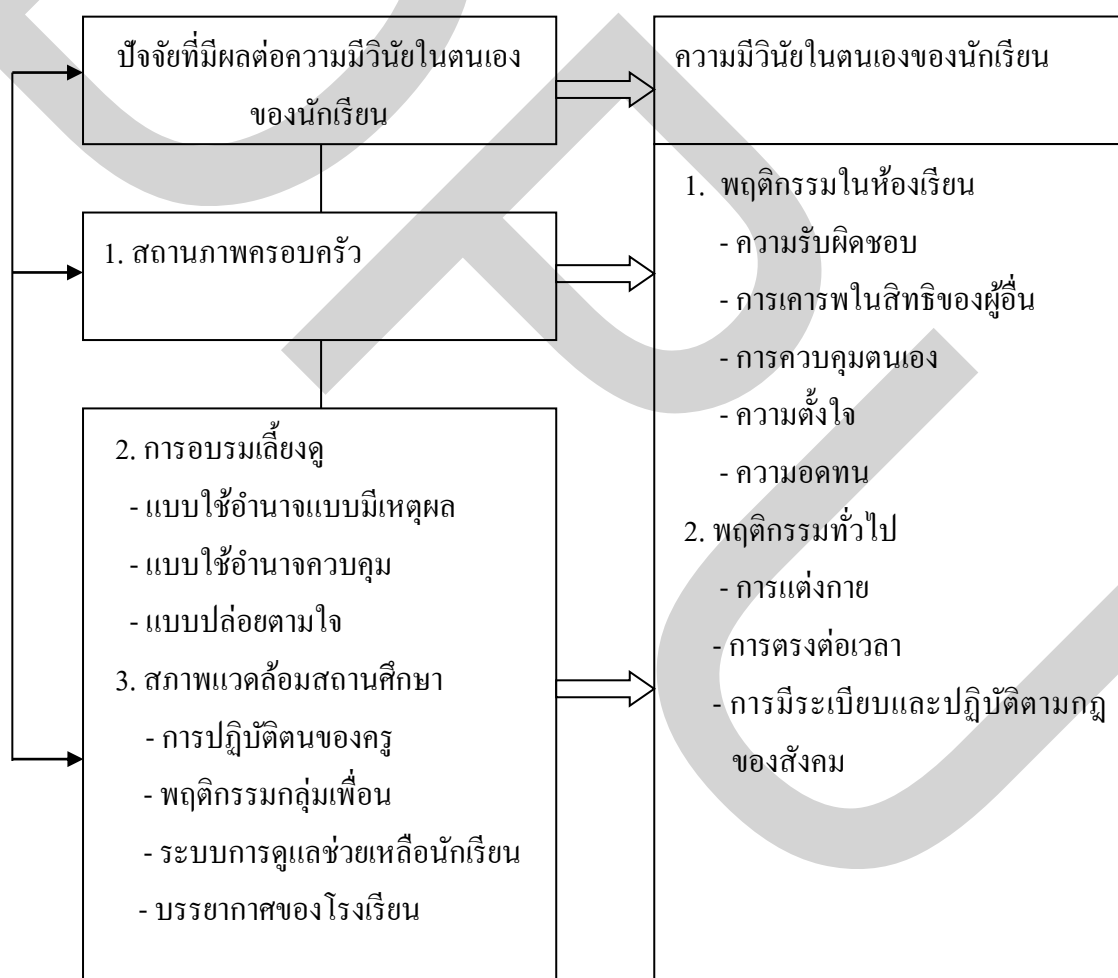
1.4.1 นักเรียนที่มีสถานภาพครอบครัวต่างกันมีพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

1.4.2 ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู และด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับ ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

1.4.3 ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู และด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

1.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มาของแนวคิดการวิจัย จากการศึกษาสภาพปัญหาของของ โรงเรียน ในฐานะที่ผู้วิจัย เป็นครูผู้สอน มักพบปัญหานักเรียนขาดวินัยในตนเอง เช่น ทิ้งขยะไม่เป็นที่ ห้องเรียนสกปรก ชอบ จิตเจียน โต้เถียงก้าวร้าว การแต่งกายผิดระเบียบ การเข้าเรียนไม่ตรงเวลา การหนีเรียน ไม่ส่งงาน การ ทะเลาะวิวาท การขโมยของเพื่อน พฤติกรรมเหล่านี้ล้วนเป็นพฤติกรรมของคนที่ขาดวินัยในตนเอง ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานในโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาว่ามี ปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลให้นักเรียนขาดวินัยในตนเอง ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาความมีวินัย ในตนเองของนักเรียนต่อไป

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

1.6 ขอบเขตการศึกษา

1.6.1 ขอบเขตของประชากรและตัวอย่าง

1.6.1.1 ประชากร ประกอบด้วย

- 1) นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 26,460 คน จาก 18 โรงเรียน
- 2) ครูฝ่ายปกครอง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3 ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 144 คน จาก 18 โรงเรียน
- 3) ผู้ปกครองนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3 ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 26,460 คน จาก 18 โรงเรียน

1.6.1.2 ตัวอย่าง ประกอบด้วย

- 1) นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 191 คน จาก 14 โรงเรียน ได้มาโดยการ สุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)
- 2) ครูฝ่ายปกครอง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3 ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนนทบุรี ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 112 คน จาก 14 โรงเรียนๆ ละ 8 คน ตามโครงสร้างของโรงเรียน ได้แก่ หัวหน้าระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 3 คน ครูที่ปรึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 3 คน ครูที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 2 คน
- 3) ผู้ปกครองนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3 ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนนทบุรี ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 191 คน จาก 14 โรงเรียน เจาะจงตามนักเรียนที่สุ่มได้

1.6.2 ตัวแปรที่ศึกษา

1.6.2.1 ตัวแปรต้น

- 1) ปัจจัยด้านสภาพภาพครอบครัว
- 2) ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู
- 3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา ประกอบด้วย การปฏิบัติตนของครู พฤติกรรม กลุ่มเพื่อน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และบรรยากาศของโรงเรียน

1.6.2.2 ตัวแปรตาม

- 1) ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ประกอบด้วย พฤติกรรมในห้องเรียน พฤติกรรม ทั่วไป

1.6.3 ขอบเขตระยะเวลาการเก็บข้อมูล ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน หมายถึงสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย

สถานภาพของครอบครัว หมายถึง การอยู่ร่วมกัน การแยกกันอยู่ และการหย่าร้าง

การอยู่ร่วมกัน หมายถึง การอยู่ร่วมของกลุ่มบุคคลที่เป็นสมาชิกของครอบครัว ซึ่งมีความสัมพันธ์กัน ผูกพันกันทางสายเลือด หรือการรับเป็นบุตรบุญธรรม ได้แก่การอยู่กับสามี อยู่กับภรรยา และบุตร

การแยกกันอยู่ หมายถึง ผู้ที่มีได้อยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยาแล้ว แต่ยังไม่ได้ หย่าร้างกันตามกฎหมาย รวมทั้งผู้ที่ไม่ได้สมรสอย่างถูกต้องตามกฎหมาย แต่ไม่ได้อยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยาแล้ว

การหย่าร้าง หมายถึง สามีภรรยาที่จดทะเบียนหย่าต่อนายทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อให้ความเป็นสามีภรรยา สิ้นสุดลง

การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ผู้ปกครองของนักเรียนใช้ในการอบรมเลี้ยงดูนักเรียน ได้แก่

การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจแบบมีเหตุผล (Authoritative parenting style) หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาให้ความรักความอบอุ่นมาก มีการควบคุมความประพฤติอย่างเข้มงวด แต่มีการควบคุมทางด้านจิตใจในระดับต่ำ

การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม (Authoritarian parenting style) หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาให้ความรักความอบอุ่นไม่มาก มีการควบคุมความประพฤติอย่างเข้มงวด และมีการควบคุมทางด้านจิตใจในระดับสูงด้วย

การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยตามใจ (Indulgent parenting style) หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาให้ความรักความอบอุ่นมาก มีการควบคุมความประพฤติไม่เข้มงวดและมีการควบคุมทางด้านจิตใจในระดับต่ำด้วย

สภาพแวดล้อมสถานศึกษา หมายถึง สภาพการณ์ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนซึ่งประกอบด้วย

การปฏิบัติตนของครู หมายถึง การเตรียมการสอน พฤติกรรมการสอน บุคลิกการแต่งกาย ดีมีความซื่อสัตย์ ความประพฤติเรียบร้อย ร่าเริง แจ่มใส เสียสละ ความเข้าใจและเป็นกันเอง การเอาใจใส่ดูแลนักเรียน รวมถึงสัมพันธ์ภาพระหว่างครูและนักเรียนที่สอนอีกด้วย

พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน หมายถึง การกระทำของบุคคลในกลุ่มที่มักจะคล้อยตามกันหรือกระทำพฤติกรรมเช่นเดียวกันเพื่อปกป้องบอกถึงการเป็นสมาชิกภายในกลุ่มนั้น ๆ

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การกระทำที่ช่วยสนับสนุนส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมีคุณภาพ ตามที่สังคมต้องการ

บรรยากาศของโรงเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปทั้งภายในและภายนอกที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

ความมีวินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมตนเองและบังคับตนเองให้มีความประพฤติตามกฎระเบียบข้อบังคับ ตามแนวทางที่เลือกไว้ ในที่นี้หมายถึงพฤติกรรมในห้องเรียน และพฤติกรรมทั่วไป ดังนี้

พฤติกรรมในห้องเรียน หมายถึง ความรับผิดชอบ การเคารพในสิทธิของผู้อื่น การควบคุมตนเอง ความตั้งใจ และความอดทน

ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นและความพยายามในการปฏิบัติตามหน้าที่ของตนให้บรรลุผลสำเร็จ ยอมรับผลของการกระทำนั้น ๆ ทั้งด้านดีและด้านเสีย พร้อมทั้งจะปรับปรุงงานของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยความรับผิดชอบนี้จะเป็นสิ่งเกื้อหนุนให้นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยไม่ต้องมีการบังคับจากบุคคลอื่น

การเคารพในสิทธิของผู้อื่น หมายถึง การยอมรับในความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่ก้าวร้าวหน้าที่ของผู้อื่น เคารพและให้เกียรติแก่ผู้อื่นเสมอและเชื่อว่าทุกคนมีสิทธิเสรีภาพทัดเทียมกัน

การควบคุมตนเอง หมายถึง การที่บุคคลจะดำรงตนอยู่ในความถูกต้อง จะรู้ด้วยตนเองว่าสิ่งใดควรทำ และสิ่งใดไม่ควรทำ มีความสามารถที่จะบังคับตนเองและควบคุมตนเองได้ดี โดยไม่ต้องมีผู้อื่นหรือกฎเกณฑ์อื่น ๆ มาคอยควบคุม

ความตั้งใจ หมายถึง ความสนใจมุ่งมั่นที่จะประกอบกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ เช่น การพยายามทำการบ้านที่ครูสั่งอย่างสม่ำเสมอ การวางแผนล่วงหน้าก่อนลงมือทำ และการพยายามทำให้เป็นไปตามแผนฯ

ความอดทน หมายถึง ความเข้มแข็งของจิตใจในการห้ามตัวเองไม่ให้ประพฤติก้าวร้าวมุ่งมั่นทำความดี มีความตั้งใจจริง มีความเพียรพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จถึงแม้งานนั้นจะยุ่งยากหรือต้องผ่านความยากลำบากก็ตาม

พฤติกรรมทั่วไป หมายถึง การแต่งกาย การตรงต่อเวลา และการมีระเบียบและปฏิบัติ ตามกฎของสังคม

การแต่งกาย หมายถึง การสวมใส่ชุดนักเรียนถูกระเบียบของโรงเรียน ทรงผมถูกต้อง

การตรงต่อเวลา หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงได้แก่ปฏิบัติงานทันเวลาที่กำหนด

การมีระเบียบและปฏิบัติตามกฎของสังคม หมายถึง การประพฤติตนตามระเบียบหรือ กฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดไว้ทั้งต่อหน้าและลับหลัง โดยไม่กระทำการใด ๆ ที่ขัดกับระเบียบหรือ กฎเกณฑ์ของสังคมที่เป็นการไม่เหมาะสมความเสียหาย หมายถึง การอุทิสกำลังกาย กำลังใจ สติปัญญา เวลา เพื่อมุ่งมั่นทำงานให้แก่ส่วนรวมด้วยใจจริงไม่เสแสร้ง และไม่มุ่งหวังผลตอบแทน ใด ๆ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้น ปีที่ 1 – 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3

ครูฝ่ายปกครอง หมายถึง หัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ครูที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ครูที่ปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.8.1 ได้ข้อมูลและสารสนเทศ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

1.8.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นำข้อมูลและสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยไป กำหนดแนวทางส่งเสริม และกำหนดกรอบกลยุทธ์ การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

1.8.3 สถานศึกษาสามารถนำข้อมูลสารสนเทศ มาเป็นกรอบแนวทางในการส่งเสริมให้เกิด ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

1.8.4 ครูได้แนวทางในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน และสามารถจัดกิจกรรม การเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับปัญหาของ นักเรียนแต่ละคน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสถานศึกษา
  - 2.1.1 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - 2.1.2 การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปฏิรูปการศึกษา
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน
  - 2.2.1 ความหมายของวินัยในตนเอง
  - 2.2.2 ความสำคัญของวินัยในตนเอง
  - 2.2.3 ประโยชน์ของวินัยในตนเอง
  - 2.2.4 ลักษณะการมีวินัยในตนเองของนักเรียน
    - 2.2.4.1 ลักษณะพฤติกรรมในห้องเรียน
    - 2.2.4.2 ลักษณะพฤติกรรมทั่วไป
- 2.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน
  - 2.3.1 สถานภาพครอบครัว
  - 2.3.2 การอบรมเลี้ยงดู
  - 2.3.3 สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 2.4.1 วิจัยในประเทศ
  - 2.4.2 วิจัยต่างประเทศ

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสถานศึกษา

2.1.1 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในนโยบายและแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่า การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีการพัฒนาการทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคม เหมาะสมกับวัย มีความรู้คู่คุณธรรมที่จะดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุขบนพื้นฐานความเป็นไทยอย่างมีศักดิ์ศรีและภาคภูมิใจ สามารถพึ่งตนเองได้ มีทักษะที่จะแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีทักษะเบื้องต้นในการประกอบอาชีพ มีวิสัยทัศน์อันกว้างไกลพอที่จะรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในสังคมโลก มีจิตสำนึกที่ถูกต้องทางการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และมีความมุ่งมั่นในการอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาไทย โดยรัฐจะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างทั่วถึงให้กับทุกคนอย่างมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายด้วย หลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน และการใช้นวัตกรรม ตลอดจนรูปแบบที่หลากหลายให้สอดคล้องกับสภาพความแตกต่างของ แต่ละบุคคล และความแตกต่างของแต่ละท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, น.16)

การปฏิรูปการศึกษาครั้งยิ่งใหญ่ของประเทศไทย ได้เกิดขึ้นตามเจตนารมณ์ของทุกฝ่ายในสังคมไทย โดยปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งเป็นฐานที่มาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งหวังจะยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐาน และจัดได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ จึงกำหนดให้มีกระบวนการเรียนรู้ปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูประบบบริหารการศึกษา ซึ่งได้หลอมรวมหน่วยงานทางการศึกษาเป็นหน่วยงานเดียวกัน คือ กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีโครงสร้างใหม่เป็นระดับกระทรวง และระดับเขตพื้นที่การศึกษา

ความเป็นมาของมาตรฐานการปฏิบัติงาน โรงเรียนมัธยมศึกษา

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความจำเป็นและสำคัญต่อการจัดการศึกษาของประเทศ เพราะเป็นการศึกษาสำหรับประชาชนทุกคนโดยถ้วนหน้า และครอบคลุมการศึกษาภาคบังคับซึ่งจะมีผลต่อความเจริญพัฒนาของประเทศทุกด้าน การจัดการศึกษาในระดับนี้จำเป็นต้องจัดให้เป็นไปและสอดคล้องกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาหลายฉบับด้วยกัน เช่น

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553

2. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553

3. พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546

4. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553

5. กฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550

6. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารจัดการและขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546

7. ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550

8. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พ.ศ. 2553

9. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พ.ศ. 2553 และเรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553

การดำเนินการบริหารจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษา จึงมีความจำเป็นต้องประมวลผลข้อกำหนด กฏ ประกาศ ระเบียบและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องดังกล่าว เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานของโรงเรียนได้อย่างแท้จริง เหตุนี้โรงเรียนจึงมีความจำเป็นต้องแบ่งส่วนราชการภายใน กำหนดขอบข่ายและกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีความชัดเจน เพื่อให้โรงเรียนบริหารจัดการศึกษาเป็นไปตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบบรรลุผลตามเป้าหมาย และทั้งการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้การบริหารจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพสูงสุด โรงเรียนควรดำเนินการตามวงจรคุณภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33, 2555, น.2)

ระเบียบและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษา โดยเฉพาะครอบคลุมตามกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 และครอบคลุมกลไกตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเรื่อง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550 แล้ว ยังครอบคลุมกลไกตามข้อบ่งชี้และภารกิจการบริหารจัดการศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลอีกด้วย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33, 2555, น.3)

2.1.2 การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปฏิรูปการศึกษา

การปฏิรูปการศึกษามีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถและมีความสุข การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องมีการกระจายอำนาจให้สถานศึกษาให้ชัดเจน ซึ่งก็ได้มีการกำหนดเรื่องนี้ไว้อย่างชัดเจนในมาตรา 39 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวทางการบริหารสถานศึกษาไว้ในคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล โดยจำแนกงานบริหารสถานศึกษาออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป งานดังกล่าวจะแยกการจัดการออกเป็นหน่วยงานย่อยหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับปริมาณงานและขนาดของโรงเรียน ส่วนองค์กรย่อยอื่น ๆ ทั้งที่ถูกจัดอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ จะแทรกตัวอยู่ในระบบโครงสร้างใหญ่ มากบ้าง น้อยบ้าง แตกต่างกันไปตามสภาพของแต่ละโรงเรียน หัวหน้าสถานศึกษานั้นเป็นแกนกลางและเป็นศูนย์กลางของอำนาจบริหารภายในโรงเรียน มีหน้าที่ควบคุมดูแลและเป็นหลักให้จักรกลต่าง ๆ เคลื่อนไหวผสมผสานสอดคล้องกันไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะได้นำเสนอรายละเอียดแต่ละงานดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, น.33-38) ได้กำหนดกรอบงานด้านวิชาการเพื่อกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษาให้มีความอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษาและชุมชน รวมทั้งการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีข้อบ่งชี้และภารกิจดังนี้

1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 สาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยมีการบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน รวมทั้งมีการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ ให้เอื้อต่อการ จัดกระบวนการเรียนรู้ และมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชน ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการ จัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

1.3 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน โดยเน้นการประเมินตาม สภาพจริงอย่างต่อเนื่องจากกระบวนการ การปฏิบัติ และผลงาน

1.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมให้มีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การ บริหารและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา โดยประสาน งานความ ร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

1.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ควรมีการวิเคราะห์ความ จำเป็นในการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อใช้ในการจัดการเรียน การสอน โดยส่งเสริมให้มีการ ผลิตพัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจากบุคคล องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น

1.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยการสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ ใช้ร่วมกัน

1.7 การนิเทศการศึกษา จัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายใน สถานศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา และประสานงานกับเขตพื้นที่ การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศ

1.8 การแนะแนวการศึกษา จัดระบบการแนะแนวที่เชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน โดยความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งภายในและ ภายนอกสถานศึกษา

1.9 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการวางแผนและ ดำเนินการ ตามแผนพัฒนาตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการประสานความ ร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา และประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐาน การศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

1.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ศึกษา สำรวจความต้องการสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน ให้ความรู้ทางวิชาการเพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการ โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น

1.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาทั้งของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งบริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษาหรือต่างเขตพื้นที่การศึกษา มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ

1.12 การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา สำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา ความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการ อาจจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาระหว่างบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน หรือสถาบันการศึกษาอื่น

2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, น.39-50) ได้กำหนดกรอบการบริหารงานงบประมาณ เพื่อความเป็นอิสระในการบริหารจัดการให้มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ยึดหลักการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการหาประโยชน์ทางการศึกษาส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน มีขอบข่ายงานและภารกิจดังนี้

2.1 การจัดทำและเสนอของงบประมาณ ได้แก่ การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของงบประมาณ

2.2 การจัดสรรงบประมาณ ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา การเบิกจ่าย และการอนุมัติงบประมาณ การโอนเงินงบประมาณ

2.3 การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน ได้แก่ การตรวจสอบติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

2.4 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ได้แก่ การจัดการทรัพยากร การระดมทรัพยากร การจัดหารายได้และผลประโยชน์ กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา

2.5 การบริหารการเงิน ได้แก่ การเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน การนำส่งเงิน การกักเงินไว้เบิกเหลือในปี

2.6 การบริหารบัญชี ได้แก่ การจัดทำบัญชีการเงิน การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน

2.7 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ได้แก่ การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา การจัดหาพัสดุ การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, น.51-63) ได้กำหนดกรอบการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาให้เป็นภารกิจที่สำคัญ ที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจ การดำเนินงานด้านบริหารบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระ ภายใต้กฎหมาย ระเบียบเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ความสามารถ มีขวัญและกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีขอบข่ายและภารกิจโดยสรุปดังนี้

- 3.1 การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
- 3.2 การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง
- 3.3 การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
- 3.4 วินัยและการรักษาวินัย
- 3.5 การออกจากราชการ

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป

สำหรับด้านการบริหารทั่วไป กระทรวงศึกษาธิการ (2546, น.64-73) ได้กำหนดขอบข่ายให้เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์การ ให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยฝ่ายงานบริหารทั่วไปของสถานศึกษาจะต้องดำเนินการเรื่องต่อไปนี้

- 4.1 การดำเนินงานธุรการ
- 4.2 งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

- 4.3 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
- 4.4 การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
- 4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
- 4.6 งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 4.7 การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป
- 4.8 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 4.9 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
- 4.10 การรับนักเรียน
- 4.11 การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตาม
อัยาศัย
- 4.12 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 4.13 การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
- 4.14 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
- 4.15 การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน
องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
- 4.16 งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น
- 4.17 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
- 4.18 งานบริการสาธารณะ

การบริหารงานด้านนี้ เป็นการบริหารจัดการในส่วนของงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของ กิจการนักเรียน อาคารสถานที่ และความสัมพันธ์ชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการบริหารจัดการ งานที่มุ่งเน้นถึงการให้บริการ การประสานสัมพันธ์เพื่อสนับสนุน ช่วยเหลือ การส่งเสริมปัจจัยด้าน ต่าง ๆ แก่นักเรียนและบุคลากรใน โรงเรียน เช่น สนับสนุนให้เด็กในเขตพื้นที่บริการ รวมถึงเด็ก กลุ่มพิเศษ เด็กด้อยโอกาส ขาดแคลน ได้เข้าเรียนในระดับก่อนประถมศึกษา และระดับประถม ศึกษาอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง ตลอดจนการดูแลเอาใจ ใส่เพื่อแก้ปัญหาให้นักเรียนที่มีผลการเรียนอยู่ ระดับต่ำ การออกกลางคัน สุขภาพอนามัย สิ่งเสพติดมอมเมา ความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและ จิตใจ วินัย คุณธรรมและจริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดูแลสนับสนุนให้ นักเรียนศึกษาจนจบการศึกษา และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น อำนวยความสะดวกให้แก่นักเรียน และบุคลากรในโรงเรียนได้มี ความพร้อมในเรื่องของอาคารสถานที่ที่จะใช้ในการจัดการเรียนการ สอน และปฏิบัติกิจกรรมอื่น ๆ โดยการจัดทำผังบริเวณการบำรุงรักษาและซ่อมแซมอาคารสถานที่ ให้อยู่ใน สภาพพร้อมที่จะใช้การได้คืออยู่เสมอ แสวงหางบประมาณเพื่อการพัฒนา โดยการระดม

ทรัพยากรด้วยวิธีการที่หลากหลาย และพยายามปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียนให้มีความสะอาดร่มรื่น สวยงาม มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ทางโรงเรียนยังจะต้องประสานสัมพันธ์ชุมชน เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยทางโรงเรียนจะต้องมุ่งเน้นในเรื่องการให้บริการ การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ สร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ชุมชนเกิดความศรัทธา พร้อมทั้งให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือและยินดี ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุงพัฒนาการศึกษาโรงเรียนด้วยความภูมิใจ นอกเหนือจากหน่วยงานที่กล่าวมาข้างต้นมีอีกหนึ่งหน่วยงานที่อยู่กลุ่มบริหารงานทั่วไปคือ งานของกิจการนักเรียน ประกอบไปด้วย งานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน งานแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน งานของกิจการนักเรียนทั้งหมดส่วนใหญ่จะเป็นในเรื่องของการดูแลระเบียบวินัยของนักเรียน ตั้งแต่ก้าวเข้าประตูโรงเรียน ดูแลด้านความประพฤติ การแต่งกาย การตรงต่อเวลา กฎ กติกาต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนกำหนด เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกันในสังคม

สำหรับในสังคมโรงเรียนนั้น การปลูกฝังนิสัยให้คนมีระเบียบวินัยในตัวเอง มีโอกาสได้พิจารณาสิ่งที่จะต้องประพฤติปฏิบัติจนเห็นคุณค่าแล้วเกิดความพอใจ เต็มใจที่จะทำน่าจะเป็นวิธีการที่ดีที่สุด ให้ผลดีกว่าการออกกระเบียบกฎเกณฑ์แล้วใช้อำนาจบังคับคนนั้น นอกจากจะเป็นการให้สิ่งเร้าและแรงจูงใจที่ไม่ดีแล้ว ยังเป็นการสร้างแบบอย่างที่ไม่ดีให้แก่คนในสังคมอีกด้วย โดยเฉพาะคนในวงการศึกษาระดับที่อ้างว่ามีการปกครองระบอบประชาธิปไตย หัวหน้าสถานศึกษาจึงควรหลีกเลี่ยงวิธีการดังกล่าวให้มากที่สุด เพราะฉะนั้น โรงเรียนจึงไม่ควรเน้นการสร้างระเบียบวินัยด้วยการออกกฎเกณฑ์ให้คนปฏิบัติ แล้วขู่บังคับคาดโทษไว้ตายตัว หากปฏิบัติผิดแนวทางที่กำหนดแล้ว จะได้รับโทษตามระดับที่วางไว้ การทำเช่นนี้เหมาะที่จะใช้กับคนบางประเภทในวงกรอื่น แต่สำหรับโรงเรียนโดยเฉพาะนักเรียนด้วยแล้ว จะเป็นความผิดพลาดอย่างมาก หากดำเนินการในเรื่องระเบียบวินัยด้วยวิธีการดังกล่าว เพราะพฤติกรรมอย่างเดียวกันของนักเรียนจะมีสาเหตุที่ต่าง ๆ กัน นักเรียนที่หนีโรงเรียนอย่างเดียวกันอาจจะหนีเพราะนิสัยไม่ดี หรือมีความจำเป็นต้องหาเลี้ยงชีพ หรือไม่เห็นประโยชน์ที่จะมาโรงเรียน หรือบางทีตัวครูเองอาจเป็นต้นเหตุให้เด็กหนีโรงเรียนก็เป็นได้ เมื่อเป็นดังนี้ การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในกรณีเดียวกันโดยวิธีเดียวกัน จึงเป็นสิ่งที่ไม่ชอบด้วยเหตุผล ดังนั้นการสร้างเสริมความมีระเบียบวินัยจึงควรกระทำโดยให้สิ่งเร้าที่เป็นทางบวกให้มากที่สุด พยายามฝึกให้คนรู้จักพิจารณาพฤติกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ว่ามีผลดีผลเสียต่อคนและสังคมอย่างไร การเปิดโอกาสให้คนกลุ่มใหญ่ได้ร่วมกันพิจารณากำหนดพฤติกรรมและระเบียบวินัยที่เหมาะสมกันเอง แม้จะเป็นเรื่องยากและเสียเวลา ก็น่าจะยอมทำ เพราะระเบียบวินัยใดหากเกิดจากแนวคิดและการยอมรับของคนส่วนใหญ่แล้วระเบียบวินัยนั้นจะ

ได้รับการปฏิบัติตามง่ายกว่าการถูกขัดเคียดให้ทำ เนื่องจากโดยปกติพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา ไม่ว่าจะเป็นของนักเรียนหรือครูมักจะเป็นพฤติกรรมที่คนในสังคมโรงเรียนยอมรับอยู่แล้วว่าไม่ดี ไม่เหมาะสม ผู้ที่มีพฤติกรรมนอกกลุ่มนอกทางจึงน่าที่จะไม่ปกติ ดังนั้น การที่คนไม่ตรงต่อเวลา แต่งกายไม่เหมาะสม ก่อความเดือดร้อนรำคาญให้ผู้อื่น ขาดความรับผิดชอบ ฝ่าฝืนข้อตกลง หรือ แม้แต่การใช้ทรัพย์สินของส่วนรวมอย่างฟุ่มเฟือยและไม่ถูกหลักเกณฑ์ ผู้ประพฤติยอมจะรู้สึกฝืนธรรมชาติและรู้สึกผิดด้วยตนเองอยู่แล้ว ไม่มากก็น้อย หากแต่ยังมีสาเหตุอื่นที่รุนแรงกว่าเป็นสิ่งที่เร้าให้เกิดพฤติกรรมเช่นนั้น หากถ้ามีพฤติกรรมของคนส่วนใหญ่ถูกต้องคอยควบคุม มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์จากสังคมที่เขาอาศัยอยู่คอยแนะนำและให้สติพฤติกรรมดังกล่าวจะต้องลดลงและหายไปได้เป็นแน่ แม้บางคนจะไม่ดีขึ้นอย่างทันตาเห็นหรือยังไม่เกิดการเรียนรู้อย่างทันอกทันใจก็น่าจะให้โอกาสไม่ช้าก็เร็วเขาคงจะรู้สึกตัว บางทีสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่อาจไม่อำนวย บางทีเขาเองอาจจะพยายามปรับปรุงตัวเองอย่างเต็มกำลังแล้ว เพียงแต่พื้นฐานเดิมค่อนข้างจะหนักและหนามากไป จึงยังไม่อาจจะพัฒนาได้รวดเร็วตามความมุ่งหวังของผู้คนที่คาดไว้ได้ (เสรี ลาขโรจน์, 2531, น.189-191)

2.2 แนวคิดการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

2.2.1 ความหมายของวินัยในตนเอง

มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการมีวินัยในตนเองซึ่งเป็นคุณลักษณะของบุคคล ดังต่อไปนี้

ประสิทธิ์ สายชมภู (2539, น.10) กล่าวถึง วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ ตลอดจนพฤติกรรมของตนเอง โดยใช้หลักเหตุผลที่ไม่ขัดต่อกฎระเบียบของสังคมและศีลธรรม มีความตั้งใจ มั่นใจในพฤติกรรมที่แสดงออกมาว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง และเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาแล้วเกิดผลดีต่อตนเองและสังคมที่อาศัยอยู่

วิวัฒน์ อัสวณิช (2533, น.8) สรุปไว้ว่า วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถที่บุคคลรู้ตัวอยู่ตลอดเวลาในการแสดงพฤติกรรมทางด้านความเป็นผู้นำ ความรู้สึกผิดชอบความอดทน ไม่กังวลใจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง ตลอดจนมีความเห็นใจและปฏิบัติตามระเบียบที่ได้วางไว้

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524, น.59) ได้ให้ความหมายของ ความมีวินัยในตนเอง หมายถึงความสามารถของบุคคลในการที่จะให้รางวัลตนเองเมื่อทำความดี และการลงโทษตัวเองเมื่อทำชั่ว ซึ่งเป็นความสามารถที่จะยับยั้งคั้งตัวเอง ซึ่งนักจิตวิทยาเรียกชื่อต่าง ๆ กันไปได้แก่ มโนธรรมหรือความรู้สึกผิดชอบชั่วดี (Conscience) พลังอีโก (Ego-strength) การควบคุมอีโก้ (Ego-control) การควบคุมตนเอง (Autonomy) และความเป็นเอกเทศทางจริยธรรม (Moral

independence) ซึ่งลักษณะที่กล่าวนี้แสดงถึงการบรรลุนิติภาวะทางจิตของบุคคลเป็นผู้มีจริยธรรมสูงและมีลักษณะมุ่งอนาคต อันจะช่วยป้องกันบุคคลนั้นมิให้ทำความชั่วเพราะกลัวผลแห่งการกระทำ

พรรณทิพย์ พื้นทอง (2534, น.7) ได้ให้ความหมาย ความมีวินัยในตนเอง หมายถึงความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์หรือพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวัง ซึ่งจะต้องเป็นไปตามกฎระเบียบของสังคม โดยเกิดจากความสำนึกตัวขึ้นมาเอง แม้จะมีสิ่งรบกวนภายนอก ซึ่งลักษณะของผู้ที่มีวินัยในตนเองประกอบด้วย 4 ลักษณะ คือ เคารพในสิทธิของผู้อื่น มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม มีความตรงต่อเวลา และยอมรับการกระทำของตนเอง

วินเซนท์ (อ้างถึงใน ธัญญรัตน์ โพธิสาร, 2548, น.10) ได้ให้ความหมายของวินัยในตนเอง หมายถึงการที่บุคคลไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นผลให้เกิดความยุ่งยากแก่ตนในอนาคตหรือการไม่ยุ่งเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวและสิทธิของผู้อื่น รวมทั้งหมายถึง การที่บุคคลนั้นกระทำสิ่งที่ไม่อยากทำแต่การกระทำนั้นช่วยให้ความต้องการและสิทธิของบุคคลอื่น ๆ ได้รับการตอบสนอง หรือกระทำสิ่งอันเป็นผลให้ ผู้นั้นประสบความสำเร็จในอนาคต

ออซูเบล (อ้างถึงใน จินตนา ชาญเชียว, 2545, น.12) กล่าวถึงความมีวินัยในตนเอง (Self-discipline) หมายถึงพฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออกมาจากจิตสำนึกของตนซึ่งจะมีลักษณะคือ

1. เป็นการอบรมนิสัยและฝึกให้คนมีพฤติกรรมที่เป็นมาตรฐาน
2. ทำให้บุคคลนั้นมีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับบุคลิกภาวะของตน คือสามารถปฏิบัติตามระเบียบของสังคม เชื่อมั่นในตนเอง พึ่งตนเองได้ รู้จักควบคุมอารมณ์และมีความอดทน
3. เกิดจากมโนธรรมภายในจิตใจที่มาจากการสะสมประสบการณ์และมีการพัฒนามาเป็นลำดับ

แมกกินสัน (อ้างถึงใน ศิริรัตน์ เหล่าวัฒนพงศ์, 2545, น.42) ซึ่งอธิบายคำว่า Discipline มาจากคำว่า Disciple แปลว่า Follower (ผู้ติดตาม) เมื่อพูดถึงวินัย จะมีความหมายตามแต่จะมองในแง่ใด ซึ่งแตกต่างกันเป็น 3 แง่ คือ

1. ในลักษณะที่เป็นการควบคุมตนเอง (Self-control) การมองวินัยในแง่นี้มุ่งไปยังการพัฒนาตนเอง เพื่อปรับให้สอดคล้องกับความจำเป็นซึ่งอาจเรียกว่า วินัยในตนเอง (Self discipline)
2. ในลักษณะที่เป็นเงื่อนไขที่ทำให้มีพฤติกรรมอันเป็นระเบียบ (Condition for orderly behavior) การมองวินัยในแง่นี้มุ่งไปที่การควบคุมคนในองค์การให้มีความเป็นระเบียบในพฤติกรรมโดยวิธีการสร้างเงื่อนไขชักนำต่าง ๆ เช่น สร้างขวัญและความสามัคคี เป็นต้น

3. ในลักษณะที่เป็นกระบวนการทางนิติกรรม (Judicial due process) การมองวินัยซึ่งจะมีการออกกฎหมายหรือระเบียบกำหนดการอันพึงปฏิบัติ และห้ามไม่ให้ปฏิบัติ กำหนดโทษของการฝ่าฝืน และกำหนดการเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด

พัชรี ประยูรหาญ (2546, น.40) ได้ให้ความหมายความมีวินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์ และบังคับพฤติกรรมของตนเองให้เชื่อฟัง และประพฤติปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผนอันต่างต่างที่สังคมยอมรับ โดยตนเองมีจิตสำนึกที่จะกระทำเพื่อที่จะบังเกิดผลดีต่อตนเอง ส่วนรวม และสังคม

เรวัต ธิโสภา (2547, น.17) ได้สรุปความหมายของวินัย หมายถึง การอยู่ในระเบียบแบบแผนและข้อบังคับของสังคม ดังนั้นการส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยจึงควรครอบคลุมถึงส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้สามารถประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบ แบบแผน และข้อบังคับของโรงเรียน และสังคม ได้อย่างเหมาะสม

สัญญา มีชัย (2549, น.14) ได้ให้ความหมายของวินัยในตนเอง หมายถึง เป็นลักษณะของบุคคลที่สามารถควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากสามัญสำนึกจากภายในจิตใจที่ได้รับการอบรม ปลูกฝัง ซึมซาบของมนุษย์ในสังคมด้วยความสมัครใจและมีความมุ่งมั่นที่จะกระทำในสิ่งที่ดี ซึ่งประกอบด้วยความรับผิดชอบความซื่อสัตย์ความซื่อตรง มีความเมตตา ใจกว้าง มีเหตุผลมีความกล้า ความเชื่อมั่นในตนเองมีความอดทน ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะติดตัวในแต่ละบุคคลตลอดไป

เดือนใจ ยอดนิล (2536, น.10) สรุปได้ว่า จริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคล ในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวังซึ่งจะต้องเป็นไปตามกฎระเบียบของสังคม แม้จะมีสิ่งเร้าจากภายนอก เช่น บุคคลอื่นหรือสิ่งเร้าภายในตนเองเป็นอุปสรรค ก็ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มุ่งหวังไว้ ซึ่งลักษณะของผู้มีวินัยประกอบด้วย

1. ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมและตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น เช่น ไม่หลอกลวงไม่ทุจริตไม่หาผลประโยชน์ในทางมิชอบ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และละอายเกรงกลัวต่อบาป

2. ความรับผิดชอบ หมายถึง ความสนใจมุ่งมั่นที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายและติดตามผลงานที่ได้กระทำลงไปเพื่อปรับปรุงแก้ไขงานนั้น ให้เป็นผลสำเร็จไปด้วยดี และยอมรับในสิ่งที่ตนกระทำลงไป ทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย

3. ความตั้งใจ หมายถึง ความสนใจมุ่งมั่นที่จะประกอบกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อ บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ เช่น การพยายามทำการบ้านที่ครูสั่งอย่างสม่ำเสมอ การวางแผนล่วงหน้า ก่อนลงมือทำ และการพยายามทำให้เป็นไปตามแผน

4. ความอดทน หมายถึง ความสามารถของร่างกาย ความคิด และจิตใจที่จะทนต่อการ ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้ เช่น การทำงานทุกอย่างให้สำเร็จ โดยไม่คำนึงถึงอุปสรรคบังคับตนเอง เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมาย

5. ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความแน่ใจ หรือมั่นใจในความสามารถของตนเองว่าจะกระทำการต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและมีเหตุผล และเชื่อว่าสิ่งที่ประสบผลสำเร็จได้ตามที่บุคคล นั้นตั้งใจไว้เป็นผลมาจากความสามารถ ทักษะ หรือการกระทำของตนเอง

6. ลักษณะความเป็นผู้นำ หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่แสดงถึงความเสียสละ ไม่มุ่ง ทำร้ายผู้อื่น มีเหตุผลไม่ลำเอียง ปราศจากอคติใด ๆ ให้อภัยในความผิดพลาดของผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ไม่เห็นแก่ตัว มีน้ำใจเป็นนักกีฬา

7. ความตรงต่อเวลา หมายถึง การทำงานที่ได้รับมอบหมาย หรือกิจกรรมอย่างใดอย่าง หนึ่งให้ตรงกับเวลา หรือให้สำเร็จตามกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ตลอดจนรู้ว่าประพฤติกปฏิบัติ อย่างไรให้เหมาะสมกับเวลาและโอกาส

8. การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม หมายถึง การประพฤติตนตามระเบียบหรือ กฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดไว้ทั้งต่อหน้าและลับหลัง โดยไม่กระทำการใด ๆ ที่ขัดกับระเบียบหรือ กฎเกณฑ์ของสังคมที่เป็นการไม่เหมาะสมความเสียสละ หมายถึง การอุทิศกำลังกาย กำลังใจ สติปัญญา เวลา เพื่อมุ่งมั่นทำงานให้แก่ส่วนรวมด้วยใจจริงไม่เสแสร้ง และไม่มุ่งหวังผลตอบแทน ใด ๆ

จากความหมายของควมมีวินัยในตนเองที่นักวิชาการนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าว มานั้น กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความมีวินัยในตนเอง หมายถึงความสามารถของบุคคลในการควบคุม อารมณ์ หรือพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่มุ่งหวัง การที่บุคคลปฏิบัติตามระเบียบแบบแผน ของสังคม ซึ่งเกิดจากสำนึกของตนเองให้มีคุณลักษณะตามที่สังคมยอมรับ เพื่อความสงบสุขของ สังคม

2.2.2 ความสำคัญของวินัยในตนเอง

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2539, น.759) ได้กล่าวถึงความสำคัญของระเบียบ วินัยว่า การมีระเบียบวินัยเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่สำคัญทางบุคลิกภาพของเด็ก ทั้งนี้ เพราะผู้มีวินัย ในตนเองจะเป็นผู้ที่รู้จักกาลเทศะ สนใจและเอาใจใส่ต่อสังคม เป็นผู้ที่มีการมีระเบียบและปฏิบัติตาม กฎเกณฑ์ของสังคม และเมื่อใดก็ตามที่เด็กได้พัฒนาลักษณะดังกล่าวแล้วเด็กก็จะแสดงพฤติกรรม

ออกมาในลักษณะที่สังคมยอมรับ ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้ใหญ่ นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (อ้างถึงใน เกษมศักดิ์ ผลดีดก, 2547, น.19) ได้อธิบายถึงความสำคัญของวินัยต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ด้านครอบครัว การที่สมาชิกในครอบครัวมีวินัยไม่ว่าจะเป็นวินัยภายนอกหรือเป็นวินัยภายในตนเองย่อมก่อให้เกิดความไว้วางใจความเชื่อมั่นระหว่างสมาชิกทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครอบครัวโดยเฉพาะสมาชิกผู้เยาว์ของครอบครัว เมื่อเติบโตขึ้นจากครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดีย่อมเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี มีความมั่นคงทางจิตใจ กล้าที่จะเรียนรู้ ปรับตัวในสิ่งใหม่ ๆ อันจะเป็นกำลังคนที่สำคัญในการช่วยพัฒนาประเทศสืบไป

2. ด้านสังคม เมื่อกลุ่มคนในสังคมมีการรักษาระเบียบวินัย เคารพกฎเกณฑ์ของสังคมร่วมกันเช่น การช่วยรักษาสาธารณสมบัติ การเคารพไม่ล่วงเกินสิทธิของผู้อื่น การปฏิบัติตามแบบแผนของสังคม ก็จะทำให้การดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันของบุคคลเป็นไปอย่างสงบสุข

3. ด้านเศรษฐกิจ ในสภาพสังคมไทยปัจจุบันมีการดำเนินงานของภาคธุรกิจอย่างรวดเร็วโดยใช้เทคโนโลยีสื่อสารเป็นเครื่องมือ เวลาจึงเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่งซึ่งผู้ดำเนินการทางธุรกิจจะต้องรักษาและใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด ดังนั้นการมีวินัยตรงต่อเวลาและวินัยในตนเองเกี่ยวกับความซื่อสัตย์จึงจำเป็นต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ

4. ด้านการเมือง การที่ประชาชนในสังคมไทยมีความเคารพยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่นแตกต่างไปจากตนและตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตนในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยในฐานะประชาชน จะช่วยให้การพัฒนาทางการเมืองของประเทศเป็นไปได้อย่าง

เจริญศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2538, น.43) ยังกล่าวถึงความสำคัญของการมีระเบียบวินัยว่าเป็นองค์ประกอบหนึ่งของลักษณะชีวิตที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนในชีวิตเราจะไม่สามารถนำชีวิตไปสู่สิ่งที่ตั้งใจได้จนกว่าจะตั้งอยู่บน 3 สิ่งนั่นคือ ความสามารถในการควบคุมตนเอง การอยู่ในกฎระเบียบ และสุดท้ายก็คือการมีวินัย

สำหรับการจัดการศึกษา ความมีวินัยจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนต้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดขึ้นในวัยเด็ก ซึ่งเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนเห็นคุณค่าของความมีวินัยเพื่อความสุขและความสำเร็จของตนเองและสังคม ดังนั้นการที่จะให้เกิดวินัยขึ้นในหมู่คณะไม่ว่าจะเป็นวินัยด้านใด ก็ตามล้วนแต่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมหากแต่วินัยในตนเองนั้นเป็นพื้นฐาน ที่นำไปสู่ความมีวินัยในหมู่คณะและสังคมต่อไป

2.2.3 ประโยชน์ของวินัยในตนเอง

สิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้การพัฒนาประเทศบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายนั้น คือ คุณภาพของประชากร การพัฒนาปลูกฝังความมีวินัยในตนเองให้วัยรุ่น และประชาชนนั้น จึงเป็น

สิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นการพัฒนาคุณภาพของประชากร ซึ่ง มาลินี จุฑะรพ (2548, น.249) ได้ อธิบายถึงคุณค่าและประโยชน์ของการมีวินัยในตนเองไว้ดังนี้

1. ช่วยสร้างและรักษาสภาพการณ์อันจำเป็นต่อความเจริญงอกงามของนักเรียนวัยรุ่น และความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน ถ้าขาดวินัยในห้องเรียน และหากนักเรียนไม่อยู่ในระเบียบ วินัยของโรงเรียน การดำเนินงานในโรงเรียนจะเป็นไปอย่างไร้ระเบียบ ในที่สุดผลเสียจะเกิดแก่ ตัวนักเรียนเองเช่น ห้องเรียนที่ไม่เป็นระเบียบ นักเรียนก็อยากจะทำอะไรก็ทำไปตามใจชอบ การ เรียนของตนเองและของเพื่อนก็ต้องชะงักลง

2. วินัยเป็นเครื่องเตรียมตัวนักเรียนวัยรุ่นสำหรับการดำรงชีวิตในภายหน้า เมื่อเติบโต เป็นผู้ใหญ่ต้องรับผิดชอบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของตนและสมาชิกในครอบครัวช่วยเหลือกันและ ร่วมมือกันในการแก้ปัญหาสังคม เช่น ปัญหาการจราจร ปัญหาการรักษาระบบนิเวศน์วิทยา ปัญหา การบุกรุกทำลายป่า และปัญหาการเสียดายอาหาร ตลอดจนการสร้างวินัยสำหรับหมู่คณะเพื่อรองรับ กับสังคมยุคใหม่ การมีวินัยในโรงเรียนเป็นการสร้างความรู้สึกรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม (Sense of Responsibility) และรับผิดชอบในการกระทำต่าง ๆ ของตน อันจะนำผลมาสู่ตนเองและ หมู่คณะของตนในอนาคต

3. วินัยเป็นเครื่องปลูกฝังการรู้จักควบคุมบังคับใจของตนเองไปทีละน้อย สถาบัน ครอบครัวและโรงเรียนมีหน้าที่ปลูกฝังอบรมส่งเสริมให้วัยรุ่น มีความรับผิดชอบต่อสังคมในฐานะ ที่เป็นพลเมืองดี ในสังคมประชาธิปไตย (Democratic Society) พ่อ แม่ ผู้ปกครองและโรงเรียน จะต้องกระทำอยู่ตลอดเวลาและสม่ำเสมอ ด้วยการมอบหมายหน้าที่ให้รับผิดชอบ และให้ควบคุม ตนเองให้ปฏิบัติหน้าที่นั้นให้ดีที่สุดตามกำลังและความสามารถของแต่ละคน ซึ่งมีอยู่แตกต่างกัน ผู้เกี่ยวข้องจะต้องฝึกและอบรมชี้แจง ให้วัยรุ่นเห็นคุณค่าของความดี ความงามและความจำเป็นที่ จะต้อง ควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตนในทางที่ชอบ จนเป็นนิสัย (Habit) มีลักษณะนิสัย (Character) ที่ จะนำความเจริญมาสู่ตนเองและสังคม ทั้งนี้วัยรุ่นจะต้องรู้จักนำตนเองให้ประพฤติและปฏิบัติ การงานในทางที่ถูกที่ควร

อาจสรุปได้ว่า วินัยเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้มีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบและเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพเพราะเด็กในวันนี้คือ ผู้ใหญ่ในวันหน้า การฝึกวินัยตั้งแต่เด็กจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ดังนั้นผู้ปกครอง ครู โรงเรียน จึงเป็นส่วนสำคัญในการฝึกฝนและส่งเสริมการสร้างวินัย เพราะวินัยเกิดจากการฝึกฝน อบรม ฝึกปฏิบัติ หากนักเรียนมีวินัยในตนเองดีแล้วก็จะ เป็นประโยชน์ในทุกๆ ด้าน เป็น ประโยชน์กับตนเอง สังคม และประเทศชาติต่อไป

2.2.4 ลักษณะการมีวินัยในตนเองของนักเรียน

2.2.4.1 ลักษณะพฤติกรรมในห้องเรียน

(1) ความรับผิดชอบ ได้มีผู้กล่าวถึงความรับผิดชอบไว้หลายท่านดังนี้

ดวงจันทร์ หนูทอง (2533, น.36) ได้กล่าวถึง ความหมายของความรับผิดชอบหมายถึง ความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่การทำงานและต่อชุมชนด้วยความเต็มใจ และมีความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญของความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่การทำงาน และต่อชุมชนซึ่งสามารถแสดงออกได้โดยการเอาใจใส่ในการทำงาน ความเพียรพยายาม การรับผลการกระทำของตน การปรับปรุงงานของตนให้ดีขึ้น การช่วยรักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม การช่วยแก้ไขสิ่งที่จะเป็นอันตรายต่อชุมชน การช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม และการไม่ละเลยหน้าที่พลเมืองที่ดี สอดคล้องกับ สุทธิพงษ์ บุญผดุง (2541, น.22) ที่ได้กล่าวว่า ความรับผิดชอบหมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพันพยายามทำหน้าที่ต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถและละเอียดรอบคอบ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ธีรณิณี เจริญทรัพย์ยานนท์ (2545, น.47) ที่กล่าวว่าความรับผิดชอบหมายถึงคุณลักษณะของบุคคลที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายโดยพยายามทำหน้าที่ต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถ และละเอียดรอบคอบเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายได้ทันตามกำหนดเวลา ขณะเดียวกันก็ยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นและความพยายามในการปฏิบัติตามหน้าที่ของตนให้บรรลุผลสำเร็จ ยอมรับผลของการกระทำนั้น ๆ ทั้งด้านดีและด้านเสีย พร้อมทั้งปรับปรุงงานของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยความรับผิดชอบนี้จะเป็นสิ่งเกื้อหนุนให้นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยไม่ต้องมีการบังคับจากบุคคลอื่น

(2) เคารพในสิทธิของผู้อื่น กาญจนา หาสิตะพันธุ์ (อ้างถึงใน สินีนาฏ สุทธิจินดา, 2543, น.13) กล่าวว่า สิทธิของผู้อื่น ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นอย่างที่ต้องการให้ผู้อื่นกระทำต่อตนและนึกถึงสิทธิของผู้อื่นเสมอเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น สอดคล้องกับ กระมล ทองธรรมชาติ และคณะ (2550, น.194) ที่ได้กล่าวว่า การรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน และเคารพในมติของเสียงส่วนมาก คุณธรรมข้อนี้มีความสำคัญต่อสังคมประชาธิปไตยมากเช่นกัน ทั้งนี้เพราะสมาชิกในสังคมประชาธิปไตยนั้นมักจะมีความคิดเห็นในปัญหาต่าง ๆ ของสังคมและแนวทางแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกันออกไป จึงจำเป็นต้องใช้เสียงข้างมากหาข้อยุติเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ปัญหาเหล่านั้น ๆ แต่ทั้งนี้ เสียงส่วนมากก็ต้องเคารพความคิดเห็นของเสียงส่วนน้อยด้วย และจะต้องไม่ถือว่าเสียงส่วนน้อยเป็นฝ่ายผิดจึงจะทำให้สังคมประชาธิปไตยดำรงอยู่ได้อย่างสันติ

จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของ เคารพในสิทธิของผู้อื่น หมายถึงยอมรับในความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่ก้าวร้าวหน้าที่ของคนอื่น เคารพและให้เกียรติแก่ผู้อื่นเสมอและเชื่อว่าทุกคนมีสิทธิเสรีภาพทัดเทียมกัน

(3) การควบคุมตนเอง

การควบคุมตนเอง หมายถึง การที่บุคคลจะดำรงตนอยู่ในความถูกต้อง จะรู้ด้วยตนเองว่าสิ่งใดควรทำและสิ่งใดไม่ควรทำ มีความสามารถที่จะบังคับตนเองและควบคุมตนเองได้ดี โดยไม่ต้องมีผู้อื่นหรือกฎเกณฑ์อื่น ๆ มาคอยควบคุม

(4) ความตั้งใจ

ความตั้งใจ เตือนใจ ขอดนิล (2536, น.10) ได้ให้ความหมายความตั้งใจ หมายถึง ความสนใจมุ่งมั่นที่จะประกอบกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ เช่น การพยายามทำการบ้านที่ครูสั่งอย่างสม่ำเสมอ การวางแผนล่วงหน้าก่อนลงมือทำ และการพยายามทำให้เป็นไปตามแผน

(5) มีความอดทน ได้มีผู้กล่าวถึง ความอดทนดังนี้

ความอดทนเป็นคุณธรรมสำคัญอย่างยิ่งในการขจัดกิเลส อาทิ ความโลภ ความโกรธ และความหลงให้หมดไปจากจิตใจของบุคคล ดังที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสรรเสริญความอดทนว่าเป็นตบะอย่างยิ่ง มีเนื้อความในโอวาทปาฏิโมกข์ว่า “ขันติคือความอดทนเป็นตบะอย่างยิ่ง” (มหาปทานสูตร ที.ม.13/24/55 มหามกุฏราชวิทยาลัย (อ้างถึงใน สมสุดา ผู้พัฒนา และ ศศิฉาย ธนะมัย, 2547) ส่วน จินตนา ชาญเชียว (2545, น.16) ได้กล่าวว่าบุคคลที่มีความอดทนได้แก่ บุคคลที่มีความตั้งใจจริง มีความเพียรพยายาม จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้สรุปว่าความอดทน หมายถึง ความเข้มแข็งของจิตใจในการห้ามตนเองไม่ให้ประพฤติชั่ว มุ่งมั่นทำความดี มีความพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ ถึงแม้งานนั้นจะยุ่งยากหรือต้องผ่านความยากลำบากก็ตาม

2.2.4.2 ลักษณะพฤติกรรมทั่วไป

(1) การแต่งกาย ระเบียบการแต่งกาย ระเบียบความประพฤติ และระเบียบการลงโทษ เป็นระเบียบที่ออกตามความในประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132 ลงวันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2515 และกฎกระทรวงฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2515) ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2518) และระเบียบว่าด้วยการลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษา พ.ศ. 2543 เป็นหลักการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้และความเข้าใจในกฎระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งยังต้องรับรู้เกี่ยวกับนโยบายทางราชการที่เกี่ยวข้องกับการดูแลความประพฤติของนักเรียน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาในแต่ละช่วงเวลา เช่น การดำเนินงานของโรงเรียนตามนโยบายตามโครงการโรงเรียนสีขาว

ที่มีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนปลอดภัยจากการใช้สารเสพติด การทะเลาะวิวาท สื่อลามกอนาจาร และนโยบายการจัดระเบียบสังคม เพื่อความสงบเรียบร้อย และความมีวินัยในสังคมไทย ของกระทรวงมหาดไทยโดยให้ครูเข้ามามีบทบาทร่วมจัดระเบียบสังคมด้วย โดยกรมสามัญศึกษาได้กำหนดให้โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษาสนับสนุนนโยบาย ดังกล่าวข้างต้น ดังนั้นผู้บริหารต้องรู้จักใคร่ครวญพิจารณาพฤติกรรมต่าง ๆ ที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติให้รอบคอบถี่ถ้วนว่าการกระทำนั้นถูกหรือผิด ควรหรือไม่ควร

ระเบียบดังกล่าว นั้นเป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียนไม่ยิ่งหย่อนไปกว่างานวิชาการซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2535) ที่ประสงค์ให้นักเรียนนั้นมีทั้งความรู้และมีคุณธรรม ที่เป็นวินัยควบคู่กันไป หากโรงเรียนไม่มีการกำหนดระเบียบไว้ให้ชัดเจนแล้วก็เป็นที่ยากที่จะควบคุมนักเรียนได้ ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะเป็นหัวหน้าสถานศึกษา เป็นบุคคลสำคัญในการออกระเบียบและใช้ระเบียบ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงาน เพื่อให้นักเรียนที่มาอยู่ร่วมกันได้ปฏิบัติต่อกันด้วยความสงบสุขอีกทั้งยังปฏิบัติต่อครู อาจารย์ ให้ถูกต้องซึ่งในทางปฏิบัติผู้บริหารโรงเรียนอาจมอบหมายหน้าที่ในการควบคุมรักษาระเบียบให้เป็นไปตามข้อกำหนดโดยมีรองผู้อำนวยการทำหน้าที่ร่วมกันเป็นทีม และแก้ไขปัญหาส่วนต่าง ๆ ร่วมกัน

ระเบียบที่ใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาทุกโรงเรียนจะมีระเบียบที่ว่าด้วยการแต่งกาย ความประพฤติและการลงโทษ เป็นระเบียบที่ออกมาตามความในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132 ลงวันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2515 และกฎกระทรวงฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2515) ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2518) และระเบียบว่าด้วยการลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษา พ.ศ. 2543 และเนื่องจากโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งมีปัจจัยอันเป็นองค์ประกอบในการจัดการสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมอื่น ๆ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ วิทยของนักเรียนไม่แตกต่างกันมากนักแต่จะมีข้อแตกต่างกันในระเบียบปฏิบัติบ้าง ในบางโรงเรียนแต่ละโรงเรียนต่าง ๆ ก็ใช้ระเบียบข้อบังคับในลักษณะใกล้เคียงกันเป็นหลัก ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและใช้อำนาจหน้าที่ในการบริหารงานเพื่อให้นักเรียนเป็นผู้มีวินัยในตนเองและในหมู่คณะ ประพฤติ ปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข โดยที่นักเรียนจะต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่โรงเรียนกำหนดไว้ เพื่อป้องกันแก้ไข ควบคุม นักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านต่าง ๆ อันเป็นปัญหาด้านวินัยนักเรียนต่อไป

ระเบียบนั้นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่ง ที่จะก่อให้เกิดวินัยขึ้นในตัวนักเรียน โดยเฉพาะวินัยในตนเอง ซึ่งเป็นความสามารถในการที่จะควบคุมตนเองให้อยู่ในกรอบของสังคมที่

กำหนดขึ้นไว้ได้ แต่ในสถานศึกษาแล้ว ผู้บริหาร ครู ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำกับและดูแลพฤติกรรมนักเรียน ในการส่งเสริมการใช้ระเบียบให้นักเรียนเป็นผู้มีวินัยในตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่นโดยจะต้องทำให้ทุกคนรู้สึกเห็นดีเห็นงาม ในกฎระเบียบที่จะปฏิบัติร่วมกันด้วยความเต็มใจจึงจะทำให้การใช้ระเบียบวินัยประสบความสำเร็จ

(2) ตรงต่อเวลา มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงพฤติกรรมที่แสดงถึงความตรงต่อเวลา เช่น กรมวิชาการ (อ้างถึงใน สรียา เหลาธรรม, 2546, น.25) ได้กล่าวว่า ตรงต่อเวลา คือ พฤติกรรมที่แสดงได้แก่ปฏิบัติงานทันเวลาที่กำหนด

ศิริลักษณ์ เบญจภูมริน (2551, น.1) ได้ให้ความหมายการตรงต่อเวลาหมายถึง การถือตามกำหนดเวลา สำหรับกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง และกล่าวถึงประโยชน์ของการตรงต่อเวลาว่าทำให้เรามีนิสัยขยันขันแข็งเอาการเอางานอย่างจริงจัง ฝึกให้เราเป็นคนกระตือรือร้นมีชีวิตชีวาทำให้เรามีความซื่อตรงต่อตัวเองรักษาเกียรติยศของตนเอง ทำให้เราทำงานได้สะดวกรวดเร็วเรียบร้อยและมีผลดีหน้าที่การงานประสบความสำเร็จ ชีวิตก้าวหน้า สามารถกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เราจะกระทำได้ในแต่ละวันทำให้ชีวิตมีระเบียบและมีวินัยกับตนเองเป็นที่เชื่อถือและไว้วางใจของคนอื่น

สมิต อาชวนิจกุล (2549, น.1) ได้กล่าวถึงเหตุที่ทำให้เป็นคนไม่ตรงต่อเวลา มีดังนี้ชอบผัดเวลา การทำเช่นนั้นบ่อย จะทำให้เสียนิสัยและทำให้เกิดค่าน้ำใจที่ทำอะไรล่าช้าไม่ทันการในที่สุด ไม่เตรียมตัวให้พร้อม เฉื่อยชา ประมาท เห็นว่ายังมีเวลาเหลือ ก็มัวทำอะไรจับจดยุ่ นิสัยที่ไม่เคารพต่อระเบียบหรือไม่เกรงใจคนอื่น ไม่แคร์ว่าคนอื่นจะต้องคอยเราอย่างไรจากที่กล่าวมาผู้วิจัยได้สรุป ความตรงต่อเวลา หมายถึงนักเรียนทำงานเสร็จตรงตามเวลาที่กำหนด เช่น นักเรียนส่งงานตามเวลาที่ครูกำหนด มาโรงเรียนตรงเวลา เข้าเรียนตรงตามเวลา

(3) ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบันและสังคม ประดิษฐ์นันท์ อุปรมย์ (อ้างถึงใน กฤษณะ ซาซุม, 2548, น.17) ได้กล่าวถึงวินัยว่า เมื่อบุคคลอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ย่อมมีความคิดเห็นและพฤติกรรมต่าง ๆ กัน ถ้าปล่อยให้บุคคลสามารถแสดงพฤติกรรมทุกอย่างได้ตามความพอใจ สังคมก็จะเกิดความสับสนวุ่นวายเนื่องจากแต่ละคนก็จะทำในสิ่งที่ตนพอใจเท่านั้น ดังนั้นการมีเกณฑ์หรือระเบียบจำกัดพฤติกรรมของบุคคลไว้บ้างจะช่วยให้กลุ่มคนหรือสังคมต่าง ๆ อยู่ร่วมกันได้อย่างเรียบร้อยมากขึ้น วินัยไม่ได้หมายถึง กฎเกณฑ์หรือระเบียบข้อบังคับในกลุ่มเท่านั้นยังหมายถึงกฎเกณฑ์หรือระเบียบวินัยภายในตัวบุคคลด้วย ในกลุ่มสังคมใดที่มีสมาชิกมีระเบียบวินัยในตนเองมาก แสดงว่ากลุ่มสังคมนั้นประกอบไปด้วยสมาชิกที่มีความรับผิดชอบมากในกรณีนี้ ในสังคมอาจจะไม่ต้องเกิดขึ้นมากนัก เช่น ในโรงเรียนใดที่ระเบียบวินัยในตนเองมากคือรู้ว่าตนจะต้องมาโรงเรียนในเวลาใด จะออกจากโรงเรียนเมื่อใด ควรแต่งกายอย่างไร ควรแสดงกิริยามารยาทกับ

ครูอย่างไร และควรเป็นหน้าที่ในฐานะนักเรียนอย่างไรบ้าง เป็นต้น โรงเรียนแทบจะไม่ต้องการสร้างวินัยขึ้นมาบังคับเพื่อให้นักเรียนต้องปฏิบัติตามอีกเลย แต่ในความจริงแล้วจะพบว่า นักเรียนในโรงเรียนหนึ่ง ๆ นั้นมาจากสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน บางคนไม่เคยรับการฝึกวินัยมาก่อนเลย บางคนขาดการดูแลเอาใจใส่ในด้านการอบรมสั่งสอนให้มีวินัย ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องสร้างวินัยขึ้นมาเป็นระเบียบข้อบังคับให้ทุกคนปฏิบัติตามเหมือน ๆ กันเช่น ระเบียบการแต่งกายอันได้แก่ลักษณะการไว้ผม การแต่งเครื่องแบบ การสวมถุงเท้าและลักษณะของรองเท้าหรือวินัยภายในห้องเรียน ซึ่งได้แก่การไม่นำขนมหรืออาหารมารับประทานในห้องเรียน ไม่คุยหรือเล่นเสียงดังในเวลาเรียนและไม่นอนหลับในขณะที่ครูกำลังสอน เป็นต้นจากที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้สรุป การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบันและสังคมหมายถึง นักเรียนประพฤติตนอยู่ในสถาบันและสังคมอย่างถูกต้องเหมาะสมโดยปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบันเช่น แต่งกายถูกระเบียบ ทรงผมถูกต้อง ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมเช่น ไม่ลักขโมยไม่ประทุษร้ายคนอื่น

2.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเอง

2.3.1 ปัจจัยด้านสภาพครอบครัว

2.3.1.1 สถานภาพทางครอบครัว ในที่นี้หมายถึง การอยู่ร่วมกัน การแยกกันอยู่ การหย่าร้างของครอบครัว

(1) การอยู่ร่วมกัน คือ การได้อยู่กับสามี อยู่กับภรรยา และบุตร

(2) การแยกกันอยู่ ได้แก่ ผู้ที่มีได้อยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยาแล้ว แต่ยังไม่ได้หย่ากันตามกฎหมาย รวมทั้งผู้ที่ไม่ได้สมรสอย่างถูกต้องตามกฎหมาย แต่ไม่ได้อยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยาแล้ว

(3) การหย่าร้าง ได้แก่ สามีภรรยาที่จดทะเบียนหย่าต่อนายทะเบียนถือว่าถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อให้ความเป็นสามีภรรยา สิ้นสุดลง

สภาพครอบครัวที่แตกแยกทำให้เด็กขาดความมั่นใจในตัวเอง แสดงอวดเก่งต่อครู ต่อเพื่อนนักเรียนเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อื่น สัมพันธภาพในครอบครัวก็เป็นหนึ่งปัจจัยที่ทำให้เด็กประพฤติผิดวินัย เช่น ผู้ปกครองไม่มีเวลาหรือไม่สนใจในเรื่องความเป็นอยู่ สภาพจิตใจการศึกษาเล่าเรียน นอกจากนี้วิธีการอบรมสั่งสอนของครอบครัวก็เป็นสาเหตุให้เด็กเกิดอารมณ์กระวนกระวาย ตื่นเต้นอยู่เสมอ ขาดความเชื่อมั่นในตนเองหรือการปล่อยให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ตามใจจะทำให้เด็กขาดเหตุผลที่ดีทางจิตใจ ไม่แน่ใจว่าตนเองทำถูกหรือผิด

บลูม และเซลซนิก (Bloom and Selznick, 1958) อธิบายการขัดเกลาทางสังคมไว้สองความหมาย กล่าวคือ ในแง่สังคม การขัดเกลาทางสังคม หมายถึง การถ่ายทอดวัฒนธรรมและการทำให้บุคคลมีวิถีชีวิตที่เป็นระเบียบ และในแง่ของแต่ละบุคคล การขัดเกลาทางสังคมเป็น

กระบวนการที่ทำให้คนเปลี่ยนจากชีวิตอินทรีย์เป็นมนุษย์ที่สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ และปฏิบัติตามค่านิยม อุดมคติ และระดับความทะเยอทะยานได้ โดย บรูม และเซลซนิก (Broom and Selznick) กล่าวถึงการขัดเกลาทางสังคมว่า มีความมุ่งหมายหลัก 4 ประการ ดังนี้ คือ

(1)การปลูกฝังระเบียบวินัย การมีระเบียบวินัยถือเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำเนินกิจกรรมในสังคมและการอยู่ร่วมกันของกลุ่ม การปลูกฝังระเบียบวินัยจะทำให้บุคคลยอมทำตามระเบียบกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนด ถึงแม้ว่าจะมีความยากลำบากแต่ก็ต้องฝืนใจทำ ระเบียบวินัยเป็นสิ่งที่บุคคลได้รับนับตั้งแต่วัยต้นของชีวิตจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ บุคคลควรทำตามระเบียบวินัยอย่างสม่ำเสมอและยึดหยุ่นอย่างมีเหตุผล เพราะมีผลต่อบุคลิกภาพของบุคคลอย่างมาก

(2)การปลูกฝังความมุ่งหวังในชีวิตตามที่กลุ่มยอมรับ โดยปกติระเบียบวินัยเป็นสิ่งที่บุคคลไม่ค่อยอยากปฏิบัติ แต่ความมุ่งหวังจะช่วยให้บุคคลมีความมุ่งมั่นและยอมรับระเบียบวินัยที่จะต้องประพฤติปฏิบัติ เพื่อลุล่วงสู่ความต้องการในอนาคต ความลุล่วงที่ต้องการนั้น คือความมุ่งหวังที่บุคคลได้รับจากสังคมหรือกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ได้ถ่ายทอดค่านิยมทางสังคมนั้นมาถึงตัวบุคคล เช่น คุณค่าของสังคมไทยที่ยกย่องให้เกียรติคนที่มีการศึกษาสูง ค่านิยมทางสังคมจะได้รับการปลูกฝังทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้บุคคลเกิดความมุ่งหวังในค่านิยมเหล่านี้ และยอมลำบากทำตามบรรทัดฐานที่กลุ่มวางไว้เพื่อเป็นเป้าหมายในชีวิต

(3)การกำหนดบทบาทในสังคม บุคคลจะได้รับการกำหนดบทบาทจากสังคมนั้นทั้งรับรู้ทัศนคติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับบทบาทนั้น ๆ โดยลักษณะของการรับรู้แบบค่อยเป็นค่อยไป เช่น ลักษณะการวางตัวให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมถูกกาลเทศะต่อบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ด้วย

(4)การให้ความชำนาญเฉพาะอย่างหรือทักษะ บุคคลจะได้รับการอบรมสั่งสอนให้เกิดความชำนาญหรือทักษะที่จะมีส่วนร่วมกิจกรรมในสังคมกับคนอื่น ๆ จุดมุ่งหมายในข้อนี้เป็นผลสุดท้ายที่ต่อเนื่องมาจากจุดมุ่งหมายแต่ละข้อตามลำดับ ในสังคมที่มีความเป็นอยู่อย่างง่าย ๆ วิธีการเรียนรู้มักเกิดจากการเลียนแบบถ่ายทอดกันลงมานับชั่วอายุคน แต่ในสังคมที่สลับซับซ้อน ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เข้ามามีบทบาทในชีวิตของบุคคลอย่างมาก วิธีการเรียนรู้ในสังคมที่ซับซ้อนนี้จึงต้องเป็นการเรียนรู้อย่างเป็นทางการจึงจะได้ผล โดยแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ คือ โรงเรียนนั่นเอง

2.3.2 การอบรมเลี้ยงดู การอบรมเลี้ยงดูเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กมีการเจริญเติบโต และพัฒนาการอย่างองค์รวมการอบรมเลี้ยงดูครอบคลุมถึงการแนะนำสั่งสอนฝึกฝนที่มุ่งให้เด็กประพฤติดี มีระเบียบวินัยรู้จักควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบ และการดูแลเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็กทั้งกายและใจโดยมุ่งให้เด็กมีสุขภาพดี ร่างกายแข็งแรงไม่มีโรคไม่พิการ อารมณ์แจ่มใส สติปัญญาดี มีความเฉลียวฉลาด และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น การที่เด็กจะเจริญเติบโต

และมีพัฒนาการอย่างองค์รวมได้นั้น ขึ้นกับปัจจัยหลักสำคัญ 2 ประการ คือ พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูนับเป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของเด็ก

ความหมายการอบรมเลี้ยงดู

เพ็ญศรี พิชัยสนิธ (2552) ได้อธิบายความหมายของการอบรมเลี้ยงดูดังนี้ การอบรมหมายถึง การแนะนำ สั่งสอนและอบรม ฝึกฝน ที่มุ่งให้เด็กประพฤติดี มีระเบียบวินัย รู้จักควบคุมตนเองมีความรับผิดชอบ เป็นต้น ส่วนการเลี้ยงดู หมายถึง การดูแลเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็กทั้งกายและใจ โดยมุ่งให้เด็กมีสุขภาพดี ร่างกายแข็งแรงทุกระบบ ไม่มีโรค ไม่มีคามพิการ อารมณ์แจ่มใส สติปัญญาเฉลียวฉลาด และมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น เป็นต้น

สุนน อมรวิวัฒน์ และคณะ (อ้างถึงใน กุศล สุนทรธาดา 2541, น.7) ได้สรุปความหมายของการอบรมเลี้ยงดูเด็กว่า หมายถึง ลักษณะวิธีการต่าง ๆ ที่ผู้เลี้ยงดูใช้ในการเลี้ยงดูเด็ก ดูแลเด็ก อบรมสั่งสอนเด็ก และมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก รวมทั้งการปฏิบัติตัวของผู้เลี้ยงดู และความคิดเห็นของผู้ใหญ่เกี่ยวกับเด็ก

เครก (อ้างถึงใน สมคิด อิศระวัฒน์ 2542, น.9) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูคือ กระบวนการที่บุคคลได้เรียนรู้ในการพัฒนาทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ความรู้ และความหวังของสังคม ตลอดจนการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาทของงานในสังคมนั้น ๆ ด้วย

กรีน (อ้างถึงใน สมคิด อิศระวัฒน์ 2542, น.9) กล่าวว่า การอบรมให้รู้ระเบียบสังคมเป็นกระบวนการที่เด็กจะได้รับวัฒนธรรม และสร้างบุคลิกภาพกับความเป็นตัวของตัวเอง

บลูม และเชลซนิก (อ้างถึงใน สมคิด อิศระวัฒน์ 2542, น.10) ได้ให้คำนิยามของการอบรมเลี้ยงดูไว้สองลักษณะคือ ทางสังคม หมายถึง การถ่ายทอดวัฒนธรรม และการทำให้บุคคลมีวิถีชีวิตที่เป็นระเบียบ ในแง่บุคคลหมายถึง กระบวนการที่ทำให้คนเปลี่ยนจากชีวอินทรีย์เป็นมนุษย์สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ และปฏิบัติตามอุดมคติ ค่านิยม และระดับความทะเยอทะยาน

สรุปการอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การตอบสนองความต้องการของเด็กทั้งกายและใจ การมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก การถ่ายทอดวัฒนธรรม ทัศนคติความเชื่อ ค่านิยม ความรู้ และความหวังของสังคม ตลอดจนการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาที่ได้อย่างรอบด้าน คือ กาย ใจ สังคม และปัญญา เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในตัวให้แข็งแรง และสามารถใช้ชีวิตได้อย่างชาญฉลาด

จุดมุ่งหมายของการอบรมเลี้ยงดู มีหลักใหญ่ 4 ประการ คือ Broom L & Selznic (อ้างถึงใน สมคิด อิศระวัฒน์ 2542, น.10-11)

1. การปลูกฝังระเบียบวินัย (Disciplines) ซึ่งเป็นพื้นฐานในการดำเนินกิจกรรมในสังคม และการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำให้บุคคลปฏิบัติตามกฎระเบียบที่สังคมกำหนด เป็นสิ่งที่บุคคลได้รับ ตั้งแต่วัยต้นของชีวิต ในการดำรงชีวิตประจำวัน

2. การปลูกฝังความคาดหวัง (Aspiration) ทำให้ระเบียบวินัยมีคุณค่า และง่ายต่อการปฏิบัติเพื่อจะให้ได้สิ่งที่ตนต้องการ

3. การกำหนดบทบาทในสังคม (Social Role) เป็นการที่บุคคลรู้จักบทบาทตนเอง และแสดงบทบาทได้อย่างเหมาะสม ในการสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้ถูกต้อง ตามกาลเทศะ และโอกาสต่าง ๆ กัน

4. การให้เกิดทักษะ หรือความชำนาญเฉพาะอย่าง (Skills) ที่จะใช้ร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น ในสังคมมีการถ่ายทอดการปฏิบัติตามประเพณี โดยการเรียนรู้ จากการเลียนแบบการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง หมายถึง รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ผู้ปกครองของนักเรียนใช้ในการอบรมเลี้ยงดูนักเรียน ประกอบด้วย

(1) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจที่มีเหตุผล (authoritative parenting style) เป็นลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาให้ความรักความอบอุ่นมาก มีการควบคุมความประพฤติอย่างเข้มงวด แต่มีการควบคุมทางด้านจิตใจในระดับต่ำ บิดามารดายินดีรับฟังลูก เพื่อที่จะได้ให้การแนะนำเสนอแนะแนวทางที่ดีให้แก่ลูก ให้คำแนะนำลูกอย่างสม่ำเสมอ บิดามารดาประเมินค่าความเชื่อถือในฐานะที่เป็นความคาดหวังและอิสรภาพของลูก บิดา มารดาตั้งมาตรฐานและบังคับลูกให้ทำตามมาตรฐานที่ตนเองกำหนด บิดามารดาไม่ยอมรับว่าตนเองเป็นผู้ที่กำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เหล่านี้ ลูกมักถูกกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในลักษณะแบบ “ให้และรับ” อย่างไรก็ตาม บิดามารดารับฟังความคิดเห็นของลูก ยอมรับฟังเหตุผลต่าง ๆ ที่ลูกใช้อธิบายถึงการตัดสินใจและเปิดโอกาสให้ลูกได้บอกจุดมุ่งหมายของลูกด้วย

(2) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม (authoritarian parenting style) เป็นลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาให้ความรักความอบอุ่นไม่มาก มีการควบคุมความประพฤติอย่างเข้มงวด และมีการควบคุมทางด้านจิตใจในระดับสูงด้วย บิดามารดาในกลุ่มนี้ มีการควบคุมและประเมินผลพฤติกรรมและทัศนคติของลูกเพื่อให้ตรงกับมาตรฐานของการปฏิบัติที่ถูกจงใจในทางทฤษฎี และกำหนดโดยผู้ที่มีอำนาจสูงกว่า บิดามารดาแบบนี้จะไม่ใช้คำว่า “ให้และรับ” ในครอบครัว ลูกถูกคาดหวังให้ยอมรับคำพูดของบิดามารดาว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องเสมอ การเชื่อฟัง ค่านิยมหรือคำพูดของบิดามารดาเปรียบเหมือนการทำความดีของลูก บิดามารดาแบบนี้คาดหวังให้ลูกต้องทำดีที่สุดและผิดไม่ได้เลย ลูกถูกมองว่ายังมีสถานภาพเป็นเด็ก โดยมีความเข้มงวดกับลูกใน

เรื่องอิสรภาพ และระบุนความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานบ้านที่ลูกต้องรับผิดชอบเพื่อสอนลูกให้อาใจ
ใส่ในงานบิดามารดามักฝึกหัดลูกให้ทำตามคำสั่งที่ต้องการยึดมั่นในตนเองอย่างแข็งขันและ
เข้มงวดต่อลูก

(3) การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยตามใจ (Indulgent parenting style) เป็นลักษณะการอบรม
เลี้ยงดูที่บิดามารดาให้ความรักความอบอุ่นมาก มีการควบคุมความประพฤติไม่เข้มงวดและมีการ
ควบคุมทางด้านจิตใจในระดับต่ำด้วย บิดามารดาในกลุ่มนี้เชื่อว่า การควบคุมลูกเป็นการละเมิดสิทธิ
ของเด็กและจำกัดขีดพัฒนาการของลูก จึงตามใจลูก พยายามปฏิบัติตนในแนวทาง ต่าง ๆ ที่ไม่บีบ
บังคับลูก เช่น ไม่ลงโทษ ยอมรับลูกและเห็นด้วยกับแรงกระตุ้นเกี่ยวกับความปรารถนาและการ
กระทำของลูก บิดามารดาจะไม่เข้มงวดกวดขันลูกปล่อยให้ลูกทำตามใจชอบ

2.3.3 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา

2.3.3.1 การปฏิบัติตนของครู

การปฏิบัติตนของครู หมายถึง การเตรียมการสอน พฤติกรรมการสอน บุคลิกการแต่ง
กายดี มีความยุติธรรม ความประพฤติเรียบร้อย ร่าเริง แจ่มใส เสียสละ ความเข้าใจและเป็นกันเอง
การเอาใจใส่ดูแลนักเรียน รวมถึงสัมพันธ์ภาพระหว่างครูและนักเรียนที่สอนอีกด้วย

2.3.3.2 พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน

พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน หมายถึง การกระทำของบุคคลในกลุ่มที่มีมักจะคล้อยตามกันหรือ
กระทำพฤติกรรมเช่นเดียวกันเพื่อบ่งบอกถึงการเป็นสมาชิกภายในกลุ่มนั้น ๆ

กลุ่มเพื่อน เป็นสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่ง เช่น เพื่อนฝูงชักชวนกันก่อการวิวาทหรือ
สร้างบรรยากาศให้เกิดความตึงเครียด เพื่อนนับว่ามีส่วนสำคัญอย่างมากสำหรับวัยรุ่นหากคบเพื่อน
ที่มีพฤติกรรมไม่ดีนักเรียนก็จะซึมซับพฤติกรรมเหล่านั้นไว้ และมีความประพฤติไม่ดีไปด้วยใน
ที่สุด หากไม่ได้รับคำแนะนำจากผู้ปกครอง ครู อาจารย์ หรือบุคคลที่ใกล้ชิด

คุณแจสำคัญในการแข่งขันในเวทีโลก คือ คุณภาพและสมรรถภาพของคนไทยทุกคน
โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาเด็กไทย ให้มีความพร้อมรองรับการเป็นสังคมผู้สูงอายุในอนาคต
คุณภาพและสมรรถภาพดังกล่าว หมายถึง ความสามารถในการอ่าน เขียน การคิดคำนวณ คิด
วิเคราะห์ ความสามารถทางเทคโนโลยี และการสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศ ทั้งภาษาสากล และ
ภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น นอกจากนี้ เด็กไทยควรมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑
ได้แก่ ความรู้ในวิชาแกนตามศตวรรษที่ ๒๑ ทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ ทักษะการเรียนรู้และการ
สร้างนวัตกรรม และทักษะทางข้อมูล สื่อ และเทคโนโลยี พร้อมทั้งทักษะชีวิตในระบบเศรษฐกิจ
สังคมพหุวัฒนธรรมท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงสถานการณ์รุนแรงและภัยพิบัติต่าง ๆ นอกจากนี้

จริยธรรมในการทำงาน เป็นคุณสมบัติของพนักงานที่ผู้บริหารสูงสุดขององค์กรเอกชนในประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา พิจารณาว่าสำคัญที่สุด เหนือกว่าการทำงานเป็นทีม การมีความสามารถในการตัดสินใจ การคิดวิพากษ์ ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ และความสามารถในการอ่านและคำนวณขั้นพื้นฐาน ความท้าทายดังกล่าวเป็นแรงผลักดันให้การศึกษาไทยต้องมีการพัฒนาอย่างเร่งด่วน โดยการเรียนรู้ยุคใหม่ต้องสอนให้น้อยลงและเรียนรู้ให้มากขึ้น ให้ความสำคัญกับทักษะมากกว่าสาระการเรียนรู้ ให้นักเรียนเป็นผู้ชี้ทิศทางการเรียนรู้ เรียนแบบร่วมมือกัน เรียนกันเป็นทีม และประเมินผลแบบใหม่โดยถามวิธีคิด ประเมินเป็นทีม และข้อสอบไม่เป็นความลับ แต่เป็นตัวกระตุ้นให้เรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ, 2558, น.16)

โคลเบอร์ก (Kohlberg) ได้ศึกษาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเยาวชนอเมริกัน อายุ 10 - 16 ปี และได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ (Levels) แต่แต่ละระดับแบ่งออกเป็น 2 ขั้น (Stages) ดังนั้น พัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์กมีทั้งหมด 6 ขั้น

ระดับที่ 1 ระดับก่อนกฎเกณฑ์สังคม จะพบในเด็ก 2-10 ปี

ขั้นที่ 1 ระดับจริยธรรมของผู้อื่น

ในขั้นนี้เด็กจะใช้ผลตามของพฤติกรรมเป็นเครื่องชี้ว่า พฤติกรรมของตน “ถูก” หรือ “ผิด” เป็นต้นว่า ถ้าเด็กถูกทำโทษก็จะคิดว่าสิ่งที่ตนทำ “ผิด” และจะพยายามหลีกเลี่ยงไม่ทำสิ่งนั้นอีก พฤติกรรมใดที่มีผลตามด้วยรางวัลหรือคำชม เด็กก็จะคิดว่าสิ่งที่ตนทำ “ถูก” และจะทำซ้ำอีกเพื่อหวังรางวัล

ขั้นที่ 2 ระดับจริยธรรมของผู้อื่น

ในขั้นนี้เด็กจะสนใจทำตามกฎข้อบังคับ เพื่อประโยชน์หรือความพอใจของตนเอง หรือทำดีเพราะอยากได้ของตอบแทน หรือรางวัล พฤติกรรมของเด็กในขั้นนี้ทำเพื่อสนองความต้องการของตนเอง แต่มักจะเป็นการแลกเปลี่ยนกับคนอื่น เช่น ประโยค “ถ้าเธอทำให้ฉัน ฉันจะให้.....”

ระดับที่ 2 ระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์สังคม จะพบในวัยรุ่นอายุ 10 -16 ปี

ขั้นที่ 3 การยอมรับของกลุ่มหรือสังคม

ใช้เหตุผลเลือกทำในสิ่งที่กลุ่มยอมรับ โดยเฉพาะเพื่อน เพื่อเป็นที่ชื่นชมและยอมรับของเพื่อน ไม่เป็นตัวของตัวเอง คล้อยตามการชักจูงของผู้อื่น เพื่อต้องการรักษาสัมพันธภาพที่ดี พบในวัยรุ่นอายุ 10 -15 ปี ขั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อต้องการเป็นที่ยอมรับของหมู่คณะ การช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อให้เขาพอใจ

ขั้นที่ 4 กฎและระเบียบของสังคม

จะใช้หลักทำตามหน้าที่ของสังคม โดยปฏิบัติตามระเบียบของสังคมอย่างเคร่งครัด เรียนรู้การเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม ปฏิบัติตามหน้าที่ของสังคมเพื่อดำรงไว้ซึ่งกฎเกณฑ์ในสังคม พบในอายุ 13 -16 ปี

ขั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อทำตามหน้าที่ของสังคม โดยบุคคลรู้ถึงบทบาทและหน้าที่ของเขาในฐานะเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมนั้น จึงมีหน้าที่ทำตามกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่สังคมกำหนดให้ หรือคาดหมายไว้

ระดับที่ 3 ระดับจริยธรรมอย่างมีวิจารณญาณ

เป็นหลักจริยธรรมของผู้มีอายุ 20 ปี ขึ้นไป ผู้ทำหรือผู้แสดงพฤติกรรมได้พยายามที่จะตีความหมายของหลักการและมาตรฐานทางจริยธรรมด้วยวิจารณญาณ ก่อนที่จะยึดถือเป็นหลักของความประพฤติที่จะปฏิบัติตาม การตัดสินใจ “ถูก” “ผิด” “ไม่ควร” มาจากวิจารณญาณของตนเอง

ขั้นที่ 5 สัญญาสังคมหรือหลักการทำตามคำมั่นสัญญา

ขั้นนี้เน้นถึงความสำคัญของมาตรฐานทางจริยธรรมที่ทุกคนหรือคนส่วนใหญ่ในสังคมยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ถูกสมควรที่จะปฏิบัติตาม โดยพิจารณาถึงประโยชน์และสิทธิของบุคคลก่อนที่จะใช้เป็นมาตรฐานทางจริยธรรม ได้ใช้ความคิดและเหตุผลเปรียบเทียบว่าสิ่งไหนผิดและสิ่งไหนถูก ในขั้นนี้การ “ถูก” และ “ผิด” ขึ้นอยู่กับค่านิยมและความคิดเห็นของบุคคลแต่ละบุคคล

ขั้นที่ 6 หลักการคุณธรรมสากล

ขั้นนี้เป็นหลักการมาตรฐานจริยธรรมสากล เป็นหลักการเพื่อนมนุษย์ธรรม เพื่อความเสมอภาคในสิทธิมนุษยชนและเพื่อความยุติธรรมของมนุษย์ทุกคน ในขั้นนี้สิ่งที่ “ถูก” และ “ผิด” เป็นสิ่งที่ขึ้นมโนธรรมของแต่ละบุคคลที่เลือกยึดถือ

2.3.3.3 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ความสำคัญและความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การพัฒนานักเรียนให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังไว้ โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งนอกจาก ส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้ว ในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกัน เป็นต้นว่า ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ปัญหาครอบครัว ซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสมหรืออื่น ๆ ที่เป็น

ผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียนให้เติบโตตามที่มุ่งหวังนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกคน โดยเฉพาะบุคลากร ครู ทุกคนในโรงเรียน ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโต งอกงาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป

นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) และแนวทางการจัดการศึกษายังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน โดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (มาตรา 22) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้การดำเนินการ คือเรื่อง ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (มาตรา 23 ข้อ (5) ทั้งนี้การจัดกระบวนการเรียนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพระบบหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระทรวงสาธารณสุข โดยกรมสุขภาพจิต ได้ร่วมกันวางรากฐาน เพื่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงมีคุณค่าและความจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องนำไปปฏิบัติให้เกิดผลกับเด็กอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง และยั่งยืน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงเป็นระบบที่สามารถดำเนินการเพื่อให้มีกระบวนการทำงานเป็นระบบ มีความชัดเจน ครอบคลุมทั้งด้านปัจจัย ด้านผลผลิต และด้านกระบวนการ กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้โรงเรียนในสังกัดเอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการทำงานที่มีคุณภาพและการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพและมีศักยภาพ เป็นทรัพยากรบุคคลที่พร้อมสมบูรณ์ทั้งร่างกายสติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม และมีชีวิตที่สงบสุขให้สมกับข้อความที่ว่า “เก่ง

ดี มีสุข” โดยบุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีความร่วมมือกัน ทั้งผู้บริหารและครูตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (กรมสามัญศึกษา, 2544, น.3)

รัฐบาลได้มีนโยบายในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา ครู อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องร่วมแรงร่วมใจช่วยเหลือส่งเสริมนักเรียนอย่างมีระบบและต่อเนื่อง โดยยึดสายใยและความผูกพันระหว่างครูและศิษย์ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพระบบหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงสาธารณสุข โดยกรมส่งเสริมสุขภาพจิต ได้ร่วมกันวางรากฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนซึ่งมีแนวทางดำเนินงาน คือ ปรับเปลี่ยนบทบาทและเจตคติของผู้บริหารและครูให้ส่งเสริม ดูแล พัฒนานักเรียนทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม วางระบบที่จะสร้างความมั่นใจว่า นักเรียนทุกคนมีครูอย่างน้อยหนึ่งคนที่จะคอยดูแลทุกข์สุขอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องสนับสนุนให้ครูมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ปกครอง เพื่อให้บ้านโรงเรียนและชุมชน เชื่อมประสานและรวมกลุ่มเป็นเครือข่าย ช่วยกันเฝ้าระวังดูแลนักเรียน ประสานสัมพันธ์ระหว่าง นักเรียน ชุมชน ผู้ชำนาญการในด้านสาขาต่าง ๆ เพื่อให้มีการสืบต่อและรับช่วงการแก้ไข ส่งเสริม พัฒนานักเรียน และเยาวชนในรูปแบบสหวิทยาการ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงมีคุณค่าและความจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องนำไปปฏิบัติให้เกิดผลกับนักเรียนอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547)

นอกจากนี้ นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558, น.27) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ 2 ขยายโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียน ให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และมีคุณภาพ

กลยุทธ์

1. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ นักเรียนเป็นรายบุคคล ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพให้มีประสิทธิภาพ
2. สนับสนุนการบริหารจัดการงบประมาณ ประเภทเงินอุดหนุนรายหัวให้ผู้เรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้แบบตามตัวผู้เรียน (Demand side Financing) มีการเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เน้นการบริหารงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกระดับ และทุกประเภท มีโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีคุณภาพเรียนจนจบหลักสูตร มีโอกาสเรียนต่อ มีอาชีพที่สุจริตและมั่นคงในชีวิต

4. สนับสนุนโรงเรียนที่มีคุณภาพ ทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาให้เป็นโรงเรียนที่มีรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งสู่มาตรฐานสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทยให้ครอบคลุมทุกจังหวัดอำเภอ ตำบล

5. สนับสนุนให้โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในพื้นที่พิเศษมีโอกาสจัดการศึกษาด้านวิชาชีพ ทั้งที่จัดเอง และสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น เพื่อเป็นการสร้างอาชีพสุจริตให้กับผู้เรียน

6. ส่งเสริมการจัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งในรูปแบบปกติรูปแบบเพื่อความเป็นเลิศ รูปแบบเพื่อเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และรูปแบบการศึกษาทางเลือก จัดให้มีความเหมาะสมและเต็มศักยภาพของผู้เรียน และยังคงระดับคุณภาพตามมาตรฐาน

7. ส่งเสริมสนับสนุนระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้มีความเข้มแข็งและต่อเนื่อง

8. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง วางแนวทางการดูแลช่วยเหลือและจัดการศึกษาที่เหมาะสม แก่เด็กด้อยโอกาสที่ไม่อยู่ในทะเบียนราษฎรเช่น บุตรหลานของแรงงานต่างด้าว เด็กไร้สัญชาติ เด็กพลัดถิ่น เด็กต่างด้าวเด็กไทยที่ไม่มีเลขประจำตัวประชาชน

ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริม พัฒนา การป้องกัน และการแก้ไขปัญหาให้แก่นักเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ

- (1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- (2) การคัดกรองนักเรียน
- (3) การส่งเสริมพัฒนานักเรียน
- (4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา
- (5) การส่งต่อ

แต่ละองค์ประกอบของระบบมีความสำคัญ มีวิธีการและเครื่องมือต่างกันไปแต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน ซึ่งเอื้อให้การดูแลนักเรียนเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นระบบที่มีมาตรฐานสามารถดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพได้

ในสภาวะทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศแปรปรวนอย่างรวดเร็ว และการรับเอาวัฒนธรรมของต่างประเทศมาใช้ โดยการแพร่กระจายจากสื่อทุกชนิด ทำให้เกิดผลกระทบแก่ เด็กและเยาวชนในวัยเรียน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งถ้าไม่มีผู้ชี้แนะหรือผู้ให้คำแนะนำอย่างดีจะทำให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นมีพฤติกรรมหรือการดำเนินชีวิตที่อาจเป็นปัญหาแก่สังคมต่อไป

2.3.3.4 บรรยากาศของโรงเรียน

สภาพแวดล้อมของโรงเรียนหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นในโรงเรียนทั้งการสอนตัวครู เพื่อนนักเรียน บริเวณโรงเรียน อาคารสถานที่ รวมถึงบริเวณรอบนอกโรงเรียนด้วย ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียน ทั้งนี้ สุพจน์ จักขุทิพย์ (อ้างถึงใน ธีระภรณ์ ดงอนนท์, 2552, น.50) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการประพฤติตนไม่สมควรแก่สภาพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า อิทธิพลจากการคบเพื่อน การยอมรับเพื่อนในทางเลื่อมเสียเป็นสิ่งที่ผลักดันให้ประพฤติตนไม่เหมาะสมแก่สภาพการเป็นนักเรียน และการใช้เวลาว่างในทางที่ไม่เหมาะสม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อีกทั้ง ขาดความรู้ความเข้าใจกฎหมายที่ใช้ควบคุมความประพฤติและนักเรียนนักศึกษาที่มีปัญหาเรื่องความประพฤติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องกรณีโรงเรียน ทะเลาะวิวาท ส่วนใหญ่จะมีภูมิถิ่นกำเนิดอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับ เจริญชัย งานไว (อ้างถึงใน สรียา เหลาธรรม, 2546, น.21) กล่าวว่า กรมสามัญเชื่อว่า สภาพแวดล้อมที่ดีของโรงเรียนจะมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างความคิดจิตใจ และคุณธรรมต่าง ๆ อันพึงประสงค์ได้ ซึ่งตามหลักสูตรมุ่งให้นักเรียนมีคุณธรรมที่พึงประสงค์หลายประการและความมีวินัยในตนเองก็เป็นคุณลักษณะหนึ่งที่สำคัญและควรสร้างให้เกิดแก่ผู้เรียนได้ โดยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรมดังกล่าว

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 งานวิจัยภายในประเทศ

ธีระภรณ์ ดงอนนท์ (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (2) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับความมีวินัยใน

ตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ (4) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ที่เหมาะสมต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 441 คน โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน การถดถอยพหุคูณ และใช้เทคนิควิธีการคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ที่สัมพันธ์กับตัวแปรเกณฑ์โดยใช้วิธี Enter เพื่อคัดตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ แล้วจึงนำตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติไปสร้างสมการพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีแบบ Stepwise

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีวินัยในตนเองโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางโดย พบว่า ความมีวินัยในตนเองด้านตรงต่อเวลามีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ ด้านปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบันและสังคม ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความรับผิดชอบด้านความอดทน ด้านความเคารพในสิทธิของผู้อื่น และด้านความมั่นใจในตนเอง ตามลำดับ
2. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน การมุ่งอนาคตและควบคุมตน เจตคติต่อวินัยในตนเอง การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด การปฏิบัติตนของครูพฤติกรรมกลุ่มเพื่อน สภาพชุมชน ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01คือการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์
3. ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การมุ่งอนาคตและควบคุมตน สภาพชุมชน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนได้ตามลำดับ โดยมีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 59.3 ($R^2=.593$)

ประไพศิลป์ ศรีณรงค์ฤทธิ์ (2552) ได้การวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านวินัยนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนชุมชนบ้านด่านซ้าย จังหวัดเลย มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านวินัยนักเรียน

(2) เพื่อศึกษาความคาดหวังแนวทางการพัฒนา และ (3) เพื่อศึกษาผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านวินัยนักเรียน เป็นวิจัยปฏิบัติการ กลุ่มพัฒนาคือกลุ่มที่มีวินัยต่ำจำนวน 30 คน กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ ครู จำนวน 18 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 231 คน และผู้ปกครอง จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ (1) แบบสัมภาษณ์ (2) แบบสอบถาม (3) แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน (4) แบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียนตามเกณฑ์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านวินัย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิเคราะห์เนื้อหาการรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติคือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพและปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านวินัยนักเรียน กระบวนการจัดระบบโครงสร้างการดำเนินงานวินัยนักเรียนยังไม่ครอบคลุม ไม่ได้เชื่อมโยงกับองค์กรภายนอก ครูยังไม่เข้าใจวิธีการออกแบบแผนการเรียนรู้ ที่เน้นการจัดการเรียนเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน ไม่เน้นในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ทำให้นักเรียนมีปัญหาด้านการตรงต่อเวลา การแต่งกาย และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ครูมอบหมาย ความคาดหวังของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอยากให้โรงเรียนสะอาดร่มรื่น นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านวินัยตามเกณฑ์

2. ความคาดหวังและแนวทางการพัฒนา พบว่าความคาดหวังนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านวินัยตามเกณฑ์ คือ (1) การจัดระบบโครงสร้างต้องประสานกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้เข้ามามีบทบาทให้มากยิ่งขึ้น (2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูต้องเน้นกระบวนการคิด วิเคราะห์ บูรณาการสอนให้หลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (3) โครงการต่าง ๆ ที่กำหนดปฏิบัติและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด (4) ต้องมีการระดมทรัพยากรในท้องถิ่นเพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมจากทุกภาคส่วน (5) ผู้บริหารต้องกำกับติดตามนิเทศงานตามตารางกำหนดอย่างสม่ำเสมอ (6) ครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

3. ผลการพัฒนา พบว่า ในวงรอบที่ 1 นักเรียนส่วนใหญ่พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านวินัยแต่มีนักเรียนจำนวน 4 คน ที่มีพฤติกรรมที่ต้องปรับปรุง เมื่อดำเนินการต่อเนื่องในวงรอบที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการอบรม เพื่อนเตือน พบว่านักเรียนมีวินัยทุกด้าน โดยรวมอยู่ในระดับดีมากทุกคน

มนตรี วรรณสร (2551) ได้ศึกษาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียนในโรงเรียนกฤษฎาภิวัตน์ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเชียงราย การศึกษาอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวินัยต่อตนเองของนักเรียนในโรงเรียนกฤษฎาภิวัตน์ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเชียงราย ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 - 3 ของโรงเรียนกฤษฎาภิวัตน์ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเชียงราย จำนวน 188 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดย

ใช้ความถี่และร้อยละ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ นักเรียนโรงเรียนกฤษฎาภวิทย์ส่วนมากมีวินัยต่อตนเอง ในด้านอนามัยของตนเองโดยการ อาบน้ำ แปรงฟันหรือทำความสะอาดร่างกายอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง เป็นประจำและเสนอแนะให้สร้างวินัยด้านอนามัยของตนเอง โดยให้ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลการรักษาความสะอาดของร่างกาย และสุขอนามัยในการรับประทานอาหารของนักเรียน ส่วนความมีวินัยต่อตนเองในด้านการแต่งกาย นักเรียนส่วนมากปฏิบัติเป็นประจำ คือ นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนและมีข้อเสนอแนะให้จัดทำโครงการรณรงค์ ให้ให้นักเรียนแต่งกายให้ถูกต้องและเรียบร้อย สำหรับความมีวินัยต่อตนเองด้านการเรียน นักเรียน ส่วนมากเข้าเรียนทันเวลาเรียนทุกครั้งเป็นประจำและข้อเสนอแนะให้สร้างวินัยด้านการเรียน โดยให้นักเรียนจัดทำตารางอ่านหนังสือของตนเองและปฏิบัติตามตารางที่กำหนดไว้เป็นประจำ ส่วนความมีวินัยต่อตนเองด้านการใช้และการรักษาทรัพย์สินส่วนรวม นักเรียนบางส่วนใช้อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างคล่องแคล่วและถูกต้องตามหลักวิธีใช้ และเสนอแนะให้สร้างวินัยด้านการใช้และการรักษาทรัพย์สินส่วนรวม โดยให้นักเรียนเพิ่มความระมัดระวังเมื่อต้องใช้ทรัพย์สินส่วนรวม

นิพนธ์ ภูพันธ์ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกระทำผิดวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักเขตบางขุนเทียน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม 5 ระดับ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกระทำผิดวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักเขตบางขุนเทียน โดยรวมอยู่ในระดับน้อยเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านครอบครัว ด้านนักเรียน ด้านชุมชนและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับน้อย สำหรับด้านโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และข้อเสนอแนะในการพัฒนาระเบียบวินัยให้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนควรส่งเสริมวินัยในตนเองของนักเรียนและสร้างวินัยส่วนรวมโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางปฏิบัติ ซึ่งทุกคนสามารถปฏิบัติได้ มีสภาพแวดล้อมและการเรียนการสอนที่น่าสนใจตลอดทั้งมีฝ่ายแนะแนวของโรงเรียนเพื่อเป็นที่ปรึกษาและช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา

ศิริพร สะอาดล้วน (2550) ได้ศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ ความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 100 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบประเมินพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แล้วนำเสนอด้วยตารางประกอบความเรียงแบบบรรยายผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ทั้ง 5 ด้าน คือด้านความประพฤติทั่วไป ด้านกิจวัตรประจำวัน ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการทำงาน และด้านการเรียน อยู่ในระดับที่ปฏิบัติบ่อยครั้ง ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีความสัมพันธ์กันเฉพาะด้านความประพฤติทั่วไปและด้านการทำงาน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และ .01

สรียา เหลาธรรม (2546) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูสภาพแวดล้อมของโรงเรียนสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลำไย สีหามาตย์ (2545) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผู้ปกครองคนเดียว การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ที่มีผู้ปกครองคนเดียว กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2545 ในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองสองห้องกระทรวงศึกษาธิการ มีจำนวน 70 โรงเรียนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูของจิตรา ฝ้าทรัพย์ (2520) และแบบวัดความมีวินัยในตนเองของกุลชา ศิริเฉลิมพงศ์ (2544) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ซึ่งคำนวณได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .75 และ .73 ตามลำดับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติคือ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าตัวกลางเลขคณิต (arithmetic mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Person's Product Moment Correlation Coefficient) ผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์กับความมีวินัยในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดและการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ไม่มีความสัมพันธ์กับความมีวินัยในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุภาพร ธนะชานันท์ (2544) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อวินัยในตนเองของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ (1) เพื่อเปรียบเทียบการมีวินัยในตนเองของนิสิตที่มีเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน

และ (2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการอบรมเลี้ยงดูและลักษณะทางจิตกับการมีวินัยในตนเองของนิสิต ผลจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับวินัยในตนเองของนิสิต จะให้แนวทางที่จะเป็นประโยชน์สำหรับพ่อแม่หรือผู้ปกครองและสถานศึกษาในการสร้างเสริมความมีวินัยในตนเองต่อไป กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ นิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 คณะแพทยศาสตร์ คณะพลศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และคณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2540 สาขาละ 25 คน จำนวนรวมทั้งสิ้น 200 คนพบว่า นิสิตหญิงมีวินัยในตนเองสูงกว่านิสิตชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยนิสิตที่มีผลการเรียนสูงกว่าเป็นผู้ที่มีค่าเฉลี่ยวินัยในตนเองสูงกว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากควบคุมน้อยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวินัยในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทศนคติต่อการมีวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวินัยในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธนา โด่งพิมาย (2548) ได้ศึกษาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน ความรับผิดชอบ โรงเรียนวังไม้แดงวิทยาคม อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า สภาพปัจจุบันปัญหาวินัยในตนเองของนักเรียน คือ นักเรียนแต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนและขาดวินัยด้านการรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจึงได้ดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 ดำเนินการโดยใช้กิจกรรม “รณรงค์การแต่งกายถูกระเบียบ” และกิจกรรม “ทำความสะอาดทุกตารางเมตร” และ “กิจกรรมโฮมรูม” ผลการพัฒนาพบว่า นักเรียนที่แต่งกายผิดระเบียบลดลงจากเดิมมาก สำหรับวินัยในตนเองด้านความสะอาด พบว่า จำนวนนักเรียนที่ขาดวินัยด้านความสะอาดลดลง บริเวณโรงเรียนมีความสะอาดสวยงามขึ้น นักเรียนมีความตั้งใจและเอาใจใส่ในการทำ ความสะอาด แต่สิ่งที่ต้องปรับปรุงคือนักเรียนที่ออกนอกบริเวณโรงเรียนมีนักเรียนบางส่วนแต่งกายไม่เรียบร้อยและขาดวินัยความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจึงประชุมร่วมกันเพื่อหาแนวทางพัฒนาในวงรอบที่ 2 ดำเนินการโดยใช้กิจกรรม “เยี่ยมบ้านนักเรียนและกิจกรรมการนิเทศแบบมีส่วนร่วม” เป็นกลยุทธ์พัฒนา พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนได้รับการยกย่องชมเชยเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนในโรงเรียน สำหรับวินัยด้านความสะอาด พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความกระตือรือร้นในการร่วมมือกันทำความสะอาด ความตั้งใจต่อการทำงานมากขึ้น ในภาพรวมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีวินัยในการทำ ความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนด้วยตนเอง โดยมีครูช่วยกำกับดูแล

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจึงประชุมร่วมกันเพื่อหาแนวทางพัฒนาในวงรอบที่ 2 ดำเนินการโดยใช้กิจกรรม “เยี่ยมบ้านนักเรียนและกิจกรรมการนิเทศแบบมีส่วนร่วม” เป็นกลยุทธ์ พัฒนา พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนได้รับการยกย่องชมเชย เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนในโรงเรียน สำหรับวินัยด้านความสะอาด พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความกระตือรือร้นในการร่วมมือกันทำความสะอาด ความตั้งใจต่อการทำงานมากขึ้น ในภาพรวมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีวินัยในการทำความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนด้วยตนเอง โดยมีต้องมีครูช่วยกำกับดูแล

โวหาร ยะสารวรรณ (2546) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัด กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยรวมนักเรียนมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองมาก พฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัดที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ นักเรียนชอบคุยหรือเล่นกับเพื่อน ในขณะที่กำลังเรียน สภาพแวดล้อมทางบ้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ($r = 0.221$) สภาพแวดล้อมทางโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ($r = 0.468$) สภาพแวดล้อมทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ($r = 0.437$) และตัวแปรสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อเชิงเส้นตรงกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

ลักษณะเสด็จ ทองคำ (2546) ได้ศึกษาจิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น พบว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองสูงคือนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรัก สนับสนุน ไร้เหตุผล ฟังตนเอง และมีความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในทางที่ดีทั้งนี้ ครูที่มีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนจะทำให้นักเรียนรักและเกิดความเชื่อใจในการปรึกษาปัญหาต่างๆ และทำให้นักเรียนยอมรับในคำสอนของครูซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ดีรวมไปถึงพฤติกรรมมีวินัยในตนเองด้วย

แทน ด่านแก้ว (2552) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูที่ปรึกษาโรงเรียนลำทะเมนไชยพิทยาคม ปีการศึกษา 2552 2) เพื่อศึกษาความสามารถในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูที่ปรึกษาโรงเรียนลำทะเมนไชยพิทยาคม ปีการศึกษา 2552 3) เพื่อศึกษาประโยชน์ในการดำเนินงานตาม

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูที่ปรึกษาโรงเรียนลำทะเมนไชยพิทยาคม ปีการศึกษา 2552

4) เพื่อศึกษาความคิดเห็นในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโรงเรียนลำทะเมนไชยพิทยาคม ปีการศึกษา 2552 5) เพื่อศึกษาความต้องการในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูที่ปรึกษาโรงเรียน ลำทะเมนไชยพิทยาคม ปีการศึกษา 2552 6) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนลำทะเมนไชยพิทยาคม ปีการศึกษา 2552 7) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนลำทะเมนไชยพิทยาคม ปีการศึกษา 2552

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปรึกษานักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 30 คน และนักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ถึงปีที่ 6 จำนวน 566 คน ได้ตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่าแบ่งเป็น 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .87 และนำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยทางสถิติหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เปรียบเทียบความคิดเห็นใช้ทดสอบค่า t-test และวิเคราะห์ความแปรปรวน (One way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำแนกตามครูที่ปรึกษามัธยมศึกษาตอนต้นและครูที่ปรึกษามัธยมศึกษาตอนปลายทั้ง 4 ด้าน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 6 ทั้ง 4 ด้าน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านความรู้ ความเข้าใจ ด้านความสามารถในการดำเนินงาน ด้านประโยชน์ในการดำเนินงาน และด้านความต้องการเกี่ยวกับช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ครูที่ปรึกษามัธยมศึกษาตอนต้นกับครูที่ปรึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

3. การวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 6 มีระดับความคิดเห็นกับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนลำทะเมนไชยพิทยาคม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธิดารัตน์ ธนะคำดี (2552) การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของแบบวัดความมีวินัยในตนเองและเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โดยจำแนกตามเพศและระดับชั้นของของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 506 คนที่ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดความมีวินัยในตนเองที่มีรูปแบบการวัดต่างกัน 2 ฉบับ คือ ฉบับข้อความและฉบับสถานการณ์ แต่ละฉบับประกอบด้วย 6 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความอดทน ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความเป็นผู้นำและด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม ทำการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรม SPSS (Unweighted least squares) และการวิเคราะห์ด้วยวิธีหลายลักษณะหลายวิธี (Multitrait-Multimethod) วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของข้อคำถามรายข้อ (Item-Reliability Index) ความเชื่อมั่นรายฉบับ (Cronbach Coefficient) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two – Way MANOVA)

สรุปผลการวิจัย พบว่า

1. ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดความมีวินัยในตนเองจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่า แบบวัดทั้งฉบับข้อความและฉบับสถานการณ์ มี 6 องค์ประกอบ คือด้านความรับผิดชอบ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความอดทน ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความเป็นผู้นำและด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม เป็นไปตามโครงสร้างที่สังเคราะห์ไว้ แบบวัดฉบับข้อความมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.319 - 0.959 และแบบวัดสถานการณ์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.318 - 0.924 เมื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธีของแบบวัดความมีวินัยในตนเองทั้ง 2 ฉบับ พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยงตรงเชิงเหมือนตั้งแต่ 0.782 - 0.931 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยงตรงเชิงจำแนกตั้งแต่ 0.055 - 0.455 ซึ่งต่ำกว่าค่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือน

2. ความเชื่อมั่นของแบบวัดความมีวินัยในตนเองฉบับข้อความแต่ละด้านมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.682 - 0.798 ความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับมีค่า 0.879 แบบวัดความมีวินัยในตนเองฉบับสถานการณ์แต่ละด้านมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.609 - 0.738 ความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับมีค่า 0.858

3. นักเรียนที่มีเพศต่างกัน และระดับชั้นต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกัน โดยนักเรียนเพศหญิงมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนเพศชาย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไม่พบว่ามีผลปฏิสัมพันธ์ที่เกิดจากความแตกต่างระหว่างระดับชั้นและเพศส่งผลร่วมกันต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

2.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ออซูเบล (Ausubel, 1968, pp.189-190) ได้ให้ความเห็นว่า แบบของวินัยที่ได้ผลและมั่นคงซึ่งเราต้องการให้เกิดในตัวเด็กคือวินัยในตนเองที่มีรากฐานมาจากการควบคุมภายในตนและ

ภายนอกตนการควบคุมภายในตนเช่น การอบรมเลี้ยงดูอย่างสม่ำเสมอ แต่การบังคับและการลงโทษ ซึ่งเป็นารควบคุมภายนอกจะช่วยปลูกฝังวินัยในตนเองได้เพียงเล็กน้อย

ไวสเฟลด์ (Weisfeld, 1974, p.1930 B) ได้ศึกษาแบบการคิดทางวินัยของบิดามารดาที่มีต่อเด็ก เครื่องมือที่ใช้คือแบบทดสอบวัดการมีวินัยของเด็ก ซึ่งจะแสดงเป็นรูปภาพสถานการณ์ 36 ภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นบิดา 27 คน และมารดา 27 คน โดยกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรกจะเป็นกลุ่มที่มีเด็กเป็นปกติ กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มที่มีเด็กมีปัญหาทางอารมณ์ และกลุ่มที่ 3 จะเป็นกลุ่มที่มีเด็กมีความเจริญทางสมองช้า โดยให้บิดามารดาของเด็กดูรูปภาพแล้วให้จัดอันดับความต้องการของตนเองที่ต้องการเกี่ยวกับการควบคุมวินัยของเด็กจากตัวเลือก 6 อันดับ ผลจากการศึกษาพบว่าบิดามารดาที่มีแนวโน้มในการควบคุมทางวินัยของเด็กมากขึ้นเมื่อเด็กโตมากขึ้นโดยไม่คำนึงถึงสภาพความสามารถทางสมองหรือวุฒิภาวะทางอารมณ์ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าระดับอายุมีความสัมพันธ์กับการมีวินัยในตนเอง หรือระดับชั้นเรียนต่างกันน่าจะทำให้เด็กมีวินัยในตนเองต่างกันด้วย

มาร์ตินสัน (Martinson, 1991, p.34) ได้ศึกษาถึงการควบคุมความประพฤติของนักเรียน โดยอาจารย์ใหญ่และครูผู้ทำหน้าที่ดูแลความประพฤติ และระเบียบวินัยของนักเรียน ผลของการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ผู้ควบคุมความประพฤติ ต่างก็ต้องการให้นักเรียนลดความประพฤติหรือพฤติกรรมที่เป็นปัญหาโดยมีวิธีแก้ไขความประพฤติที่เป็นปัญหาของนักเรียนคือการใช้ยุทธวิธีที่สุภาพ ไม่ดูต่ำหรือทำโทษ ถ้านักเรียนมีการตอบสนองโดยมีพฤติกรรมความประพฤติดีขึ้นก็จะได้รับรางวัล แต่ถ้านักเรียนไม่ร่วมมือก็จะมีการบังคับมากขึ้น และจากการสังเกตพบว่า การใช้ความสุภาพแก้ปัญหาความประพฤติของนักเรียนได้ดีกว่าวิธีการอื่น ๆ จากการรวบรวมงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนนั้น พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนดังเช่น เพศ ระดับชั้น สุขภาพจิต ขนาดของโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์สภาพการพักอาศัย อาชีพของบิดามารดา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ความเชื่ออำนาจในตน การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา ที่ส่งผลให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองและไม่มีความมีวินัยในตนเอง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงเลือกตัวแปรที่ศึกษาดังนี้ คือ ปัจจัยด้านสถานภาพครอบครัว ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา ประกอบด้วย การปฏิบัติตนของครู พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และบรรยากาศของโรงเรียน เพื่อหาความสัมพันธ์กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในเรื่องพฤติกรรมในห้องเรียน และพฤติกรรมทั่วไป ซึ่งผู้วิจัยใช้เป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามลำดับขั้นตอนดังนี้

- 3.1 ประชากรและตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
- 3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 26,460 คน ครูฝ่ายปกครอง จำนวน 126 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 26,460 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 18 โรงเรียน

3.1.2 ตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ครูฝ่ายปกครอง และผู้ปกครองนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนนทบุรี ได้ตัวอย่าง ดังนี้

1) สุ่มโรงเรียนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 14 โรงเรียน จาก 18 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี โรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี โรงเรียนบดินทรเดชา(สิงห์ สิงหเสนี) นนทบุรี โรงเรียนบางบัวทอง โรงเรียนเบญจมราชานุรักษ์ โรงเรียนไทรน้อย โรงเรียนเขมาภิตาราม โรงเรียนศรีบุญญานนท์

โรงเรียนสตรีนนทบุรี โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา น้อมเกล้านนทบุรี โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี โรงเรียนปากเกร็ด โรงเรียนโพชนิมิตวิทยาคน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี

2) นักเรียน และ ผู้ปกครองนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนนทบุรี ใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 382 คน คือผู้ปกครอง จำนวน 191 คน นักเรียน จำนวน 191 คน จาก 52,920 คนโดยการเปิดตารางของ เกรจซี่และมอร์แกน (R.V. Krejcie and D.W. Morgan, 1970, p.608-610)

3) ครูฝ่ายปกครอง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3 ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนนทบุรี ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 112 คน จาก 14 โรงเรียนๆ ละ 8 คน ตามโครงสร้างของโรงเรียน ได้แก่ หัวหน้าระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 3 คน ครูที่ปรึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 3 คน ครูที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 2 คน

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

พื้นที่ ดำเนินการ	ประชากร				ตัวอย่าง			
	โรงเรียน	นักเรียน	ผู้ปกครอง	ครูฝ่าย ปกครอง	โรงเรียน	นักเรียน	ผู้ปกครอง	ครูฝ่าย ปกครอง
โรงเรียน มัธยมศึกษา จังหวัด นนทบุรี	18	26,460	26,460	126	14	191	191	112
รวม	18			126	14	382		112

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

3.2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 3 ชุด

- 1) แบบสอบถามสำหรับนักเรียน
- 2) แบบสอบถามสำหรับครูฝ่ายปกครอง
- 3) แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครองนักเรียน

3.2.2 แบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 ชุด

- 1) แบบสัมภาษณ์สำหรับนักเรียน จำนวน 3 คน
- 2) แบบสัมภาษณ์สำหรับครูฝ่ายปกครอง จำนวน 3 คน
- 3) แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 3 คน

3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยจะดำเนินการสร้างเครื่องมือ ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ศึกษาจากเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมากำหนดขอบเขตในการสร้างเครื่องมือในการวิจัยให้สอดคล้องกับกรอบแนวความคิด ตามตัวแปรที่ศึกษาที่ใช้ในการวิจัย

3.3.2 ศึกษาการสร้างแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.3.3 นำผลการศึกษาจากข้อ 1.1 และข้อ 1.2 มาสร้างเครื่องมือตามกรอบของขอบเขตด้านเนื้อหา ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ด้านสถานภาพครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู และด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โดยแบ่งพฤติกรรมไว้ 2 ด้าน คือ พฤติกรรมในห้องเรียน และพฤติกรรมทั่วไป แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา โดยสร้างเครื่องมือไว้ 2 ชนิด คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

3.3.3.1 แบบสอบถามสำหรับนักเรียน แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) และแบบเติมคำ โดยสอบถามเกี่ยวกับ เพศ ระดับชั้น จำนวนสมาชิกในครอบครัว

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน แบ่งเป็น 2 ด้านประกอบด้วย ปัจจัยด้านสถานภาพครอบครัวมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู มี 3 แบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจแบบมีเหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยตามใจ และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 3 ระดับ กำหนดระดับพฤติกรรมที่กระทำไว้เป็น มาก ปานกลาง และน้อย ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงและจากการรับรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ 3 ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โดยแบ่งพฤติกรรมไว้ 2 ด้าน คือ พฤติกรรมในห้องเรียน และพฤติกรรมทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 3 ระดับ กำหนดระดับพฤติกรรมที่กระทำไว้เป็น มาก ปานกลาง และน้อย

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Opened Form)

3.3.3.2 แบบสอบถามสำหรับครูฝ่ายปกครอง แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) สอบถามเกี่ยวกับ เพศ การศึกษา วิทยฐานะ

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน คือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา ประกอบด้วย การปฏิบัติตนของครู พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน และระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 3 ระดับ กำหนดระดับพฤติกรรมที่กระทำไว้เป็น มาก ปานกลาง และน้อย

ตอนที่ 3 ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โดยแบ่งพฤติกรรมไว้ 2 ด้าน คือ พฤติกรรมในห้องเรียน และพฤติกรรมทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 3 ระดับ กำหนดระดับพฤติกรรมที่กระทำไว้เป็น มาก ปานกลาง และน้อย

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Opened Form)

3.3.3.3 แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครองนักเรียน แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) และแบบเติมคำ สอบถามเกี่ยวกับ เพศ อาชีพ

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน เกี่ยวกับปัจจัยด้านสภาพทางครอบครัว มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) ด้านการอบรมเลี้ยงดู มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 3 ระดับ กำหนดระดับพฤติกรรมที่กระทำไว้เป็น มาก ปานกลาง และน้อย

ตอนที่ 3 ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน คือพฤติกรรมทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 3 ระดับ กำหนดระดับพฤติกรรมที่กระทำไว้เป็น มาก ปานกลาง และน้อย

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Opened Form)

3.3.4 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.3.5 นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาและสำนวนภาษา ตลอดจนพิจารณาความเหมาะสมโดยทั่วไปของแบบสอบถาม

3.3.6 นำแบบประเมินจากผู้เชี่ยวชาญไปหาค่าความสอดคล้องของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Congruence) แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC เฉลี่ยตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป นำไปเป็นข้อคำถาม

3.3.7 ปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.3.8 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน นำแบบสอบถามมาหาค่าคุณภาพเครื่องมือ โดยการนำมาคำนวณหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม ทั้ง 3 ฉบับ โดยใช้สูตรแอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงดังนี้ แบบสอบถามสำหรับนักเรียน ปรับเปลี่ยนข้อคำถามจำนวน 1 ข้อ ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .932 แบบสอบถามสำหรับครูฝ่ายปกครอง ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .945 แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครองนักเรียน ปรับเปลี่ยนข้อคำถาม จำนวน 3 ข้อ ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .822

3.3.9 สร้างแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและนำไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.4.1 ขออนุญาตจากวิทยาลัยครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี โรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) นนทบุรี โรงเรียนบางบัวทอง โรงเรียนเบญจมราชานุรักษ์ โรงเรียนไทรน้อย โรงเรียนเขมาภิรตาราม โรงเรียนศรีบุญญานันท์ โรงเรียนสตรีนนทบุรี โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา น้อมเกล้า นนทบุรี โรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวัง นนทบุรี โรงเรียนปากเกร็ด โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.2 ติดต่อประสานงานกับครูประจำชั้นระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ทั้ง 14 โรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถาม ในการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างและเก็บรวบรวมส่งคืน

3.4.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง แบบสอบถามนักเรียนและผู้ปกครอง จำนวน 382 ชุด ได้คืน 356 ชุด คิดเป็น 93 % ครูฝ่ายปกครอง จำนวน 112 ชุด ได้คืน 107 ชุด คิดเป็น 95 %

3.4.4 ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถาม ก่อนที่จะนำมาประมวลผลและดำเนินการตามระเบียบวิธีทางสถิติ โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบ ความถูกต้องมาลงรหัสตัวเลข (Coding) ตามเกณฑ์ของเครื่องมือแต่ละส่วนแล้วจึงนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.5.1 นำแบบสอบถามที่เก็บข้อมูล มาทำการตรวจสอบความเรียบร้อย ตรวจสอบจำนวน

3.5.2 นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อประมวลผลได้ ดังนี้

ข้อมูลตอนที่ 1 และ ข้อมูลตอนที่ 2 ของแบบสอบถามทั้ง 3 ชุด เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตัวผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ (frequency distribution) และค่าร้อยละ (percentage)

ข้อมูลตอนที่ 3 ของแบบสอบถามทั้ง 3 ชุด เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ได้แก่พฤติกรรมในห้องเรียน และพฤติกรรมทั่วไป วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ข้อมูลตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ใช้การแจกแจงความถี่ประกอบการบรรยายสรุป

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น.103)

เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของระดับคะแนน แบ่งเป็น 3 ระดับ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34 – 3.00 หมายถึงพฤติกรรมหรือการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.67 – 2.33 หมายถึงพฤติกรรมหรือการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.66 หมายถึงพฤติกรรมหรือการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product

Moment Correlation Coefficient) โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสิและคณะ, 2540, น.64 อ้างถึงใน ธีระภากรณ์ ดงอนนท์, 2552, น.65)

ค่า r อยู่ในระหว่าง 0.71 – 1.00 หมายความว่า มีความสัมพันธ์ระดับสูง

ค่า r อยู่ในระหว่าง 0.30 – 0.70 หมายความว่า มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

ค่า r อยู่ในระหว่าง 0 – 0.29 หมายความว่า มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

ค่า r มีค่าเป็นบวก (+) หมายถึง ตัวแปรมีความสัมพันธ์ทางบวก

ค่า r มีค่าเป็นบวก (-) หมายถึง ตัวแปรมีความสัมพันธ์ทางลบ

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยโดยวิเคราะห์หาระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยคำนวณหาค่า ค่าความถี่ (frequencies) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ตรวจสอบสมมติฐานโดยใช้ One-way ANOVA F-test โดยใช้ระดับนัยสำคัญ 0.05 (ระดับความเชื่อมั่นที่ 95 %) วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ(multiple regression analysis) คัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ที่สัมพันธ์กับตัวแปรเกณฑ์โดยใช้วิธี Enter เพื่อดูตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียน ครู และผู้ปกครอง โดยใช้การหาร้อยละ (percentage)

4.2 การวิเคราะห์ระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โดยใช้การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนตามสถานภาพของครอบครัวโดยใช้ One-way ANOVA F-test สำหรับทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 โดยใช้ระดับนัยสำคัญ 0.05 (ระดับความเชื่อมั่นที่ 95 %)

4.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยในตนเองของนักเรียนกับการอบรมเลี้ยงดูและด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษาโดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) สำหรับการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

4.5 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนด้านการอบรมเลี้ยงดูและสภาพแวดล้อมสถานศึกษาโดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Entermultiple regression) สำหรับการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3

4.6 การวิเคราะห์ปัญหาข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน เนื่องจากการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติดังนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และชื่อย่อของตัวแปรต่างๆ ทางสถิติเพื่อให้เข้าใจตรงกันดังนี้

$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
SD	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
R	หมายถึง	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หุคูณ
R^2	หมายถึง	สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (coefficient of determination)
Beta	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน
b	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ
t	หมายถึง	ค่าสถิติที
r	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation)
F	หมายถึง	ค่าสถิติเอฟ
X21	หมายถึง	การเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจแบบมีเหตุผล
X22	หมายถึง	การเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม
X23	หมายถึง	การเลี้ยงดูแบบปล่อยตามใจ
X31	หมายถึง	การปฏิบัติตนของครู
X32	หมายถึง	พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน
X33	หมายถึง	ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
X34	หมายถึง	บรรยากาศของโรงเรียน
Y1	หมายถึง	พฤติกรรมในห้องเรียน
Y11	หมายถึง	ความรับผิดชอบ
Y12	หมายถึง	การเคารพในสิทธิของผู้อื่น
Y13	หมายถึง	การควบคุมตนเอง
Y14	หมายถึง	ความตั้งใจ
Y15	หมายถึง	ความอดทน
Y2	หมายถึง	พฤติกรรมทั่วไป
Y21	หมายถึง	การแต่งกาย
Y22	หมายถึง	การตรงต่อเวลา
Y23	หมายถึง	การมีระเบียบและปฏิบัติตามกฎของสังคม
TY	หมายถึง	ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน
**	หมายถึง	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
*	หมายถึง	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

วิเคราะห์ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคลประกอบด้วยเพศระดับการศึกษา สมาชิกในครอบครัว วิทยฐานะ ประสบการณ์ทางการสอน ระดับชั้นที่สอน และอาชีพโดยใช้ค่าร้อยละ (percentage) ดังนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนและค่าร้อยละของนักเรียน

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1.เพศ		
ชาย	47	26.40
หญิง	131	73.60
รวม	178	100.00
2.ปัจจุบันเรียนระดับชั้น		
มัธยมศึกษาปีที่ 1	51	28.65
มัธยมศึกษาปีที่ 2	60	33.71
มัธยมศึกษาปีที่ 3	67	37.64
รวม	178	100.00
3. นักเรียนมีสมาชิกในครอบครัวรวมกัน		
1-2 คน	15	8.43
3-5 คน	135	75.84
6-10 คน	27	15.17
11 คนขึ้นไป	1	0.56
รวม	178	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่านักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 73.60 ส่วนเพศชายคิดเป็นร้อยละ 26.40 เป็นนักเรียนที่เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 28.65 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 33.71 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 37.64 จำนวนสมาชิกครอบครัวรวมกันส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 3-5 คน คิดเป็นร้อยละ 75.84

ตารางที่ 4.2 จำนวนและค่าร้อยละของครูฝ่ายปกครอง

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	33	30.84
หญิง	74	69.16
รวม	107	100.00
2. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	76	71.03
สูงกว่าปริญญาตรี	31	28.97
รวม	107	100.00
3. วิทยฐานะ		
ชำนาญการ	69	64.49
ชำนาญการพิเศษ	38	35.51
เชี่ยวชาญ	0	0
รวม	107	100.00
4. ประสบการณ์ทางการสอน		
น้อยกว่า 6 ปี	27	25.23
6-10 ปี	13	12.15
11-15 ปี	11	10.28
16-20 ปี	11	10.28
มากกว่า 20 ปี	45	42.06
รวม	107	100.00
5. ระดับชั้นที่สอน		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	26	24.30
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	28	26.17
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	25	23.36
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	15	14.02
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	7	6.54
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	6	5.61
รวม	107	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 69.16 ส่วนเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 30.80 ระดับการศึกษาปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 71.03 สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 28.97 มีวิทยฐานะชำนาญการคิดเป็นร้อยละ 64.49 วิทยฐานะชำนาญการพิเศษคิดเป็นร้อยละ 35.51 ประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.06 รองลงมา น้อยกว่า 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.23 สอนระดับชั้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 24.30 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 26.17 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 23.36

ตารางที่ 4.3 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ปกครองนักเรียน

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
3. ผู้ปกครอง		
3.1 เพศ		
ชาย	51	28.65
หญิง	127	71.35
รวม	178	100.00
3.2 อาชีพหลัก		
รับราชการ	33	18.54
รัฐวิสาหกิจ	11	6.18
ธุรกิจส่วนตัว	41	23.03
ค้าขาย	23	12.92
รับจ้างทั่วไป	41	23.03
เกษตรกร	3	1.69
อื่น ๆ	26	14.61
รวม	178	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 71.35 ส่วนเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 28.65 ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวและรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 23.03 อาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 18.54 อาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 14.61

4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับด้านวินัยของนักเรียนในทรศนะของนักเรียนและครู ด้านพฤติกรรมในห้องเรียน (n=285)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
พฤติกรรมในห้องเรียน (Y1)	2.43	.31	มาก	
1.ความรับผิดชอบ (Y11)	2.41	.45	มาก	3
2.การเคารพในสิทธิของผู้อื่น (Y12)	2.57	.42	มาก	1
3.การควบคุมตนเอง (Y13)	2.41	.39	มาก	4
4.ความตั้งใจ (Y14)	2.43	.42	มาก	2
5.ความอดทน (Y15)	2.33	.46	ปานกลาง	5

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ความมีวินัยของนักเรียนในทรศนะของนักเรียนและครูในด้านพฤติกรรมในห้องเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.43$) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการเคารพในสิทธิของผู้อื่น ($\bar{X} = 2.57$) รองลงมาคือความตั้งใจ ($\bar{X} = 2.43$) และความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 2.41$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ความอดทน ($\bar{X} = 2.33$)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับด้านวินัยของนักเรียนในทรศนะของนักเรียนครู และผู้ปกครอง ด้านพฤติกรรมทั่วไป (n=463)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
พฤติกรรมทั่วไป (Y2)	2.57	.30	มาก	
1.การแต่งกาย (Y21)	2.68	.50	มาก	1
2.การตรงต่อเวลา (Y22)	2.48	.40	มาก	3
3.การมีระเบียบและปฏิบัติตามกฎของสังคม (Y23)	2.53	.39	มาก	2

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ความมีวินัยของนักเรียนในทรศนะของนักเรียน ครูและ ผู้ปกครองในด้านพฤติกรรมทั่วไปในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.57$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการแต่งกาย ($\bar{X} = 2.68$) รองลงมาคือ การมีระเบียบและปฏิบัติตามกฎ ของสังคม ($\bar{X} = 2.53$) การตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 2.48$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับด้านวินัยของนักเรียนในทรศนะของ นักเรียน ด้านพฤติกรรมในห้องเรียนและด้านพฤติกรรมทั่วไป (n=178)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
พฤติกรรมในห้องเรียน (Y1)	2.50	.26	มาก	
1.ความรับผิดชอบ (Y11)	2.52	.41	มาก	2
2.การเคารพในสิทธิของผู้อื่น (Y12)	2.69	.35	มาก	1
3.การควบคุมตนเอง (Y13)	2.44	.34	มาก	4
4.ความตั้งใจ (Y14)	2.50	.37	มาก	3
5.ความอดทน (Y15)	2.35	.45	มาก	5
พฤติกรรมทั่วไป (Y2)	2.61	.31	มาก	
1.การแต่งกาย (Y21)	2.73	.46	มาก	1
2.การตรงต่อเวลา (Y22)	2.54	.38	มาก	3
3. การมีระเบียบและปฏิบัติตามกฎของสังคม (Y23)	2.57	.37	มาก	2

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ความมีวินัยของนักเรียนในทรศนะของนักเรียนในด้าน พฤติกรรมในห้องเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.50$) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการเคารพสิทธิของผู้อื่น ($\bar{X} = 2.69$) รองลงมาคือ ความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 2.52$) ความตั้งใจ ($\bar{X} = 2.50$) ตามลำดับและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือความอดทน ($\bar{X} = 2.35$) ด้าน พฤติกรรมทั่วไปในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.61$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการแต่งกาย ($\bar{X} = 2.73$) รองลงมาคือ การมีระเบียบและปฏิบัติตามกฎของสังคม ($\bar{X} = 2.57$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือการตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 2.54$)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับด้านวินัยของนักเรียนในทรนระของครู
ด้านพฤติกรรมในห้องเรียน และด้านพฤติกรรมทั่วไป (n=107)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
พฤติกรรมห้องเรียน (Y1)	2.32	.35	ปานกลาง	
1.ความรับผิดชอบ (Y11)	2.21	.45	ปานกลาง	5
2.การเคารพในสิทธิของผู้อื่น (Y12)	2.38	.45	มาก	1
3.การควบคุมตนเอง (Y13)	2.37	.45	มาก	2
4.ความตั้งใจ (Y14)	2.32	.46	ปานกลาง	3
5.ความอดทน (Y15)	2.30	.47	ปานกลาง	4
พฤติกรรมทั่วไป (Y2)	2.47	.41	มาก	
1.การแต่งกาย (Y21)	2.41	.64	มาก	3
2.การตรงต่อเวลา (Y22)	2.50	.43	มาก	2
3. การมีระเบียบและปฏิบัติตามกฎของสังคม (Y23)	2.51	.43	มาก	1

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ความมีวินัยของนักเรียนในทรนระของครูในด้านพฤติกรรมในห้องเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.32$) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการเคารพสิทธิของผู้อื่น ($\bar{X} = 2.38$) รองลงมาคือ การควบคุมตนเอง ($\bar{X} = 2.37$) ความตั้งใจ ($\bar{X} = 2.32$) และความอดทน ($\bar{X} = 2.30$) ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 2.21$) ด้านพฤติกรรมทั่วไปในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.47$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการมีระเบียบและปฏิบัติตามกฎของสังคม ($\bar{X} = 2.51$) รองลงมา คือ การตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 2.50$) ตามลำดับและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการแต่งกาย ($\bar{X} = 2.41$)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับด้านวินัยของนักเรียนในทรรสนะ
ผู้ปกครองด้านพฤติกรรมทั่วไป (n=178)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
พฤติกรรมทั่วไป (Y2)	2.61	.31	มาก	
1.การแต่งกาย (Y21)	2.73	.46	มาก	1
2.การตรงต่อเวลา (Y22)	2.42	.40	มาก	3
3. การมีระเบียบและปฏิบัติตามกฎของสังคม (Y23)	2.50	.38	มาก	2

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ความมีวินัยของนักเรียนในทรรสนะของผู้ปกครองในด้านพฤติกรรมทั่วไปในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.61$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการแต่งกาย ($\bar{X} = 2.73$) รองลงมาคือการมีระเบียบและปฏิบัติตามกฎของสังคม ($\bar{X} = 2.50$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 2.42$)

โดยสรุปของข้อมูลความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 ด้านพฤติกรรมในห้องเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.43$) และด้านพฤติกรรมทั่วไปอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.57$)

4.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนตามสถานภาพของครอบครัว

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนตามสถานภาพของครอบครัว (n=178)

พฤติกรรมความมีวินัย	อยู่ด้วยกัน		แยกกันอยู่		หย่าร้าง		อื่นๆ	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
1. ความรับผิดชอบ (Y11)	2.52	.42	2.46	.37	2.65	.30	2.60	.29
2. การเคารพในสิทธิของผู้อื่น (Y12)	2.70	.34	2.60	.37	2.65	.47	2.85	.22
3. การควบคุมตนเอง (Y13)	2.43	.35	2.40	.29	2.46	.34	2.64	.21
4. ความตั้งใจ (Y14)	2.52	.37	2.35	.41	2.60	.28	2.20	.37
5. ความอดทน (Y15)	2.34	.45	2.37	.46	2.38	.49	2.40	.28
6. การแต่งกาย (Y21)	2.71	.47	2.80	.38	2.73	.53	2.92	.18
7. การตรงต่อเวลา (Y22)	2.54	.39	2.56	.39	2.51	.40	2.60	.20
8. การมีระเบียบและปฏิบัติตามกฎของสังคม (Y23)	2.57	.38	2.59	.34	2.58	.39	2.40	.32
เฉลี่ยรวม	2.56	.27	2.54	.20	2.58	.17	2.59	.14

ตารางที่ 4.10 การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนจำแนกตามสถานภาพของครอบครัว (n=178 คน)

พฤติกรรมความมีวินัย		SS	df	MS	F	Sig
1. ความรับผิดชอบ (Y11)	ระหว่างกลุ่ม	.332	3	.111	.668	.573
	ภายในกลุ่ม	28.828	174	.166		
	รวม	29.160	177			
2. การเคารพในสิทธิของผู้อื่น (Y12)	ระหว่างกลุ่ม	.321	3	.107	.857	.465
	ภายในกลุ่ม	21.717	174	.125		
	รวม	22.038	177			
3. การควบคุมตนเอง (Y13)	ระหว่างกลุ่ม	.241	3	.080	.684	.563
	ภายในกลุ่ม	20.404	174	.177		
	รวม	20.645	177			
4. ความตั้งใจ (Y14)	ระหว่างกลุ่ม	1.073	3	.358	2.628	.052
	ภายในกลุ่ม	23.676	174	.136		
	รวม	24.749	177			
5. ความอดทน (Y15)	ระหว่างกลุ่ม	.041	3	.014	.067	.977
	ภายในกลุ่ม	35.353	174	.203		
	รวม	35.394	177			
6. การแต่งกาย (Y21)	ระหว่างกลุ่ม	.300	3	.100	.474	.701
	ภายในกลุ่ม	36.718	174	.211		
	รวม	37.018	177			
7. การตรงต่อเวลา (Y22)	ระหว่างกลุ่ม	.040	3	.013	.090	.966
	ภายในกลุ่ม	25.769	174	.148		
	รวม	25.809	177			
8. การมีระเบียบและปฏิบัติตามกฎของสังคม (Y23)	ระหว่างกลุ่ม	.156	3	.052	.367	.777
	ภายในกลุ่ม	24.601	174	.141		
	รวม	24.756	177			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.016	3	.005	.085	.968
	ภายในกลุ่ม	11.095	174	.064		
	รวม	11.112	177			

หมายเหตุ *ที่ระดับนัยสำคัญ .05

จากตารางที่ 4.10 พบว่า นักเรียนที่มีสถานภาพทางครอบครัวแตกต่างกัน (อยู่ด้วยกัน แยกกันอยู่ หย่าร้าง อื่นๆ) มีพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ไม่ต่างกันทั้ง ภาพรวม และรายด้าน

4.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยในตนเองของนักเรียนกับการอบรมเลี้ยงดูและด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา

ตารางที่ 4.11 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้านการอบรมเลี้ยงดู (X2) กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

การอบรมเลี้ยงดู X2	พฤติกรรมในห้องเรียน TY1	พฤติกรรมทั่วไปTY2	ความมีวินัย TY
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจที่มีเหตุผล (X21)	.256**	.254**	.289**
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม (X22)	.184*	.099	.169*
การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยตามใจ (X23)	.083	-.012	.044

จากตารางที่ 4.11 พบว่า การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เมื่อพิจารณาการอบรมเลี้ยงดูในแต่ละรูปแบบกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน มีผลทั้งทางบวกและทางลบดังนี้

1) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจที่มีเหตุผล (X21) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน อยู่ในระดับต่ำ ($r = .289$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในห้องเรียนอยู่ในระดับต่ำ ($r = .256$) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมทั่วไปอยู่ในระดับต่ำ ($r = .254$) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ.01

2) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม (X22) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน อยู่ในระดับต่ำ ($r = .169$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในห้องเรียน อยู่ในระดับต่ำ ($r = .184$) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ.05

3) การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยตามใจ (X23) มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมทั่วไป อยู่ในระดับต่ำ ($r = -.012$)

ตารางที่ 4.12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา (X3) กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน (นักเรียนและครู)

สภาพแวดล้อมสถานศึกษา X3	พฤติกรรมในห้องเรียน TY1	พฤติกรรมทั่วไป TY2	ความมีวินัย TY
การปฏิบัติตนของครู (X31)	.165**	.146*	.171**
พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน (X32)	.364**	.443**	.415**
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (X33)	.156**	.130*	.170**
บรรยากาศโรงเรียน (X34)	.134*	.016	.102

จากตารางที่ 4.12 พบว่า การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษากับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษากับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน แต่ละด้านมีผลทั้งทางบวกและทางลบดังนี้

1) การปฏิบัติตนของครู (X31) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน อยู่ในระดับต่ำ ($r = .171$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในห้องเรียนอยู่ในระดับต่ำ ($r = .165$) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมทั่วไป อยู่ในระดับต่ำ ($r = .146$) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

2) พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน (X32) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($r = .415$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในห้องเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .364$) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมทั่วไประดับปานกลาง ($r = .443$) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

3) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (X33) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน อยู่ในระดับต่ำ ($r = .170$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมในห้องเรียนอยู่ในระดับต่ำ ($r = .156$) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมทั่วไป อยู่ในระดับต่ำ ($r = .130$) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

4) บรรยากาศของโรงเรียน (X34) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมในห้องเรียนอยู่ในระดับต่ำ ($r = .134$) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

4.5 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

ตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู(X2) และด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา(X3) กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยวิธี Enter

รายการ	b	Beta	t	Sig
Constant	.911		4.331	.000
1.การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจที่มีเหตุผล (X21)	.091	.144	2.101	.037
2.การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม (X22)	.039	.050	.653	.515
3.การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยตามใจ (X23)	.028	.045	.625	.533
4.การปฏิบัติตนของครู (X31)	.153	.214	3.005	.003
5.พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน (X32)	.196	.361	5.546	.000
6.ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (X33)	.133	.258	3.610	.000
7.บรรยากาศของโรงเรียน (X34)	.022	.043	.597	.551
R = .575 R ² = .330 F=11.966 Sig=.000				

จากตารางที่ 4.13 พบว่า เมื่อนำตัวแปรพยากรณ์ทั้งหมด 7 ตัว มาพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 พบว่าสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนได้ โดยมีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 33.0 ($R^2 = .330$) และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Bata) พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนได้ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ได้แก่ พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การปฏิบัติตนของครู และที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจแบบมีเหตุผล

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = .911 + .196(X32) + .133(X33) + .153(X31) + .091(X21)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Y = .361(X32) + .258(X33) + .214(X31) + .144(X21) \dots\dots\dots \textcircled{1}$$

ตารางที่ 4.14 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู (X2) กับความมีวินัย
ในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยวิธี Enter

รายการ	b	Beta	t	Sig
Constant	1.916		11.140	.000
1.การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจที่มีเหตุผล (X21)	.156	.247	3.252	.001
2.การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม (X22)	.112	.114	1.748	.082
3.การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยตามใจ (X23)	-.012	-.019	-.233	.816
R = .316 R ² = .100 F=6.424 Sig=.000				

จากตารางที่ 4.14 พบว่า เมื่อนำตัวแปรพยากรณ์ทั้งหมด 3 ตัว ด้านการอบรมเลี้ยงดูมาพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 พบว่าสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนได้ โดยมีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 10.0 ($R^2 = .100$) และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Bata) พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจแบบมีเหตุผล

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 1.916 + .156(X21) + .112(X22) + -.012(X23)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Y = .247(X21) + .144(X22) + -.019(X23) \dots\dots\dots ②$$

ตารางที่ 4.15 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา (X3) กับ
 ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยวิธี Enter

รายการ	b	Beta	t	Sig
Constant	1.180		7.668	.000
1.การปฏิบัติตนของครู (X31)	.096	.111	1.858	.064
2.พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน (X32)	.283	.500	9.571	.000
3.ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (X33)	.116	.193	3.284	.001
4.บรรยากาศของโรงเรียน (X34)	.026	.040	.696	.487
R = .524 R ² = .275 F=26.506 Sig=.000				

จากตารางที่ 4.15 พบว่า เมื่อนำตัวแปรพยากรณ์ทั้งหมด 4 ตัว ด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษามาพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 พบว่าสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนได้ โดยมีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 27.5 ($R^2 = .275$) และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Bata) พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ได้แก่ พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามลำดับ

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 1.180 + .283(X32) + .116(X33) + .096(X31) + .026(X34)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Y = +.500(X32) + .193(X33) + .111(X31) + .040(X34) \dots\dots\dots \textcircled{3}$$

สรุปผลจากการวิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 3 พบว่าพฤติกรรมกลุ่มเพื่อน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การปฏิบัติตนของครู การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจที่มีเหตุผลสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยมีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 33.0 ($R^2 = .330$)

4.6 การวิเคราะห์ปัญหาข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

ตารางที่ 4.16 ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเอง
ของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 ในทรรณะของนักเรียน

ปัญหา	จำนวน	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
การปฏิบัติตนของครู			
1.คุณครูบางคนสอนไม่ค่อยเข้าใจ หรือนักเรียนเข้าใจยาก	3	-คุณครูควรหาสื่อหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้นักเรียนเข้าใจในบทเรียนได้ง่ายขึ้น	3
2. ครูให้สิทธินักเรียนไม่เท่าเทียมกัน ขาดความเสมอภาค	1	-อยากให้ครูดูแลนักเรียนให้ทั่วถึง -ให้โอกาสกับนักเรียนทุกคน	1
พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน			
3.การชวนกันหนีเรียน	3	-ให้มีการกำหนดบทลงโทษอย่างชัดเจน	3
4.การคุยกันในเวลาเรียน	1	-ควรหาวิธีการที่ทำให้นักเรียนหยุดคุยเพราะทำให้เพื่อนคนอื่นเสียสมาธิ	1
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน			
5. ให้การช่วยเหลือไม่ทั่วถึง เพราะนักเรียนมีมาก	2	-ช่วยเหลือให้ครบถ้วนตามความจำเป็น แต่ขอให้ดูแลให้ครบถ้วน -ให้มีการเยี่ยมบ้านอย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยเหลือทั้งทางด้านการศึกษาและความ เป็นอยู่ที่ดีขึ้น	2
บรรยากาศของโรงเรียน			
6.ขยะในโรงเรียนเยอะมาก นักเรียนทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง	2	-โรงเรียนควรสร้างความตระหนักและเห็นความสำคัญของการทิ้งขยะให้ถูกที่ -ให้มีกิจกรรมรณรงค์รักษาความสะอาด	2

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ปัญหาที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในทรรณะของนักเรียน ด้านการปฏิบัติตนของครูคือ คุณครูบางคนสอนไม่ค่อยเข้าใจ หรือนักเรียนเข้าใจยาก และด้านพฤติกรรมกลุ่มเพื่อนคือ การชวนกันหนีเรียน

ตารางที่ 4.17 ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเอง
ของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 ในทรรศนะของครู

ปัญหา	จำนวน	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
การปฏิบัติตนของครู			
1.ครูมีภาระหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายมาก ทำให้การเข้าสอนหรือดูแลนักเรียนลดน้อยลง	2	-คุณครูควรมีตัวช่วยให้ภาระงานน้อยลงหรือจัดลำดับความสำคัญของงานให้ดี	2
2.มาตรฐานเรื่องระเบียบวินัยของครูแต่ละคนไม่เท่ากัน บางคนเข้มงวดมาก บางคนไม่เข้มงวด	2	-ครูต้องใช้มาตรฐานเดียวกัน -กวดขันอย่างต่อเนื่อง จนกว่านักเรียนจะปฏิบัติได้	2
พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน			
3.นักเรียนชอบทำเลียนแบบหรือตามเพื่อน ตามลักษณะนิสัยที่เหมือนกัน เช่นการไม่เข้าเรียน การแต่งกายผิดระเบียบ หรือสนใจอย่างอื่นมากกว่าการเรียน	4	-ควรจัดกิจกรรม หาสื่อการสอนที่ทำให้นักเรียนมีความตระหนักในความสำคัญของการศึกษา และ ความรับผิดชอบต่อตนเอง -ผู้ปกครองควรให้ความรัก และเอาใจใส่นักเรียน ติดตามความเป็นอยู่ ผลการเรียน ตลอดจนการคบเพื่อนของนักเรียน -ชื่นชมกลุ่มเพื่อนที่ดี ลงโทษกลุ่มเพื่อนที่ทำผิดวินัย รวมทั้งแจ้งผู้ปกครอง รับทราบพฤติกรรม	4
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน			
4.นักเรียนบางคน ไม่แสดงพฤติกรรมหรือขอความช่วยเหลือให้ปรากฏอย่างชัดเจน	2	-พยายามพูดคุย ศึกษานักเรียนให้มากขึ้น -ควรจะให้เวลาครูกับผู้ปกครองได้พบกันบ่อย ๆ จะได้ทราบปัญหาและช่วยกันแก้ปัญหา	2

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ปัญหา	จำนวน	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
5.นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มผู้ปกครอง หย่าร้างส่วนใหญ่จะแสดงพฤติกรรม ที่ไม่เหมาะสม เพราะผู้ปกครองบาง คนอ้างว่าไม่ค่อยมีเวลาดูแล ต้อง ประกอบอาชีพ	1	-ครูที่ปรึกษาต้องดูแลให้ความรัก ความเข้าใจ และช่วยกันแก้ไข พฤติกรรม	1
บรรยากาศของโรงเรียน			
3.มีบรรยากาศดีร่มรื่น แต่ขาดผู้ดูแล อย่างต่อเนื่องอาคารเรียนทรุดโทรม	2	-โรงเรียนควรเห็นความสำคัญของ การสร้างบรรยากาศภายในโรงเรียน โดยการปรับปรุงภูมิทัศน์อย่าง สม่ำเสมอ-ปรับปรุงอาคารและ ห้องเรียนให้น่าเรียน	2
4.ถึงขยะมีจำนวนน้อย ขยะมีปริมาณ มาก ขนยะล้นถัง	1	-จัดหาถังขยะให้เพียงพอ -รณรงค์ทิ้งขยะให้ถูกที่ -จัดระเบียบในการวางถังขยะ	1

จากตารางที่ 4.17 พบว่าปัญหาที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้นในทรศนะของครู ด้านพฤติกรรมกลุ่มเพื่อน คือ นักเรียนชอบทำเลียนแบบ
หรือตามเพื่อน ตามลักษณะนิสัยที่เหมือนกัน เช่นการไม่เข้าเรียน การแต่งกายผิดระเบียบ หรือสนใจ
อย่างอื่นมากกว่าการเรียน ด้านการปฏิบัติตนของครู คือ ครูมีภาระหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายมาก
ทำให้การเข้าสอนหรือดูแลนักเรียนลดน้อยลง

ตารางที่ 4.18 ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเอง
ของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 ในทรรศนะของผู้ปกครองนักเรียน

ปัญหา	จำนวน	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
ด้านสถานภาพของครอบครัว			
1. ด้วยสังคมปัจจุบันผู้ปกครองต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ไม่ค่อยมีเวลาให้กับนักเรียน ทำให้ไม่ค่อยได้พูดคุยกัน มีเวลาว่างให้ลูกน้อยเกินไป ใส่ใจไม่ทั่วถึง	4	-หากิจกรรมที่สร้างสัมพันธ์ภายในครอบครัว และทำกิจกรรมร่วมกัน -โรงเรียนควรช่วยเหลือนักเรียนที่ยากจน -ควรให้เด็กลองฝึกแก้ปัญหาเฉพาะหน้าต่างๆด้วยตนเอง ไม่ว่าจะถูกหรือผิด ก็จะได้เป็นประสบการณ์ชีวิต	4
2. สภาพแวดล้อมที่พักอาศัยมีผลค่อนข้างมากกับนักเรียน นักเรียนอาจจดจำพฤติกรรมที่ผิดจากสภาพแวดล้อม เช่น สมาชิกในครอบครัว หรือเพื่อนบ้านชอบทะเลาะเบาะแว้งกันให้ลูกเห็นบ่อยๆ	2	-ควรยกตัวอย่างและอธิบายให้นักเรียนรู้และเข้าใจ ในสภาพแวดล้อม ปัญหาหรือพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง -พ่อแม่ไม่ควรทะเลาะเบาะแว้งกันให้ลูกเห็นเพราะจะทำให้เด็กนำไปทำแบบอย่าง	2
ด้านการอบรมเลี้ยงดู			
3. การไม่เข้าใจกัน ไม่เชื่อฟัง การดื้อของนักเรียน ผู้ปกครองเลี้ยงดูลูกแบบตามใจลูกเกินไป รักลูกมากไม่กล้าขัดใจลูกกลัวลูกผิดหวัง	3	-สอนให้นักเรียนมีระเบียบวินัย แต่ต้องไม่จำกัดอิสระลูก -เข้าใจและให้เวลาส่งเสริมการแสดงออกที่ถูกต้อง อธิบายถึงปัญหาหรือพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง -ต้องฝึกให้เขามีความรับผิดชอบในหน้าที่เขาทำอยู่ และมีวินัยในตนเอง	3

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

ปัญหา	จำนวน	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
4.นักเรียนชอบแสดงกิริยาวาจา ที่ไม่สุภาพอ่อนน้อม ก้าวร้าว กับพ่อแม่	2	-ควรมีการสอนจริยธรรมและศีลธรรม ให้มากขึ้น สอนให้เชื่อในเรื่องของการทำดีได้ดี เพื่อให้เด็กอ่อนโยนลงในด้านพฤติกรรมต่างๆ -พ่อแม่ควรปรับตัวลดช่องว่างระหว่างวัยลง ให้นุ่มเข้าใกล้กับลูกที่เป็นวัยรุ่นให้ได้มากที่สุดเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ดีต่อกัน	2
ด้านพฤติกรรมทั่วไปของนักเรียน			
6.ขาดความรับผิดชอบ สนใจเทคโนโลยีที่ไม่จำเป็นมากเกินไป เช่น การใช้โทรศัพท์เกินความจำเป็น ดิทดเกมส์ และการติดเพื่อนมากเกินไป	5	-สอนให้นักเรียนรู้จักแยกแยะกับการแบ่งเวลา ในการทำกิจกรรมต่างๆ ให้เหมาะสม -หากิจกรรมอื่นๆ ให้ลูกทำ เช่น ส่งเสริมทางด้านดนตรีและกีฬา -ควรมีตารางกำหนดเวลาในการรับผิดชอบงานต่างๆ ของตนเอง -โรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้นักเรียน ไปมีส่วนร่วมทั้งสังคมภายนอกให้มากกว่านี้	5

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ปัญหาที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในทรศนะของผู้ปกครองนักเรียน ด้านพฤติกรรมทั่วไปของนักเรียน คือ ขาดความรับผิดชอบ สนใจเทคโนโลยีที่ไม่จำเป็นมากเกินไป เช่น การใช้โทรศัพท์เกินความจำเป็น ดิทดเกมส์ และการติดเพื่อนมากเกินไป ด้านสถานภาพของครอบครัว คือ ผู้ปกครองต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ไม่ค่อยมีเวลาให้กับนักเรียน ทำให้ไม่ค่อยได้พูดคุยกัน มีเวลาว่างให้ลูกน้อยเกินไป ใส่ใจ

ไม่ทั่วถึง และด้านการอบรมเลี้ยงดู คือ การไม่เข้าใจกัน ไม่เชื่อฟัง การดื้อของนักเรียน ผู้ปกครอง
เลี้ยงดูลูกแบบตามใจ ไม่กล้าขัดใจลูกกลัวลูกผิดหวัง

การวิเคราะห์ข้อค้นพบจากการให้สัมภาษณ์

ผลการสัมภาษณ์นักเรียน

1. การอบรมเลี้ยงดู

การอบรมเลี้ยงดูที่ดีส่งผลให้เกิดวินัยในตนเอง เป็นการฝึกให้รู้จักความรับผิดชอบ
เป็นการพัฒนาทางด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา และด้านร่างกาย

2. กิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

ในการเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นการเปิดโอกาสให้ครูกับผู้ปกครองได้พูดคุยปรึกษาและ
วางแผนเกี่ยวกับตัวนักเรียน เป็นการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น การ
ตรงต่อเวลา การรู้จักช่วยผู้ปกครองทำงานบ้าน มีความกระตือรือร้น รู้จักการรักษามรรยาท และ
การเป็นเจ้าบ้านที่ดี

3. ประโยชน์ของความมีวินัยในตนเองในทรรศนะนักเรียน

การหมั่นฝึกฝน การรู้จักจัดสรรเวลา การแบ่งเวลา การรู้จักเรียงลำดับความสำคัญอะไร
ต้องทำก่อน อะไรต้องทำทีหลัง การตรงต่อเวลา เป็นการพัฒนาตนเองในเรื่องของความมีวินัยใน
ตนเองจะทำให้เกิดทักษะในด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

ผลการสัมภาษณ์ครูฝ่ายปกครอง

1. สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่บ่งชี้บ่งบอกถึงความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

สภาพแวดล้อมสถานศึกษาเป็นตัวบ่งชี้ถึงความมีวินัยในตนเองของนักเรียน เช่น ด้าน
อาคารสถานที่สะอาดร่มรื่น บรรยากาศของโรงเรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ตลอดจนการจัด
กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีวินัยเป็นสิ่งที่อยู่รอบๆตัวนักเรียน ที่สามารถเป็นแรงเสริมในการแสดง
พฤติกรรมต่างๆ และส่งผลถึงความมีวินัยในตนเองของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

2. การเป็นแม่พิมพ์ที่ดี สร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน

การสร้างแรงจูงใจในเรื่องของความมีวินัยในตนเอง ทำโดยครูต้องประพฤติปฏิบัติตน
เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียนในด้านการแต่งกาย ต้องแต่งกายให้สุภาพเรียบร้อย การพูดต้องเป็นผู้มี
มารยาทพูดจาไพเราะ สุภาพ อ่อนหวานการตรงต่อเวลา เช่นการมาทำงาน การเข้าสอน ตลอดจน
ความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ในด้านต่างๆ เพื่อให้ให้นักเรียนได้ยึดถือเป็นแบบอย่างที่ดี

3. แผนงานของโรงเรียนในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

โรงเรียนได้จัดทำกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้นักเรียนในรูปแบบต่างๆ
เช่น การนิมนต์พระมาเทศน์ให้ความรู้กับนักเรียนทุกสัปดาห์ นำนักเรียนเข้ารับการฟังเทศน์ฟัง

ธรรมที่วัด และพัฒนาบำเพ็ญตนเป็นพุทธมามกะ การเข้าค่ายอบรมคุณธรรม ตลอดจนสร้างบรรยากาศให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรม เช่น การทำบุญตักบาตรอาหารแห้งในวันสำคัญทางพุทธศาสนา เป็นต้น

ผลการสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียน

1. การอบรมเลี้ยงดู

การอบรมสั่งสอนตั้งแต่วัยเด็กทำให้เด็กเกิดความเคยชินทำเป็นนิสัย มีระเบียบวินัย ตั้งแต่ยังเล็ก มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม เพื่อที่จะได้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีได้ในอนาคต

2. สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

สถานศึกษาที่สะอาดบรรยากาศร่มรื่น อาคารเรียน ห้องน้ำ ห้องเรียนขณะเก็บเป็นที่ เป็นทางทำให้นักเรียนมีความรู้สึกว่ายู่ในโรงเรียนมีความสุข อยากมาโรงเรียน อยากเข้าเรียน ไม่มีใครทำสกปรก ตนเองก็ไม่กล้าจนทำให้เกิดความเคยชินจนกลายเป็นนิสัย เป็นพื้นฐานของการสร้างวินัยในตนเอง

3. ความสำเร็จในชีวิตกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

คนที่มีวินัยในตนเองส่วนใหญ่จะประสบความสำเร็จในชีวิต เพราะการดำเนินชีวิตต้องมีการวางแผน ต้องอาศัยความอดทน ขยันหมั่นเพียร รู้จักแบ่งเวลา มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ รู้ว่าสิ่งใดสำคัญมากสิ่งใดสำคัญน้อย หากเป็นคนที่มีวินัยในตนเองก็จะไปถึงเป้าหมายคือความสำเร็จ

จากการสัมภาษณ์ข้างต้นสรุปได้ว่า

นักเรียน การที่มีผู้ปกครองอบรมลูกอย่างสม่ำเสมอจะส่งผลให้เกิดวินัยในตนเอง เป็นการฝึกให้รู้จักความรับผิดชอบ ในการเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นการเปิดโอกาสให้ครูกับผู้ปกครองได้พูดคุยปรึกษาและวางแผนเกี่ยวกับตัวนักเรียนการหมั่นฝึกฝน การรู้จักจัดสรรเวลา การแบ่งเวลา การรู้จักเรียงลำดับความสำคัญถ้าทำเป็นประจำจะเป็นการพัฒนาตนเองในเรื่องของความมีวินัยในตนเองจะ ได้เป็นอย่างดี

ครูฝ่ายปกครอง สภาพแวดล้อมสถานศึกษาเป็นตัวบ่งชี้ถึงความมีวินัยในตนเองของนักเรียน เช่น ด้านอาคารสถานที่สะอาดร่มรื่น บรรยากาศของโรงเรียนทั้งภายในและภายนอก ห้องเรียน ตลอดจนการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีวินัยเป็นสิ่งที่อยู่รอบๆตัวนักเรียน ที่สามารถเป็นแรงเสริมในการแสดงพฤติกรรมต่างๆ และส่งผลถึงความมีวินัยในตนเองของนักเรียนได้เป็นอย่างดีครูต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียนเช่น การแต่งกาย ต้องแต่งกายให้สุภาพเรียบร้อย การพูดต้องเป็นผู้มีมารยาทพูดจาไพเราะ สุภาพ อ่อนหวานการตรงต่อเวลา ตลอดจนความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ในด้านต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้ยึดถือเป็นแบบอย่างที่ดี

โรงเรียนได้จัดทำกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้นักเรียนในรูปแบบต่างๆ เช่น การนิมนต์พระมาเทศน์ให้ความรู้กับนักเรียนทุกสัปดาห์ นำนักเรียนเข้ารับการฟังเทศน์ฟังธรรมที่วัด การเข้าค่ายอบรมคุณธรรม ตลอดจนสร้างบรรยากาศให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรม เช่น การทำบุญตักบาตรอาหารแห้งในวันสำคัญทางพุทธศาสนา เป็นต้น

ผู้ปกครองนักเรียนการอบรมสั่งสอนตั้งแต่วัยเด็กทำให้เด็กเกิดความเคยชินทำเป็นนิสัย ทำให้มีระเบียบวินัยตั้งแต่ยังเล็ก ก็จะทำให้มีวินัยในตนเอง สถานศึกษาที่สะอาดบรรยากาศร่มรื่น ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกว่ายู่ในโรงเรียนมีความสุข อยากมาโรงเรียน อยากเข้าเรียน เป็นพื้นฐานของการสร้างวินัยในตนเองคนที่วินัยในตนเองส่วนใหญ่ว่าประสบความสำเร็จในชีวิต เพราะการดำเนินชีวิตต้องมีการวางแผน ต้องอาศัยความอดทน ขยันหมั่นเพียร รู้จักแบ่งเวลา มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ หากเป็นคนที่วินัยในตนเองก็จะไปถึงเป้าหมายคือความสำเร็จ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจำนวน 191 คน ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 191 คน ครูฝ่ายปกครอง จำนวน 112 คน รวมทั้งหมดจำนวน 494 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม จำนวน 3 ฉบับคือ

1. แบบสอบถามสำหรับนักเรียนแบ่งเป็น 4 ตอน โดยตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน ตอนที่ 2 เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน แบ่งเป็น 2 ด้าน ประกอบด้วยปัจจัยด้านสภาพครอบครัว ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา ตอนที่ 3 ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โดยแบ่งพฤติกรรมไว้ 2 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรมในห้องเรียน และด้านพฤติกรรมทั่วไป ตอนที่ 4 เป็นปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

2. แบบสอบถามสำหรับครูฝ่ายปกครอง แบ่งเป็น 4 ตอน โดยตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน คือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา ประกอบด้วย การปฏิบัติตนของครู พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน และระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตอนที่ 3 ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โดยแบ่งพฤติกรรมไว้ 2 ด้าน คือ พฤติกรรมในห้องเรียน และพฤติกรรมทั่วไป ตอนที่ 4 เป็นปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

3. แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครองนักเรียนแบ่งเป็น 4 ตอน โดยตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน เกี่ยวกับปัจจัยด้านสภาพทางครอบครัว ด้านการอบรมเลี้ยงดู ตอนที่ 3 ความมีวินัยในตนเอง

ของนักเรียน คือด้านพฤติกรรมทั่วไป ตอนที่ 4 เป็นปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

มีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติได้แก่ค่าความถี่ (frequencies) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างตรวจสอบสมมติฐาน โดยใช้ One-way ANOVA F-test โดยใช้ระดับนัยสำคัญ 0.05 (ระดับความเชื่อมั่นที่ 95 %) วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) คัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ที่สัมพันธ์กับตัวแปร โดยใช้วิธี Enter เพื่อคัดเลือกตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 76.60 ส่วนเพศชายคิดเป็นร้อยละ 26.40 เป็นนักเรียนที่เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 28.65 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 33.71 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 37.64 จำนวนสมาชิกครอบครัวรวมกันส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 3-5 คน คิดเป็นร้อยละ 75.84

ครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 69.16 ส่วนเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 30.80 ระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 71.03 สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 28.97 มีวิทยฐานะชำนาญการ คิดเป็นร้อยละ 64.49 วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 35.51 ประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.06 รองลงมา น้อยกว่า 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.23 สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 24.30 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 26.17 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 23.36

ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 71.35 ส่วนเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 28.65 ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวและรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 23.03 อาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 18.54 อาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 14.61

5.1.2 ระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 ด้านพฤติกรรมในห้องเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.43$) และด้านพฤติกรรมทั่วไปอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.57$)

5.1.3 การเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนจำแนกตามสถานภาพของครอบครัว พบว่า นักเรียนที่มีสถานภาพทางครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนทั้งภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

5.1.4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนด้านการอบรมเลี้ยงดูและด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษาพบว่า

1) ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจแบบมีเหตุผล มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในห้องเรียนและมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทั่วไปทางบวกอยู่ในระดับต่ำ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในห้องเรียนอยู่ในระดับต่ำ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยตามใจ มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมทั่วไปในระดับต่ำ

2) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวก ได้แก่ การปฏิบัติตนของครู มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในห้องเรียน และมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทั่วไป อยู่ในระดับต่ำ พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในห้องเรียนและมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในห้องเรียน และมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทั่วไป อยู่ในระดับต่ำ บรรยากาศของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในห้องเรียน อยู่ในระดับต่ำ

5.1.5 ผลการวิเคราะห์หาตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 3พบว่า พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การปฏิบัติตนของครู การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจที่มีเหตุผลสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 33.0 ($R^2 = .330$)

5.1.6 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนพบว่า

ปัญหาในทรรสนะของนักเรียน ในด้านการปฏิบัติตนของครู คือ ครูบางคนสอนไม่ค่อยเข้าใจหรือสอนแล้วนักเรียนเข้าใจยาก และการชวนกันหนีเรียน ข้อเสนอแนะคือ คุณครูควรหาสื่อหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้นักเรียนเข้าใจในบทเรียนได้ง่ายขึ้นให้มีการกำหนดบทลงโทษอย่างชัดเจนสำหรับนักเรียนที่หนีเรียน

ปัญหาในทรรสนะของครู ในด้านพฤติกรรมกลุ่มเพื่อน คือ นักเรียนชอบทำเลียนแบบหรือตามเพื่อน ตามลักษณะนิสัยที่เหมือนกัน เช่นการไม่เข้าเรียน การแต่งกายผิดระเบียบ หรือสนใจอย่างอื่นมากกว่าการเรียนข้อเสนอแนะคือ ควรจัดกิจกรรม ปลุกจิตสำนึก หาสื่อการสอนที่ทำให้นักเรียนมีความตระหนักในความสำคัญของการศึกษา และความรับผิดชอบต่อตนเอง

ผู้ปกครองควรให้ความรัก และเอาใจใส่นักเรียน ติดตามความเป็นอยู่ ผลการเรียน ตลอดจนการคบเพื่อนของนักเรียนชั้นชมกลุ่มเพื่อนที่ดี ลงโทษกลุ่มเพื่อนที่ทำผิดวินัย รวมทั้งแจ้งผู้ปกครองรับทราบพฤติกรรม

ปัญหาในทรณะของผู้ปกครองนักเรียน ด้านพฤติกรรมทั่วไปของนักเรียน คือ ขาดความรับผิดชอบ สนใจเทคโนโลยีที่ไม่จำเป็นมากเกินไป เช่น การใช้โทรศัพท์เกินความจำเป็น ดิเกมส์ และการติดเพื่อนมากเกินไป ข้อเสนอแนะ คือควรมีการสอนศีลธรรมและจริยธรรม ให้มากขึ้น ควรจัดกิจกรรมปลูกจิตสำนึก หาสื่อการสอนที่ทำให้นักเรียนมีความตระหนักในความสำคัญของการศึกษา เพื่อให้รู้จักหน้าที่ และความรับผิดชอบ พ่อแม่ควรปรับตัวลดช่องว่างระหว่างวัยลงให้โน้มเข้าใกล้กับลูกที่เป็นวัยรุ่นให้ได้มากที่สุดเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ดีต่อกัน

ข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ พบว่า การที่มีผู้ปกครองอบรมลูกอย่างสม่ำเสมอจะส่งผลให้เกิดวินัยในตนเอง กิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นการเปิดโอกาสให้ครูกับผู้ปกครองได้พูดคุยปรึกษา สร้างสัมพันธภาพที่ดี และร่วมกันวางแผนเกี่ยวกับตัวนักเรียนสภาพแวดล้อมสถานศึกษาเป็นตัวบ่งชี้ถึงควมมีวินัยในตนเองของนักเรียน เช่น ด้านอาคารสถานที่สะอาดร่มรื่นบรรยากาศของโรงเรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าจะอยู่ในโรงเรียนมีความสุข อยากมาโรงเรียน อยากเข้าเรียน เป็นพื้นฐานของการสร้างวินัยในตนเอง ตลอดจนการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมควมมีวินัยเป็นสิ่งที่อยู่รอบๆตัวนักเรียน ที่สามารถเป็นแรงเสริมพฤติกรรมต่างๆ และส่งผลถึงควมมีวินัยในตนเองของนักเรียนได้เป็นอย่างดีควรต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีให้นักเรียนเห็น เช่น การแต่งกาย ต้องแต่งกายให้สุภาพเรียบร้อย การตรงต่อเวลา ตลอดจนควมซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ในด้านต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้ยึดถือเป็นแบบอย่างที่ดีโรงเรียนได้จัดทำกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้นักเรียนในรูปแบบต่างๆ เช่น การนิมนต์พระมาเทศน์ให้ความรู้กับนักเรียนทุกสัปดาห์ นำนักเรียนเข้ารับการฟังเทศน์ฟังธรรมที่วัด การเข้าค่ายอบรมคุณธรรม ตลอดจนสร้างบรรยากาศให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรม เช่น การทำบุญตักบาตรอาหารแห้งในวันสำคัญทางพุทธศาสนา เป็นต้น

5.2 การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 3 นำมาสู่การอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

5.2.1 ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 3 พบว่า นักเรียนมีวินัยด้านพฤติกรรมในห้องเรียนและด้านพฤติกรรมทั่วไปในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนด้านพฤติกรรมในห้องเรียน ได้แก่ การเคารพในสิทธิของผู้อื่น ความตั้งใจ ความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง อยู่ในระดับมาก แต่ความอดทน อยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ด้านพฤติกรรมทั่วไป ได้แก่ การแต่งกาย การมีระเบียบและปฏิบัติตามกฎของสังคม การตรงต่อเวลา อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียนหญิง ร้อยละ 73.60 นักเรียนชาย ร้อยละ 26.40 อาจเป็นไปได้ที่นักเรียนหญิงมีวินัยในตนเองมากกว่านักเรียนชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยวิจิต เชียรชนะ (อ้างถึงใน ธิดารัตน์ธนะคำดี, 2552, น.88-89) ได้ศึกษาการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนช่างชั้นที่สาม : กรณีศึกษาจังหวัดนครนายกด้วยแบบวัดความมีวินัยในตนเองแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเองและความเชื่อมั่นในตนเอง พบว่า นักเรียนหญิงมีพัฒนาการความมีวินัยในตนเองมีลักษณะคงที่จากระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สู่อันดับที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ส่วนนักเรียนชายมีพัฒนาการความมีวินัยในตนเองมีลักษณะคงที่จากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สู่อันดับที่ 2 และเพิ่มสูงขึ้นเล็กน้อยในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยนักเรียนหญิงมีพัฒนาการความมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนชาย ทั้งนี้อาจเนื่องจากธรรมชาติของนักเรียนที่อยู่ในวัยเดียวกันที่สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมถ่ายทอด รวมถึงการดูแลอย่างเข้มงวดทำให้นักเรียนหญิงเป็นผู้ที่มีความประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบวินัยของสังคมมากกว่าเพศชาย อีกทั้งปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัยจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคมอุตสาหกรรม สังคมเศรษฐกิจ และปัจจุบันเป็นยุคแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างกว้างไกล และรวดเร็วจากทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น โทรศัพท์ วิทยุ คอมพิวเตอร์ นับว่ามีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาวินัยในตนเอง โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่สามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างกว้างขวาง มีทั้งสื่อ Online มี Social Network เช่น Facebook, Twitter, Line เป็นต้น ทำให้ง่ายต่อการติดต่อสื่อสาร เทคโนโลยีสมัยใหม่นี้อาจมีทั้งข้อดีและข้อเสีย มีตัวอย่างทั้งด้านบวกและด้านลบให้เห็น มีข้อความที่แสดงความคิดเห็น มีตัวอย่างให้ลอกเลียนแบบ มีข้อเปรียบเทียบ ข้อมูลจากสื่อเหล่านี้สามารถส่งผลให้ความคิดของเด็กเปลี่ยนไป สามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์ ประกอบกับความทันสมัยนี้ทำให้ผู้ปกครองมีความสนใจและห่วงใยเด็กมาก

ขึ้นน่าจะเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ผู้ปกครองมีความใกล้ชิดกับเด็กมากขึ้น ให้การแนะนำ ตักเตือน ชี้แนะ สั่งสอน จึงทำให้นักเรียนมีความมีวินัยมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2537, น.9) ที่กล่าวว่าสื่อสารมวลชนทุกรูปแบบ ได้แก่ หนังสือพิมพ์วิทยุโทรทัศน์ภาพยนตร์เพลงและหนังสือต่างๆเป็นต้นต่างก็มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการปลูกฝังหรือเปลี่ยนแปลงเจตคติตลอดจนรูปแบบพฤติกรรมของเด็กโดยเฉพาะวินัยในตนเองซึ่งถ้าสื่อสารมวลชนเหล่านี้ไม่สนใจหรือไม่รับผิดชอบในการปลูกฝังจริยธรรมที่ดีให้แก่เด็กก็ยังคงอาจเป็นเครื่องทำลายหรือขวางกั้นการปลูกฝังหล่อหลอมให้เด็กเป็นผู้มีจริยธรรมที่ดีงามโดยเฉพาะวินัยในตนเอง

5.2.2 การเปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนตามสถานภาพของครอบครัวพบว่า นักเรียนที่มีสถานภาพทางครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน แสดงว่าความแตกต่างของสถานภาพทางครอบครัวไม่มีผลต่อพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาครั้งนี้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษา เขต 3 เฉพาะในเขตจังหวัดนนทบุรี เป็นเขตปริมณฑล กึ่งเมือง กึ่งชนบท ครอบครัวส่วนใหญ่อยู่ด้วยกันแบบครอบครัวขยายมีความเอาใจใส่ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ในชุมชน และครอบครัวอาจมีมาก จึงไม่มีผลต่อพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนตามสถานภาพของครอบครัวและจากผลวิเคราะห์ครอบครัวหย่าร้างมีความรับผิดชอบมากกว่าการอยู่ด้วยกัน อาจเป็นเพราะการที่อยู่ในครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์จะต้องรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้นตามสถานภาพที่ได้รับส่วนนักเรียนที่อาศัยอยู่ในกลุ่มอื่นๆ ในเรื่อง การเคารพสิทธิของผู้อื่น การควบคุมตนเอง ความอดทน การแต่งกาย การตรงต่อเวลา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่นักเรียนต้องอยู่ตามลำพัง หรืออาศัยอยู่กับคนอื่นที่ไม่ใช่บิดา-มารดานั้นจำเป็นต้องพยายามต่อสู้เพื่อการอยู่รอด และต้องอาศัยความมีระเบียบวินัยในด้านอื่นๆ ด้วยความมุ่งมั่นเป็นอย่างมาก เพราะต้องดูแลตัวเอง ในการอยู่ร่วมกับคนอื่นจะต้องใช้ความอดทนสูงทั้งสภาพของจิตใจและสภาพแวดล้อมรอบกาย ซึ่งการปฏิบัติตนไปในแนวทางที่คตินั้นถ้าได้ฝึกและการปฏิบัติบ่อยครั้งจะทำให้เกิดความเคยชิน จนกลายเป็นนิสัยที่ดี และเกิดความมีวินัยในตนเองในที่สุด

5.2.3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3

จากสมมติฐานปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูและด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า

5.2.3.1 ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู ได้แก่

1) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจที่มีเหตุผล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ทั้งด้านพฤติกรรมในห้องเรียนและด้านพฤติกรรมทั่วไป กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจแบบมีเหตุผล จะทำให้นักเรียนมีวินัยในตนเองสูง สอดคล้องกับข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์ การที่มีผู้ปกครองอบรมลูกอย่างสม่ำเสมอจะส่งผลให้เกิดวินัยในตนเองอาจเป็นเพราะว่า การปลุกฝังให้คนมีวินัยเริ่มจากเด็กก่อน สถาบันแห่งแรกที่มีผลต่อการปลุกฝังวินัยคือ ครอบครัว พ่อแม่เป็นผู้ให้กำเนิดบุตรธิดามาแล้วก็ยังมีหน้าที่อบรมเลี้ยงดูเด็ก คอยแนะนำให้เด็กกระทำในสิ่งที่ถูกต้องผู้ปกครองให้การดูแลเอาใจใส่ในเรื่องต่างๆของเด็กอย่างสม่ำเสมอต้นเสมอปลายผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุตรไม่ตามใจเด็กจนเกินไปและไม่เข้มงวดกวดขันจนเกินไป รู้จักยอมรับนับถือความสามารถและความคิดเห็นของเด็กทำให้เด็กเกิดความอบอุ่นและมีความมั่นใจในตนเองสอดคล้องกับ จิตนา ชาญเขียว (2545, น.30) ที่กล่าวว่า การฝึกวินัยที่ได้ผลนั้นพ่อแม่มีเหตุผลและให้ความรักพยายามทำความเข้าใจความรู้สึกของเด็กหรือเรียกว่าการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจึงทำให้เด็กยอมรับมาตรฐานและค่านิยมของสังคมรวมทั้งนำมาประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบวินัยในตนเองที่สูงตามความต้องการของสังคมดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะทำให้เด็กมีวินัยในตนเองสูงกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น นอกจากนี้ เรขา คุณยรัตน์ (2549) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูการจัดกระบวนการกลุ่มการจัดการเกี่ยวกับการสอนกับพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษา พบว่า การปฏิบัติที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยในภาพรวมอยู่ในระดับมากการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย พฤติกรรมความมีวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบการจัดการกระบวนการกลุ่มการจัดการเกี่ยวกับการสอนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 ในด้านพฤติกรรมในห้องเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม จะทำให้นักเรียนมีวินัยในตนเองสูง อาจเป็นเพราะว่านักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม รู้สึกว่าตนได้รับการดูแลเอาใจ

ใส่จากพ่อแม่เป็นอย่างมากจนทำให้นักเรียนมีความพยายามในการที่จะปฏิบัติสิ่งต่างๆตามที่พ่อแม่ต้องการให้ประสบความสำเร็จซึ่งการที่จะปฏิบัติได้สำเร็จนั้นจะเป็นการบังคับให้นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัยเมื่อปฏิบัติบ่อยๆ ก็จะเกิดเป็นวินัยในตนเองโดยที่ผู้ใหญ่ไม่ต้องคอยบอกอีกต่อไปและจะเห็นว่าพ่อแม่ที่เลี้ยงดูอย่างเข้มงวดกวดขันจะดูแลเอาใจใส่ในทุกเรื่องของนักเรียนไม่ว่าจะเป็นการแต่งกายการเรียนหรือแม้แต่การคบเพื่อน สอดคล้องกับ มาริส รัฐปัทย์ (อ้างถึงในสุพัตตรา แก้ววิชิต, 2548, น.91) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พบว่า การเลี้ยงดูแบบเข้มงวดที่แม่มีบทบาทนำกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกเนื่องจากแม่มีลักษณะเป็นเพศหญิงดังนั้นถึงจะเข้มงวดแต่ก็มีความอ่อนโยนเข้าใจลูกทำให้ลูกรู้สึกว่าแม่เอาใจใส่ห่วงใยถึงจะตั้งกฎเกณฑ์ให้ทำตามแต่ลูกก็ยังคงมีความมุ่งมั่นพยายามทำตามความคาดหวังของแม่

5.2.3.2 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา ได้แก่

1) การปฏิบัติตนของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านพฤติกรรมในห้องเรียน และด้านพฤติกรรมทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 กล่าวคือ สถาบันแห่งที่สองที่จะสร้างคนให้มีวินัยก็คือโรงเรียน หรือสถาบันการศึกษา เมื่อเด็กซึ่งมาจากหลายครอบครัว เข้ามาอยู่ในโรงเรียนเดียวกัน โดยมาจากพื้นฐานของครอบครัวที่แตกต่างกันเด็กบางคนได้รับการอบรมมาดีแล้วจากครอบครัวก็ไม่ค่อยมีปัญหา แต่เด็กที่ไม่ได้รับการอบรมจากครอบครัวก็มักจะสร้างปัญหาให้กับโรงเรียน สิ่งที่จะควบคุมนักเรียนเหล่านี้ให้อยู่ในกรอบปฏิบัติในแนวทางเดียวกันก็คือวินัยของโรงเรียน ข้อห้ามข้อปฏิบัติต่างๆ ของนักเรียนโดยครูในโรงเรียนจะเป็นผู้ดูแลให้เด็กเหล่านั้นปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ กรมวิชาการ (2538, น.12) ที่กล่าวถึงสถาบันที่ช่วยฝึกความมีวินัยได้คือโรงเรียนเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดแหล่งหนึ่งในการหล่อหลอมความมีวินัยแก่ผู้เรียนซึ่งต้องให้ทั้งความรู้ในรูปแบบต่างๆ การฝึกปฏิบัติทั้งในและนอกโรงเรียนและการแสดงพฤติกรรมเป็นตัวอย่างที่ดีให้เห็นเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับ ชีระภาภรณ์ ดงอนนท์ (2552, น.112) ที่กล่าวถึง นักเรียนที่ได้รับการสอนจากครูที่มีการปฏิบัติตนดีก็จะทำให้นักเรียนมีวินัยในตนเองดีตามไปด้วยทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูเป็นบุคคลที่ให้ทั้งความรู้และคอยอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนตลอดเวลาการปฏิบัติตนของครูจึงถือว่าอยู่ในสายตาของนักเรียนเช่นกัน ดังนั้นครูจึงเป็นบุคคลตัวอย่างที่นักเรียนสามารถเลียนแบบพฤติกรรมและเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ ซึ่งบุคคลที่มีวินัยในตนเองก็จะสามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุขครูจะต้องตระหนักในการจัดการ

เรียนการสอนและระมัดระวังตนให้เป็นอย่างที่ได้อยู่เสมอเพราะการปฏิบัติตนของครู ซึ่งรวมถึง การจัดการเรียนการสอนของครูนั้นส่งผลต่อพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ กนกพร เพ็ชรพงศ์และคณะ (2546) ที่กล่าวถึง ครูมีบทบาทมากเช่นเตรียมการสอน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายการให้นักเรียนช่วยกันรักษาความ สะอาดของสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนยึดมั่นในกติกากฎระเบียบ ต่างๆ ของโรงเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนตรงต่อเวลา ดูแลนักเรียนให้แต่งกายตามระเบียบของ โรงเรียน สำหรับโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นนั้นจะมีครูเป็นแม่แบบในการปลูกฝังความมีวินัยใน ตนเองให้กับเด็กนักเรียน ทั้งนี้เนื่องจากในวันหนึ่งๆ เด็กจะมีเวลาอยู่ในโรงเรียนมากกว่าที่เด็กอยู่ บ้าน เด็กบางคนพ่อแม่ทำงานนอกบ้าน ไม่มีเวลาในการอบรมเลี้ยงดูลูก โรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญ ในกระบวนการอบรมสั่งสอนต่างๆ โดยเฉพาะการฝึกวินัยให้กับเด็กเด็กจะเจริญเติบโตเป็นผู้มี ระเบียบวินัยมีคุณธรรมและปรับตัวได้ดีเพียงใดถือว่าเป็นความรับผิดชอบของครู ดังนั้นในการ จัดการดูแลชั้นเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษาครูผู้สอนและครูประจำชั้นจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่ง ทั้งในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านวิชาการ การควบคุมดูแลระเบียบวินัยในชั้น เรียน การปลูกฝังความมีวินัยในตนเองให้แก่เด็กนักเรียน รวมถึงการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ศิษย์ด้วย (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2541, น.5)

2) พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของ นักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ทั้งสองด้าน คือ ด้านพฤติกรรมในห้องเรียน และด้าน พฤติกรรมทั่วไปกล่าวคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อายุตามเกณฑ์คือตั้งแต่ 13 – 15 ปี จัดว่า เป็นช่วงของการเปลี่ยนวัยคือวัยเด็กเข้าสู่วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงหลายอย่างทำให้ต้องมีการ ปรับตัวหลายด้านพร้อมๆกัน จึงเป็นวัยที่เกิดปัญหาได้มาก เนื่องจากวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่าง รวดเร็วทั้งทางร่างกาย อารมณ์และสังคม มีความต้องการเป็นอิสระอยากเป็นตัวของตัวเองคิด ตัดสินใจด้วยตนเอง บางครั้งจึงมีความขัดแย้งกับผู้ใหญ่ เริ่มทำตามกลุ่มเพื่อน ไม่ว่าจะเป็นการ แต่งตัวกิจกรรมหรือความสนใจด้านอื่นการปรับตัว ได้ดีจะช่วยให้อายุรุ่นพัฒนาตนเอง มีบุคลิกภาพ ที่ดีซึ่งเป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิตต่อไป สอดคล้องกับ ธีระภาภรณ์ ดงอนนท์ (2552) ได้ทำการ วิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลยเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตนการมุ่งอนาคตและควบคุม ตนเจตคติต่อวินัยในตนเอง การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด

การปฏิบัติตนของครูพฤติกรรม กลุ่มเพื่อนสภาพชุมชน ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยและอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ โวหาร ยะสรวรรณ (อ้างถึงใน มนตรี วรรณสร 255, น.36) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยรวมนักเรียนมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองมาก พฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัดที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ นักเรียนชอบคุยหรือเล่นกับเพื่อนในขณะที่กำลังเรียน

3) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ด้านพฤติกรรมในห้องเรียน และด้านพฤติกรรมทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 กล่าวคือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน การเยี่ยมบ้าน เป็นกิจกรรมหนึ่งของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครอง และเป็นการสร้างความเข้าใจเพื่อรับทราบข้อมูลต่าง ๆ จากนักเรียน และผู้ปกครองในการที่จะร่วมกันพัฒนาพฤติกรรมวินัยของนักเรียน พร้อมทั้งได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวคิดในด้าน ต่าง ๆ ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ทำให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการ คือเรื่อง ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (มาตรา 23 ข้อ(5) ทั้งนี้การจัดกระบวนการเรียนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

4) บรรยากาศของโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมในห้องเรียน ในระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 กล่าวคือ บรรยากาศในห้องเรียนที่ดี สะอาด มีมุมที่น่าสนใจ

จะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความร่วมมือที่ดีประพฤติตนมีวินัยและสนใจในการเรียนมากขึ้น และหากนักเรียนมีส่วนร่วมคิดร่วมทำด้วยจะทำให้ให้นักเรียนรู้สึกเป็นเจ้าของ เป็นส่วนหนึ่งของห้องรวมทั้งเกิดความรักห้องและรักโรงเรียนมากขึ้น (อภิรักษ์ ทวีเดช อ้างถึงใน อัญชิสา สุริย์แสง, 2553, น.26) สอดคล้องกับ เจริญ ชัยงานไว (อ้างถึงใน สรียา เหลาธรรม, 2546, น.21) กล่าวว่า กรมสามัญเชื่อว่าสภาพแวดล้อมที่ดีของโรงเรียนจะมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างความคิดจิตใจและคุณธรรมต่าง ๆ อันพึงประสงค์ได้ซึ่งตามหลักสูตรมุ่งให้นักเรียนมีคุณธรรมที่พึงประสงค์หลายประการและควมมีวินัยในตนเองก็เป็นคุณลักษณะหนึ่งที่สำคัญและควรสร้างให้เกิดแก่ผู้เรียนได้ โดยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรมดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดของ ธนา โด่งพิมาย (อ้างถึงใน จิรนนท์ วรรณศิริ, 2550, น.58) ได้ศึกษาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน ความรับผิดชอบ โรงเรียนวังไม้แดงวิทยาคม อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า จำนวนนักเรียนที่ขาดวินัยด้านความสะอาดลดลง บริเวณโรงเรียนมีความสะอาดสวยงามขึ้น นักเรียนมีความตั้งใจและเอาใจใส่ในการทำความสะอาด แต่สิ่งที่จะต้องปรับปรุงคือนักเรียนที่ออกนอกบริเวณโรงเรียนมีนักเรียนบางส่วนแต่งกายไม่เรียบร้อยและขาดวินัยความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจึงประชุมร่วมกันเพื่อหาแนวทางพัฒนาในวงรอบที่ 2 ดำเนินการโดยใช้กิจกรรม “เยี่ยมบ้านนักเรียนและกิจกรรมการนิเทศแบบมีส่วนร่วม” เป็นกลยุทธ์พัฒนา พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนได้รับการยกย่องชมเชยเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนในโรงเรียน สำหรับวินัยด้านความสะอาด พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความกระตือรือร้นในการร่วมมือกันทำความสะอาด ความตั้งใจต่อการทำงานมากขึ้น ในภาพรวมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีวินัยในการทำความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมีครูช่วยกำกับดูแลแนวคิดนี้สอดคล้องกับ โวหาร ยะสารวรรณ (อ้างถึงใน มนตรี วรรณสร 2551, น.36) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพแวดล้อมทางโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

5.2.4 ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3

จากสมมติฐานปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูและด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจแบบมีเหตุผล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา ได้แก่ พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การปฏิบัติตนของครู ทั้ง 2 ปัจจัย สามารถ

พยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ร้อยละ 33.0 และจำแนกตามตัวแปร พบว่า ตัวแปรที่มีค่าอำนาจพยากรณ์สูงสุด คือ พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน รองลงมาคือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนการปฏิบัติตนของครู และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจที่มีเหตุผลตามลำดับ นำไปสู่การอภิปรายผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

5.2.4.1 พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน

จากผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน สามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในรูปคะแนนมาตรฐานเป็นบวก สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ว่า พฤติกรรมกลุ่มเพื่อนมีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน กล่าวคือเนื่องจากวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางร่างกาย อารมณ์และสังคม มีความต้องการเป็นอิสระอยากเป็นตัวของตัวเองคิดตัดสินใจด้วยตนเอง บางครั้งจึงมีความขัดแย้งกับผู้ใหญ่ เริ่มทำตามกลุ่มเพื่อน ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตัว กิจกรรมหรือความสนใจด้านอื่น อิทธิพลของเพื่อนนั้นมีมาก โดยเฉพาะช่วงวัยรุ่น เพราะวัยรุ่นมักจะต้องการการยอมรับจากเพื่อน อิทธิพลจากเพื่อนมีทั้งด้านดี และด้านเสีย การปรับตัวได้ดีจะช่วยให้วัยรุ่นพัฒนาตนเอง มีบุคลิกภาพที่ดี ซึ่งเป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิตต่อไป สอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2538, น.12) ที่กล่าวถึงสถาบันที่ช่วยฝึกความมีวินัยได้คือกลุ่มเพื่อนซึ่งมีบทบาทสำคัญในการกำหนดคุณค่าต่างๆ ซึ่งจะคล้อยตามกัน ดังนั้น การชี้แนะการคบเพื่อนก็เป็นแนวทางที่จะช่วยเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมได้สอดคล้องกับทฤษฎีของโคลเบอร์ก (Kohlberg's Theory) ที่เห็นว่าพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นกระบวนการซับซ้อนและแต่ละขั้นตอนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับขั้นตอนที่ผ่านมาซึ่งโคลเบอร์ก ได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 6 ขั้นตอน โดยพบว่า ขั้นที่ 3 การยอมรับของกลุ่มหรือสังคม ใช้เหตุผลเลือกทำในสิ่งที่กลุ่มยอมรับ โดยเฉพาะเพื่อน เพื่อเป็นที่ชื่นชอบและยอมรับของเพื่อน ไม่เป็นตัวของตัวเอง คล้อยตามการชักจูงของผู้อื่นเพื่อต้องการรักษาสัมพันธภาพที่ดี พบในวัยรุ่นอายุ 10 -15 ปี ขั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อต้องการเป็นที่ยอมรับของหมู่คณะ การช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อทำให้เขาพอใจ

5.2.4.2 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากผลการวิจัย พบว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในรูปคะแนนมาตรฐานเป็นบวก สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน กล่าวคือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมี

การประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียน สอดคล้องกับ พยาวี เกาทัณฑ์ทอง (2543, น.4) กล่าวถึง การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นควรเป็นภาระหน้าที่ของทุกคนที่เกี่ยวข้องจะต้องช่วยพัฒนาด้านจิตใจและผู้บริหาร โรงเรียนรวมทั้งครูผู้สอน ควรมีหน้าที่บริหาร โรงเรียนและสอนนักเรียนโดยมุ่งให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียนเป็นสำคัญ ถึงแม้การเรียนการสอนจะเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้ทักษะ และเจตคติ ซึ่งตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ก็คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนการรู้จักนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ก็จะมีสำคัญต่อการพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน เพราะถ้าไม่ได้รับการพัฒนาแก้ไขปัญหาพฤติกรรมตั้งแต่เริ่มแรก โอกาสที่จะประสบปัญหาชีวิตเมื่อเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตนั้นมีสูงมาก เช่น ปัญหาการเรียนล้มเหลว ปัญหาความก้าวร้าวทำลายทรัพย์สินของโรงเรียน สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, น.4) ที่กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบหนึ่งซึ่งเป็นนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ใช้เป็นมาตรการในการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนมีมาตรฐาน โดยการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การจัดกิจกรรมความปลอดภัย แก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักเรียน เช่น ปัญหาสารเสพติดปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ปัญหาทางเพศโดยการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรท้องถิ่น สอดคล้องกับ แทน ด่านแก้ว (2552) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า

- 1) ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำแนกตามครูที่ปรึกษามัธยมศึกษาตอนต้นและครูที่ปรึกษามัธยมศึกษาตอนปลายทั้ง 4 ด้าน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 6 ทั้ง 4 ด้าน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
- 2) การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความสามารถในการดำเนินงาน ด้านประโยชน์ในการดำเนินงาน และด้านความต้องการเกี่ยวกับช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ครูที่ปรึกษามัธยมศึกษาตอนต้นกับครูที่ปรึกษามัธยมศึกษาตอนปลายมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .013) การวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 6 มีระดับความคิดเห็นกับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนลำทะเมนไชยพิทยาคม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2.4.3 การปฏิบัติตนของครู

จากผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติตนของครูสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในรูปคะแนนมาตรฐานเป็นบวก สอดคล้องกับ สมมติฐานการวิจัยที่ว่า การปฏิบัติตนของครูมีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน กล่าวคือ สำหรับโรงเรียนระดับมัศึกษานั้นจะมีครูเป็นแม่แบบในการปลูกฝังความมีวินัยในตนเองให้กับเด็กนักเรียน ทั้งนี้ เนื่องจากในวันหนึ่งๆ เด็กจะใช้เวลาอยู่ในโรงเรียนมากกว่าที่เด็กอยู่บ้าน เด็กบางคนพ่อแม่ทำงานนอกบ้าน ไม่มีเวลาในการอบรมเลี้ยงดูลูกโรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญในกระบวนการอบรมสั่งสอนต่างๆ โดยเฉพาะการฝึกวินัยให้กับเด็ก เด็กจะเจริญเติบโตเป็นผู้มีระเบียบวินัยมีคุณธรรมและปรับตัวได้ดีเพียงใดถือว่าเป็นความรับผิดชอบของครู ดังนั้น ในการจัดการดูแลชั้นเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาครูผู้สอนและครูประจำชั้นจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่ง ทั้งในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทาง ด้านวิชาการ การควบคุมดูแลระเบียบวินัยในชั้นเรียน การปลูกฝังความมีวินัยในตนเองให้แก่ นักเรียน รวมถึงการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ศิษย์ด้วย (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2541, น.5) สอดคล้องกับ กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ (อ้างถึงใน ศิริพร สะอาดล้วน, 2550, น.3) ซึ่งกล่าวว่า ควรมุ่งให้นักเรียนทุกคนมีพัฒนาการไปจนถึงขั้นที่สามารถควบคุมดูแลตนเองและสังคมส่วนรวมให้อยู่กันอย่างมีความสุขและปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ครูที่ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนวิชาความรู้ควรระลึกไว้เสมอว่า ในการส่งเสริมวินัยนักเรียนเป้าหมายสูงสุดคือการสร้างวินัยในตนเองให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา เพราะในวัยนี้โรงเรียนสามารถมองเห็นปัญหาของนักเรียนได้ง่ายและชัดเจน เมื่อทราบถึงสาเหตุก็จะสามารถแก้ไขปัญหาได้ทัน สอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2538, น.12) ที่กล่าวถึงสถาบันที่ช่วยฝึกความมีวินัยได้คือโรงเรียนเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดแหล่งหนึ่งในการหล่อหลอมความมีวินัยแห่งตนแก่ผู้เรียน ซึ่งต้องให้ทั้งความรู้ในรูปแบบต่างๆ การฝึกปฏิบัติทั้งในและนอกโรงเรียน และการแสดงพฤติกรรมเป็นตัวอย่างที่ดีให้เห็นเป็นรูปธรรม

5.2.4.4 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจที่มีเหตุผล

จากผลการวิจัย พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจแบบมีเหตุผลสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในรูปคะแนนมาตรฐานเป็นบวก สอดคล้องกับ สมมติฐานการวิจัยที่ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจที่มีเหตุผลมีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม จะทำให้นักเรียนมีวินัยในตนเองสูง อาจเป็นเพราะว่านักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม รู้สึกว่าตนได้รับการดูแลเอาใจใส่จากพ่อ

แม่เป็นอย่างมากจนทำให้นักเรียนมีความพยายามในการที่จะปฏิบัติสิ่งต่างๆ ตามที่พ่อแม่ต้องการ ให้ประสบความสำเร็จซึ่งการที่จะปฏิบัติได้สำเร็จนั้นจะเป็นการบังคับให้นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัย เมื่อปฏิบัติบ่อยๆ ก็จะเกิดเป็นวินัยในตนเองโดยที่ผู้ใหญ่ไม่ต้องคอยบอกอีกต่อไป และจะเห็นว่าพ่อแม่ที่เลี้ยงดูอย่างเข้มงวดกวดขันจะดูแลเอาใจใส่ในทุกเรื่องของนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย การเรียนหรือแม้แต่การคบเพื่อน สอดคล้องกับ สรียา เหลาธรรม (2546) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูสภาพแวดล้อมของโรงเรียนสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ สุภาพร ณะชานันท์ (2544) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อวินัยในตนเองของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากควบคุมน้อยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวินัยในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทศนคติต่อการมีวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวินัยในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วย

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีข้อเสนอแนะเพื่อใช้พัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) จากการศึกษาพบว่า พฤติกรรมกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ ดังนั้น รัฐบาล สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานต้นสังกัด ควรให้ความสำคัญกับกระบวนการกลุ่ม ส่งเสริม และรณรงค์หาแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อนำกระบวนการกลุ่มมาพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนไปพร้อม ๆ กับการพัฒนาการศึกษา เพราะขบวนการกลุ่มเป็นการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ และเป็นการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังสอดคล้องกับ นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2558 กล่าวในบทความเป็นมาว่า การเรียนรู้ยุคใหม่ต้องสอนให้น้อยลงและเรียนรู้ให้มากขึ้นให้ความสำคัญกับทักษะมากกว่าสาระการเรียนรู้ให้นักเรียนเป็นผู้ที่ทิศทางการ

เรียนรู้เรียนแบบร่วมมือกันเรียนกันเป็นทีมและประเมินผลแบบใหม่โดยถามวิธีคิดประเมินเป็นทีม และข้อสอบไม่เป็นความลับ แต่เป็นตัวกระตุ้นให้เรียนรู้

2) จากการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ ดังนั้นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีการศึกษา 2547 รัฐบาล ได้มีนโยบายในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา ครู อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องร่วมแรงร่วมใจช่วยเหลือส่งเสริมนักเรียนอย่างมีระบบและต่อเนื่อง โดยยึดสายใยและความผูกพันระหว่างครูและศิษย์ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพระบบหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงสาธารณสุข โดยกรมส่งเสริมสุขภาพจิต ได้ร่วมกันวางรากฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนซึ่งมีแนวทางดำเนินงาน คือ ปรับเปลี่ยนบทบาทและเจตคติของผู้บริหารและครูให้ส่งเสริม ดูแล พัฒนานักเรียนทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงมีคุณค่าและความจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องนำไปปฏิบัติให้เกิดผลกับนักเรียนอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และยั่งยืน นอกจากนี้ นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ยุทธศาสตร์ที่ 2 ขยายโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียนให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและมีคุณภาพ ตามกลยุทธ์ข้อที่๗. ส่งเสริมสนับสนุนระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้มีความเข้มแข็งและต่อเนื่องผู้บริหารควรตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงาน ครูต้องให้ความสำคัญกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจัง มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน โดยเฉพาะครูที่ปรึกษา เพราะเป็นคนที่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด ควรปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมเพื่อนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาใช้ในการแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการปฏิบัติตนของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ ดังนั้นครู ต้องพัฒนาตนเองให้เป็นครูมืออาชีพ คือ นอกจากจะทำหน้าที่ครูผู้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้แก่แก่นักเรียนแล้ว ยังต้องทำหน้าที่อื่นๆ ที่เป็นการสนับสนุนหรือพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ ในการปฏิรูปวิชาชีพครู

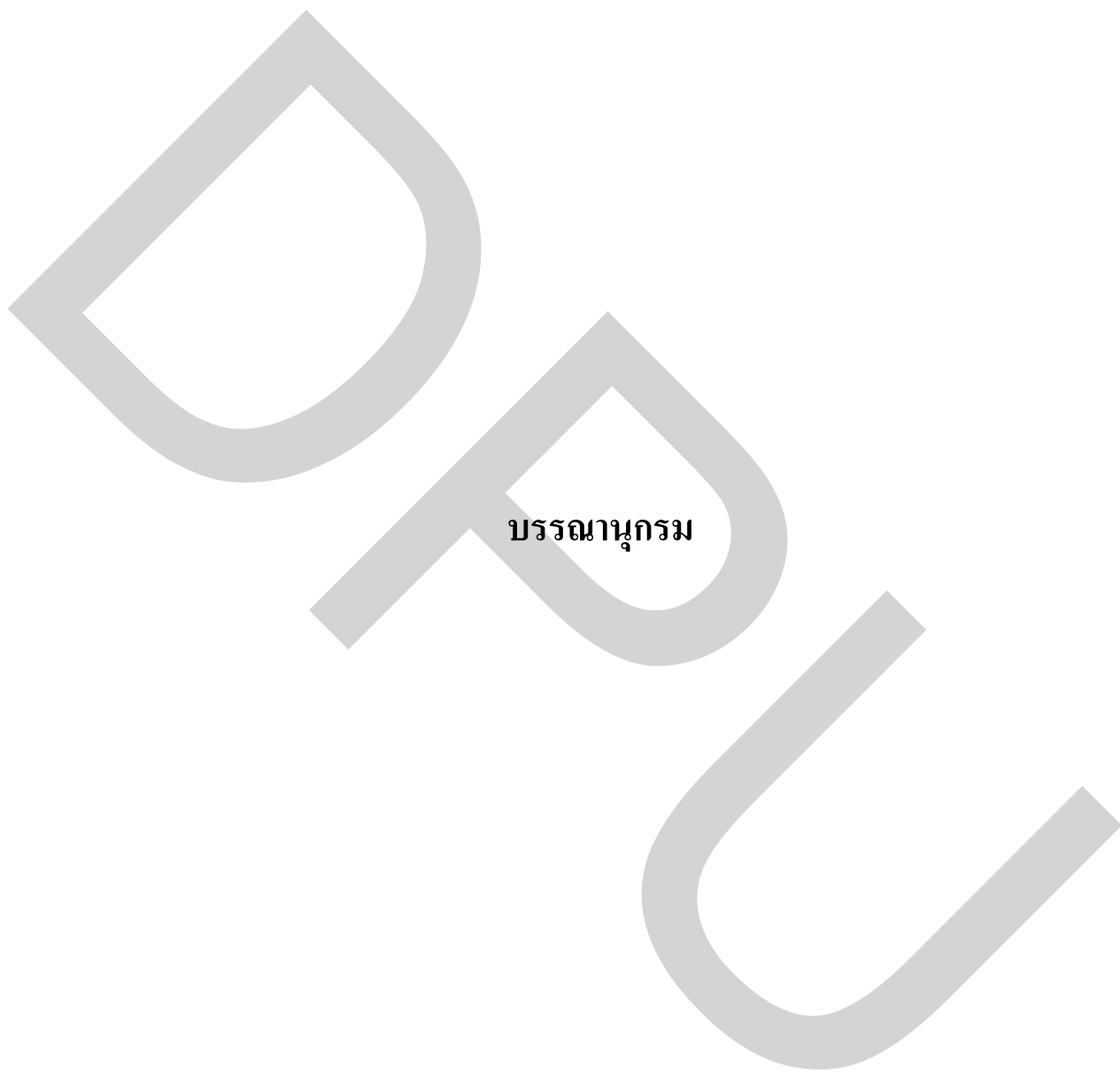
ซึ่งเป็นการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถคุณลักษณะที่มีคุณภาพ และมาตรฐานวิชาชีพ ตามการประกันคุณภาพการศึกษา ครูต้องมีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของครูในการพัฒนานักเรียน คือ การมีความรัก เอื้ออาทรเอาใจใส่ ดูแลนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ปลูกฝังความมีวินัยในตนเองให้แก่นักเรียน รวมถึงการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ศิษย์ด้วย

2) จากการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจที่มีเหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยตามใจ มีความสัมพันธ์ทางลบกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนด้านพฤติกรรมทั่วไป และสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้ ดังนั้นผู้ปกครองควรให้ความสนใจเอาใจใส่ต่อบุตรหลานของตนให้มากขึ้นไม่ควรเข้มงวดเกินไป เข้าใจและให้เวลา ควรส่งเสริมการแสดงออกที่ถูกต้อง อธิบายถึงปัญหาหรือพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องไม่ควรตามใจและปล่อยให้ลูกมีอิสระมากเกินไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความมีความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในเขตจังหวัดอื่นเพื่อหาตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่จะนำมาพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

5.3.2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนานักเรียนให้มีวินัยในตนเองเพื่อเป็นแนวทางในการรณรงค์ให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กนกพร เพ็ชรพงศ์ และคณะ. (2546) *บทบาทของครูในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร* (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กฤษณะ ชาชุม. (2548). *การพัฒนาการดำเนินงานความมีวินัยของนักเรียน ด้านการรักษาความสะอาด โรงเรียนบ้านเหล่าค้อ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาวิชาการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กรมวิชาการ. (2538). *โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่เน้นความมีวินัยและความเป็นประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมสามัญศึกษา. (2544). *นโยบายกรมสามัญศึกษา ปีงบประมาณ 2544*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระมล ทองธรรมชาติ และคณะ. (2550). *หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2546ก). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2546ข). *พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์. (2535). *การบริหารงานกิจการนักเรียน เล่ม 1* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ประสานมิตร .
- เกษมศักดิ์ ผลดีดก. (2547). *การพัฒนาการดำเนินงานงานกิจกรรมส่งเสริมการมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนบ้านวังตลาดสมบูรณ์ อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาวิชาการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- จินตนา ชาญเชื้อว. (2545). การศึกษาสภาพการมีวินัยในตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค สังกัด กรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 7 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์). กำแพงเพชร: สถาบัน ราชภัฏกำแพงเพชร.
- เจริญชัย งานไว. (2538). การศึกษาการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต).
ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ดวงจันทร์ หนูทอง. (2533). ผลของการใช้แม่แบบหนังสือที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดมณีเจริญมิตรภาพที่ 227 จังหวัดนครศรีธรรมราช (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2524). พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2: จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- แทน ด่านแก้ว. (2552). การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกรณีศึกษา โรงเรียนลำทะเมนไชยพิทยาคม (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ธนา โด่งพิมาย. (2548). การดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนความรับผิดชอบ โรงเรียนวัง ไม้แดงวิทยาคม อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์). สาขาบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธวัฒน์ โควินท์. (2544). บทบาทผู้บริหารที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีวินัยและจรรยาบรรณของ ข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ เขตการศึกษา 5 (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธิดารัตน์ ธนะคำดี. (2552). การพัฒนาแบบวัดความมีวินัยในตนเองสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีระภาภรณ์ ดงอนนท์ (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). เลข: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ธัญญารัตน์ โพธิสาร. (2548). ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดอุบลราชธานี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุบลราชธานี.

- นิพนธ์ ภูพันธ์. (2551). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกระทำผิดวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักเขตบางขุนเทียน (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.*
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.*
- ประสิทธิ์ สายชมภู. (2539). *ความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียน ชั้นประถมศึกษา อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- ประไพศิลป์ ศรีณรงค์ฤทธิ์. (2552). *การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านวินัยนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนชุมชนบ้านค่าน้ำจืด จังหวัดเลย (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต). เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.*
- พรรณทิพย์ พันทอง. (2534). *การเปรียบเทียบผลของการใช้บทบาทสมมติแบบมีบทบาทและแบบ ไม่มีบทบาทที่มีต่อวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบุญชริก อำเภอบุญชริก จังหวัดอุบลราชธานี (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.*
- พิภพ วังเงิน. (2545). *จริยธรรมวิชาชีพ. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.*
- เพชร เกาทัณฑ์ทอง. (2543). *การศึกษาพฤติกรรมด้านวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.*
- พัชรี ประยูรหาญ. (2546). *ความสัมพันธ์ระหว่างการเลี้ยงดูกับพฤติกรรมวินัยในตนเองของ นักศึกษาที่พักอาศัยในหอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2545. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*
- มนตรี วรรณสร. (2551). *ความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียนในโรงเรียนกฤษฎาภวิวิทย์ อำเภอ ขุนตาล จังหวัดเชียงราย (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงราย: มหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงราย.*
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2539). *เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับ การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 9 - 15. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.*
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2532). *เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยรุ่น หน่วยที่ 9-15. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.*
- มาริส รัชปต์. (2532). *ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.*

- มาลินี จุฑะรพ. (2548). *จิตวิทยาการเรียนรู้การสอน*. กรุงเทพฯ: อักษรภาพิพัฒน์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542*. กรุงเทพฯ: สิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- ริณรพี เจริญทรัพย์ยานนท์. (2545). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีการวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิคัล* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เรขา ดุยรัตน์. (2549). *ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู การจัดกระบวนการกลุ่ม การจัดการเกี่ยวกับการสอน กับพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เรวัต ชิโสภา. (2547). *การพัฒนาการดำเนินงานปกครองนักเรียน ในการส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยโรงเรียนอุดรพิทยานุกูล อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานีเขต 1* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ลักษณะเสด็จ ทองคำ. (2546). *จิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ลำไย สีหามาตย์. (2546). *ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผู้ปกครองคนเดียว* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิไลลักษณ์ เสรีตระกูล. (2552). *ปัจจัยที่มีผลต่อความเป็นปึกแผ่นของครอบครัวตามที่สนะของวัยรุ่นไทย* (ปริญญาโทปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วีระ สูดสังข์. (2549, เมษายน). *เรื่องของครู. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์*, 52 (46).
- โวหาร ยะสารวรรณ. (2546). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ศิริรัตน์ เหล่าวัฒนพงศ์. (2545). *การศึกษากรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีปัญหาทางวินัย โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ศิริลักษณ์ เบญจภูมริน. (2551). คำสอนดีดี.คอม: สารแนะนำของผู้รักงานคำสอน. สืบค้น
3 พฤศจิกายน 2552 ,จาก <http://www.kamsondeede.com/download/banner.gif>
- สมคิด อิศระวัฒน์. (2542). รายงานการวิจัยเรื่องลักษณะการอบรมและเลี้ยงดูหลักเด็กของคนไทย
ซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมสุดา ผู้พัฒนา และศศิฉาย ฐนะมัย. (2547). ความอดทน : แหล่งที่มาและปัจจัย. กรุงเทพฯ:
ภาควิชาอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมิต อาชวานิจกุล. (2549). การพัฒนาตนเอง. สืบค้น 15 มีนาคม 2552, จาก
<http://webboard.mthai.com/7/2006-10-12/273860.html>
- สรียา เหลาธรรม. (2546). ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).ขอนแก่น:
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สินีนาน สุทธจินดา. (2543). การศึกษาวินัยในตนเองของนักเรียน สาขาพาณิชยการ โรงเรียน
อาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุชาติ ร่มโพธิ์สระ. (2547). ปัจจัยที่มีที่สัมพันธ์กับปัญหามีวินัยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสระบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา) ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สุทธิพงษ์ บุญผดุง. (2541). การสร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการใช้การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรง ความไม่เที่ยงตรงและ
ความเชื่อมั่น (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร.
- สุพจน์ จักข์พิชัย. (2521). ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการประพฤติตนไม่สมควรแก่สภาพของ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุภาพร ฐนะชานันท์. (2544). รายงานการวิจัยฉบับที่ 66 ปัจจัยที่มีผลต่อวินัยในตนเองของนิสิต
ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุภาพรรณ โคตรจรัส. (2542). พัฒนาการบุคคล:แบบแผนของครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดูนั้น
สำคัญไฉน. วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม, 22, 81-89.

- สัจญา มีชัย. (2549). *ความสัมพันธ์ระหว่างการมีวินัยในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2550). *วินัยนักเรียน. สารานุกรมวิชาชีพครู เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.*
- เสรี ลาซโรจน์. (2531). *แนวคิดและวิธีการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรสมัย.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *รายงานการปฏิบัติการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ. (2552). *คู่มือปฏิบัติงานการบริหารงานบุคคลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. กรุงเทพฯ.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *นโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.*
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2537). *การเสริมสร้างวินัย : คู่มือแนวทางการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.*
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2544). *เกณฑ์การประเมินคุณภาพสถานศึกษา สำหรับการประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ.*
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. (2555). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ. นนทบุรี.*
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33. (2555). *มาตรฐานการปฏิบัติงาน โรงเรียนมัธยมศึกษา. สุรินทร์.*
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2541). *แบบแผนพฤติกรรมครูตามจรรยาบรรณครู พ. ศ. 2539 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.*
- อภิรักษ์ ทวีเดช. *เทคนิคการฝึกวินัยนักเรียน [Online].* สืบค้น 13 พฤศจิกายน 2552, จาก <http://gotoknow.org/blog/paew10/88340>

อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2544). *สร้างวินัยให้ลูกคุณ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชั้นดีการพิมพ์
 อัจฉรา ประเสริฐสิน. 2552. *รายงานการวิจัย เรื่องอิทธิพลของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อ
 พฤติกรรมการรับสื่ออินเทอร์เน็ตของเด็กและเยาวชนไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
 คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.).

ภาษาต่างประเทศ

Ausubel, David P. (1968) . *Educational psychology : A cognitive view*. New York
 :Holt,Rinehart and Winston.

Baumrind, D. (1978). *Parental disciplinary pattern and social competence. Children, Youth and
 Society*, 9, 239-276.

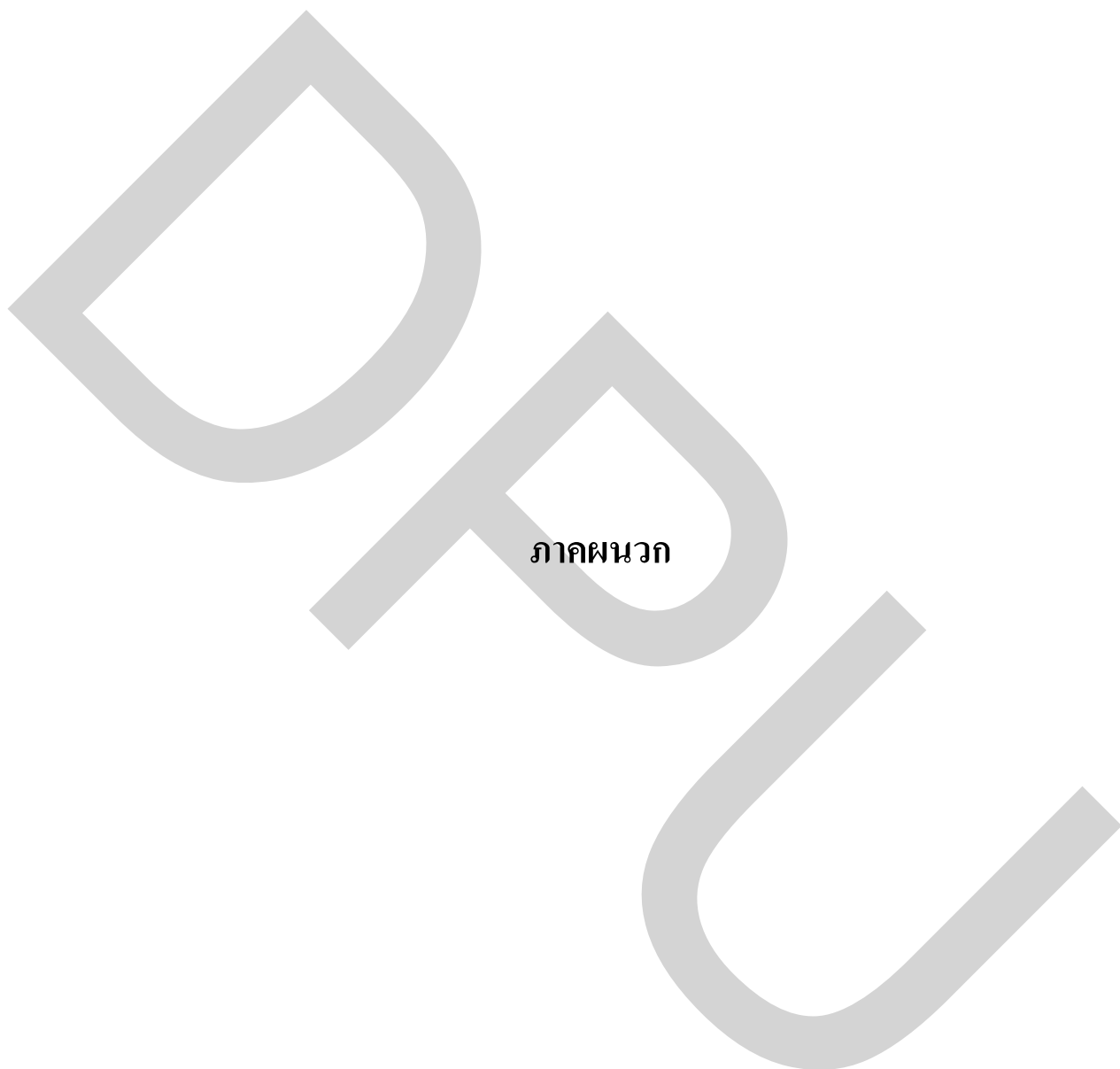
Broom, L., & Selznick, P. (1958). *Sociology: A text adapted readings*. (2nd ed.). New York:
 Evanston Row, Peterson.

Krejcie, R.V., & Morgan D.W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*.
 Education and Psychological measurement.

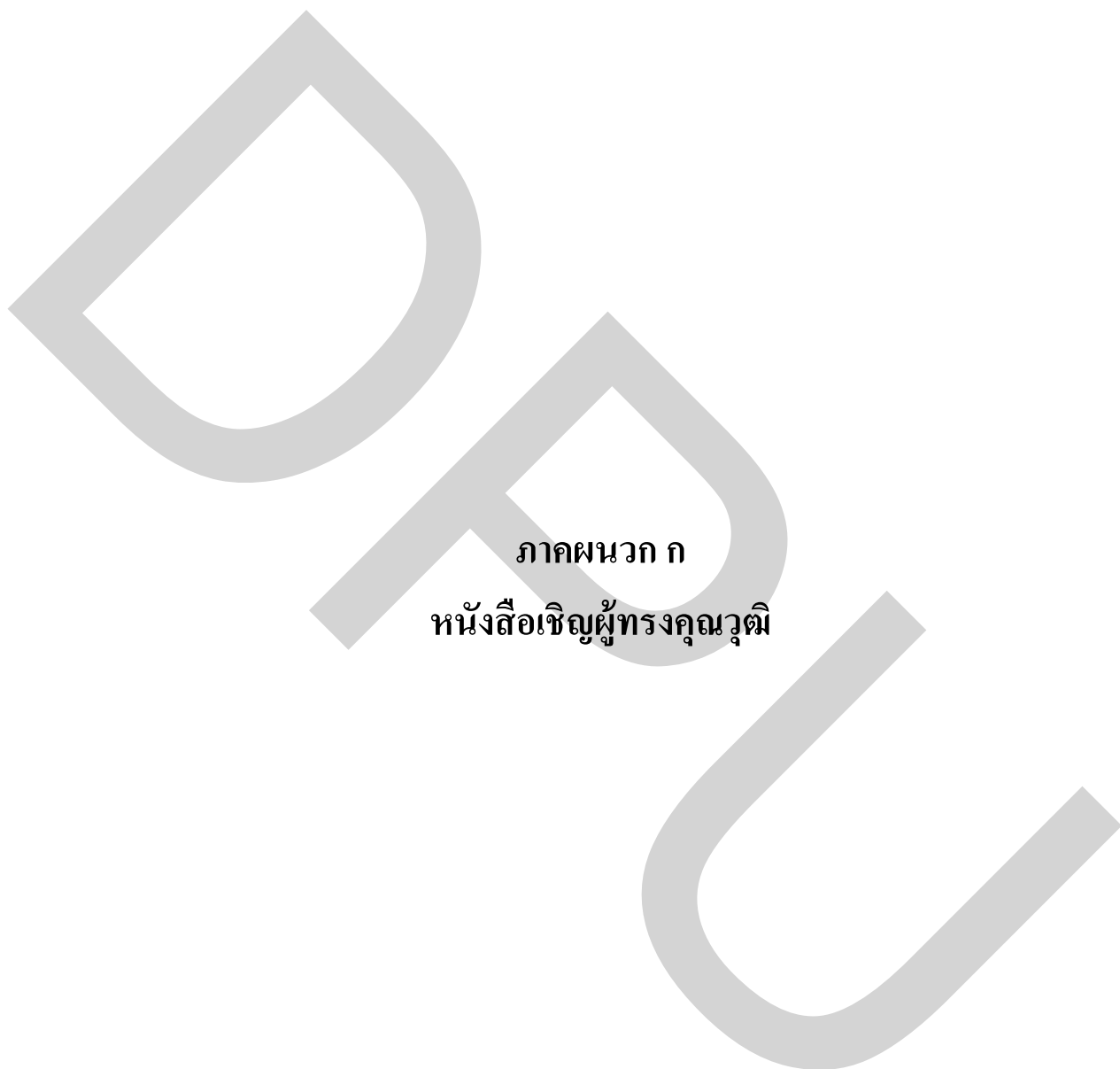
Martinson, T. (1991). *High school principals and students : Negotiating deviant behavior
 through politeness : in paper presented at the annual meeting of the speech
 communication association*. 7th ed Atlanta : Harper Brothers.

Weisfeld David.(1974). Cognitive styles of discipline. *Dissertation abstracts international*.
 35, 1930 – B.

Yaniw,L.B.(2005). *Classroom Discipline : Excellent Teachers Share Their Thoughts, Beliefs and
 Classroom Practices*. Ed.D. Dissertation. University of Alberta.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ

ที่ มธบ ๐๔๑๔(๑)/๐๕๖๐๓

๕ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือทำวิทยานิพนธ์

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร. โกลุม สายใจ ผู้อำนวยการสำนักงานประกันคุณภาพ
มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ด้วย นางสิริกร สิ้นสม นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการการศึกษาได้
ทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยของ
นักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา เขต 3" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.กลัศ ทองขาว เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

วิทยาลัยครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและ
เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจเครื่องมือทำวิทยานิพนธ์ เพื่อให้บรรลุตาม
วัตถุประสงค์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สิ้นสมรัตน์)

รักษาการคณบดีวิทยาลัยครูศาสตร์ ปฏิบัติการแทน

อธิการบดี

สำนักงานเลขานุการวิทยาลัยครูศาสตร์

โทร. ๐๒-๙๕๕-๖๗๐๐ ต่อ ๖๕๔

โทร. ๐๕๑๓๑๐-๘๓๐๖)

มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ 110/1-4 ถนนปิ่นเกล้า ๕ กรุงเทพฯ 10710
Dharaki Pundit University 110/1-1 Prachachuen Road, Lakor, Bangkok 10210, Thailand
Tel. (66) 1734-7300 Fax (66) 2569-9605-6 www.dpu.ac.th

๕ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือทำวิทยานิพนธ์

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ ขาดีไทย

ด้วย นางสาวสิริกร สีนสม นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการการศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต ๓" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจเครื่องมือทำวิทยานิพนธ์ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สีนสารัตน์)

รักษาการคณบดีวิทยาลัยครุศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
อธิการบดี

สำนักงานเลขานุการวิทยาลัยครุศาสตร์

โทร. ๐๒-๕๕๕-๗๓๐๐ ต่อ ๖๕๔

(นางสิริกร สีนสม โทร. ๐๘๑-๐๖๐๒-๘๓๐๖)

ที่ มอบ ๐๔๑๔(๑)/๐๕๖๖๒

๕ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดา ฤทธาลัย

ด้วย นางสาวสิริกร สิ้นสม นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการการศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต ๓" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.กมล หองขาว เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

วิทยาลักษณ์ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยจตุรภังคิณทิตย์ ทิจารย์ณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจเครื่องมือทำวิทยานิพนธ์ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สิ้นสารัตน์)

รักษาการคณบดีวิทยาลัยครุศาสตร์ ปฏิบัติการแทน

อธิการบดี

สำนักงานเลขานุการวิทยาลัยครุศาสตร์

โทร.๐๒-๕๕๔-๘๓๐๐ ต่อ ๖๔๘

(นางสิริกร สิ้นสม โทร.๐๔๑-๘๓๒๐-๘๓๐๖)

ปี ๒๕๖๑ (๑๖๐๕๖๖)

๕ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอลงความอนุเคราะห์ในการตรวจเรื่องร้องทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ

ด้วย นางสาวสิริกร สีนสม นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดระยอง ได้ทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต ๓" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า พงษ์ขาว เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

วิทยาลัยศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจเรื่องร้องทำวิทยานิพนธ์ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สีนลาร์ตม์)

ข้าราชการคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
อธิการบดี

ส่วนงานเลขานุการวิทยาลัยครูศาสตร์

โทร. ๐๒-๔๕๕-๗๓๐๐ ต่อ ๖๕๘

(นางสิริกร สีนสม โทร. ๐๕๑-๗๒๐-๘๓๐๖)

ที่ เมปู ๐๔๑๔(๑)/ ๐๗๖๑๒

๔ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอดำเนินการขอใบอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี ทองแถม

ด้วย นางสาวสิริกร สีนสม นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการการศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต ๓" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

วิทยาสัยครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจเครื่องมือทำวิทยานิพนธ์ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สีนลาร์ตน์)

รักษาการคณบดีวิทยาลัยครูศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
อธิการบดี

สำนักงานเลขานุการวิทยาลัยครูศาสตร์

โทร.๐๒-๙๕๔-๗๓๐๐ ตี๋ ๖๔๘

(นางสิริกร สีนสม โทร.๐๔๑-๓๒๐-๘๓๐๖)

ที่ มธบ ๐๔๑๔(๑)๒๐๓๕(๒)

๙ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ดัดแปลงแบบฟอร์มเพื่อเก็บข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

ด้วย นางสิริกร สีนสม นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการการศึกษา ได้ทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต ๑" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษ์ ทองขาว เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

วิทยาลัยครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ขออนุญาตให้นักศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลภายในหน่วยงานของท่าน โดยให้หัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ครูฝ่ายปกครองและครูที่ปรึกษา, นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ข้อมูลที่ได้จะนำมาใช้สำหรับการทำวิทยานิพนธ์เท่านั้นและขอรับรองว่าข้อมูลของท่านผู้ศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจะไม่เปิดเผย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.ไพชญ์ สีนสารตน์)

รักษาการคณบดีวิทยาลัยครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
ธัญบุรี

สำนักงานเลขาธิการวิทยาลัยครูศาสตร์

โทร.๐๒ - ๐๙๙๔-๐๗๓๐๐ ต่อ ๒๕๓

(นางสิริกร สีนสม โทร.๐๔๑-๓๒๐-๔๓๐๖)

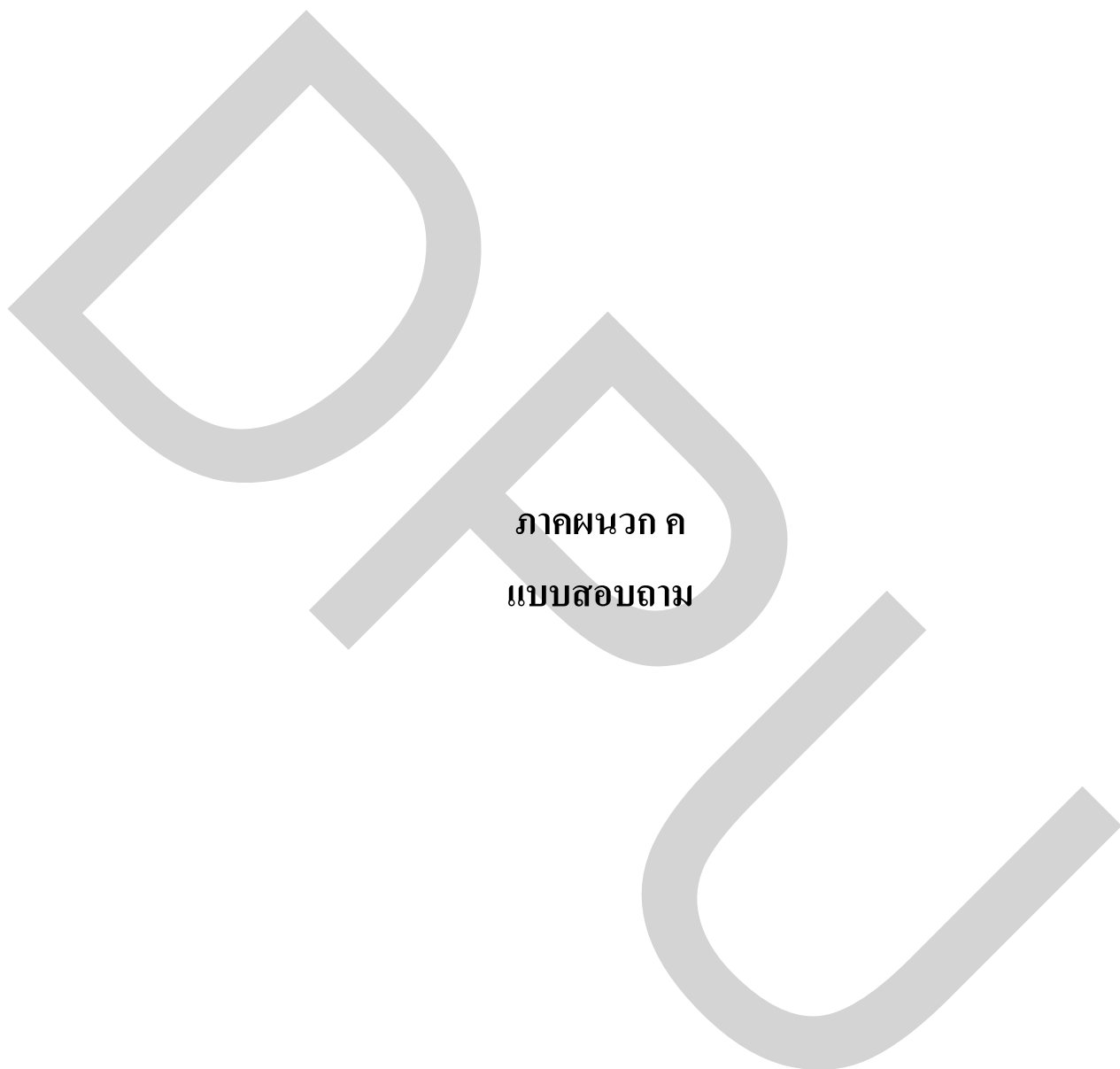
ภาคผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.โกสุม สายใจ	ผู้อำนวยการสำนักงานประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ ชาติไทย	ผู้อำนวยการหลักสูตรดุขฎิบัณฑิต สาขาหลักสูตรและ การสอนการศึกษา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดา ฤทธาภัย	รองคณบดีคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชมงคลดสุวรรณภูมิ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล	ผู้อำนวยการศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญชติ ทองเอน	ผู้อำนวยการหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

ภาคผนวก ค
แบบสอบถาม

แบบสอบถามสำหรับ นักเรียน

เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนนทบุรี
2. แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งหมด 4 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน แบ่งเป็น 3 ด้าน
ประกอบด้วยปัจจัยด้านสถานภาพครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู และสภาพแวดล้อมสถานศึกษา
  - ตอนที่ 3 เกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โดยแบ่งพฤติกรรมไว้ 2 ด้าน
คือ พฤติกรรมในห้องเรียน และพฤติกรรมทั่วไป
  - ตอนที่ 4 แบบสอบถามปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบสอบถามปลายเปิด
เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความ คิดเห็นเพิ่มเติม นอกเหนือจากตอนที่ 2 และตอนที่ 3
3. โปรดตอบแบบสอบถามทุกตอนและทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อให้การวิจัย
ดำเนินการไป ด้วยความสมบูรณ์
4. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยจะเก็บรักษาไว้เป็นความลับเพื่อการ
วิจัยครั้งนี้เท่านั้น โดยจะประมวลและเสนอผลเป็นภาพรวม

ขอขอบคุณที่ท่านกรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง

นางสิริกร สีนสม

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการศึกษา
วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามโดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ( ) และเติมข้อมูลที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

1) เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง

2) ปัจจุบันเรียนระดับชั้น

( ) มัธยมศึกษาปีที่ 1

( ) มัธยมศึกษาปีที่ 2

( ) มัธยมศึกษาปีที่ 3

3) นักเรียนมีสมาชิกในครอบครัวรวมกัน .....คน

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

2.1 สถานภาพครอบครัว

1) สถานภาพบิดา มารดา ( ) อยู่ด้วยกัน ( ) แยกกันอยู่

( ) หย่าร้างกัน ( ) อื่น ๆ ระบุ.....

2) นักเรียนอาศัยอยู่กับ

( ) บิดา มารดา ( ) บิดา

( ) มารดา ( ) ญาติหรือบุคคลอื่น

3) ลักษณะบ้านพักหรือที่อยู่อาศัย

( ) บ้านตนเอง

( ) บ้านเช่า

( ) อาศัยอยู่กับคนอื่น

2.2 การอบรมเลี้ยงดู

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างด้านขวามือที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนเพียงข้อเดียว โดยมีเกณฑ์การเลือกดังนี้

มาก	หมายถึง	พฤติกรรมหรือการปฏิบัติอยู่ในระดับ 3
ปานกลาง	หมายถึง	พฤติกรรมหรือการปฏิบัติอยู่ในระดับ 2
น้อย	หมายถึง	พฤติกรรมหรือการปฏิบัติอยู่ในระดับ 1

พฤติกรรมที่แสดงออก	ระดับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. บิดามารดาหรือผู้ปกครองอบรมสั่งสอนนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย			
2. บิดามารดาหรือผู้ปกครองว่ากล่าวตักเตือนนักเรียนด้วยเหตุผลมากกว่าอารมณ์			
3. ถ้านักเรียนมีปัญหาส่วนตัว ผู้ปกครองจะช่วยแนะนำและส่งเสริมให้นักเรียนสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง			
4. บิดามารดาหรือผู้ปกครองปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน			
5. เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียนผู้ปกครองจะว่ากล่าวตักเตือนด้วยความเอาใจจริงเอาใจ			
6. เมื่อบิดามารดาหรือผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนกระทำสิ่งใด นักเรียนต้องเชื่อฟังโดยไม่มีข้อโต้แย้งใดๆ ทั้งสิ้น			
7. บิดามารดาหรือผู้ปกครองเปิดโอกาสให้นักเรียนทำสิ่งต่างๆ ที่นักเรียนพอใจ เกี่ยวกับการคบเพื่อนคุยโทรศัพท์กับเพื่อน			
8. นักเรียนไม่ค่อยมีความมั่นใจในการแก้ปัญหาและตัดสินใจด้วยตนเองเพราะขาดการแนะนำจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง			
9. ครอบครัวของนักเรียนไม่ค่อยได้ทำกิจกรรมร่วมกัน			
10. นักเรียนมีอิสระในการดำรงชีวิตได้อย่างเต็มที่			

2.3 สภาพแวดล้อมสถานศึกษา

พฤติกรรมที่แสดงออก	ระดับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
การปฏิบัติตนของครู			
1. ครูสอนตามแผนการสอนที่เตรียมไว้ทุกครั้ง			
2. ครูเข้าสอนและเลิกสอนตรงเวลาทุกครั้ง			
3. ครูแต่งกายสุภาพเรียบร้อย			
4. ครูเอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างเสมอภาค			
5. ครูปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู			
พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน			
6. นักเรียนมีพฤติกรรมชอบทำตามเพื่อน			
7. นักเรียนและเพื่อนเคยหนีเรียน รายคาบ/รายชั่วโมง			
8. นักเรียนมักมีเรื่องทะเลาะวิวาทกัน			
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน			
9. นักเรียนให้ข้อมูลเพื่อให้โรงเรียนใช้วิเคราะห์และรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล			
10. มีการใช้ประโยชน์จากการเยี่ยมบ้านนักเรียน มาพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน			
11. มีการคัดกรองนักเรียนเพื่อให้ครูได้ทราบพฤติกรรมนักเรียน			
บรรยากาศของโรงเรียน			
12. บริเวณโรงเรียนมีความสะอาด ร่มรื่นเอื้อต่อการสร้างนิสัยรักษาความสะอาด			
13. อาคารเรียนเอื้อต่อการสร้างบรรยากาศการรักษาสมบัติส่วนรวม			
14. บรรยากาศในชั้นเรียนเอื้อต่อการปฏิบัติตนเพื่อส่งเสริมความมีวินัย			
15. โรงเรียนจัดแหล่งค้นคว้าเหมาะสมกับการส่งเสริมการศึกษาด้วยตนเอง			

ตอนที่ 3 ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

3.1 พฤติกรรมในห้องเรียน

พฤติกรรมที่แสดงออก	ระดับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
ความรับผิดชอบ			
1. นักเรียนรักษาสมบัติของ โรงเรียน			
2. นักเรียนรับผิดชอบในหน้าที่เวรประจำวันตามที่ได้รับมอบหมาย			
3. นักเรียนแสดงความรับผิดชอบเมื่อ ทำผิด			
4. นักเรียนมีการเตรียมความพร้อมในการเรียนและการปฏิบัติงาน			
การเคารพในสิทธิของผู้อื่น			
5. นักเรียนเคารพในสิทธิของผู้อื่นตามลำดับก่อนหลัง			
6. ในการทำงานกลุ่มนักเรียนเปิดโอกาสให้เพื่อน ได้แสดงความคิดเห็น			
7. นักเรียนรู้จักให้เกียรติผู้อื่น			
8. นักเรียนไม่ละเมิดทรัพย์สินของเพื่อนหรือของส่วนรวม			
การควบคุมตนเอง			
9. นักเรียนไม่มีปฏิกิริยาโต้ตอบอย่างรุนแรงต่อปัญหาที่เกิดขึ้น			
10. นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบในการสอบ			
11. นักเรียนมักพุดจาไม่สุภาพในชั้นเรียน			
12. นักเรียนแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อครูผู้สอน			
13. นักเรียนเล่นและคุยกับเพื่อนในขณะที่ครูกำลังสอน			
ความตั้งใจ			
14. นักเรียนมีความขยันมากขึ้นเมื่อรู้ว่า ได้คะแนนน้อย			
15. นักเรียนมีการวางแผนทำงานล่วงหน้าก่อนลงมือทำจริง			
16. นักเรียนมีความภาคภูมิใจในการทำงานต่างๆ ได้สำเร็จเสร็จสิ้นด้วยตนเอง			
17. นักเรียนส่งการบ้านตามกำหนดเวลา			

พฤติกรรมที่แสดงออก	ระดับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
ความอดทน			
18. นักเรียนควบคุมอารมณ์ได้ เมื่อถูกเพื่อนตำหนิ			
19. นักเรียนมีความมุ่งมั่น เพียรพยายามต่อกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น			
20. นักเรียนมีความอดทนอดกลั้นต่อการถูกกลั่นแกล้ง			
3.2 พฤติกรรมทั่วไป			
ด้านการแต่งกาย			
1. นักเรียนตัดผมไม่ถูกระเบียบของโรงเรียน			
2. นักเรียนไม่ปักชื่อ-สกุล และอักษรย่อของโรงเรียนบนเสื้อนักเรียน			
3. นักเรียนแต่งเครื่องแบบลูกเสือ เนตรนารี แต่ติดเครื่องหมายไม่ครบ			
4. นักเรียนใส่ถุงเท้าผิดระเบียบ			
5. นักเรียนสวมรองเท้าแบบเหยียบสันเท้า			
การตรงต่อเวลา			
6. นักเรียนมาโรงเรียนทันเวลาเช้าแถวทุกครั้ง			
7. นักเรียนทำงานเสร็จและส่งตามเวลาที่กำหนด			
8. นักเรียนคืนหนังสือห้องสมุดตรงตามกำหนดเวลา			
9. นักเรียนเข้าห้องเรียนตรงเวลา แม้ว่าครูผู้สอนไม่เรียกชื่อเข้าชั้นเรียน			
10. นักเรียนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนตามกำหนดเวลา			
การมีระเบียบและปฏิบัติตามกฎของสังคม			
11. นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบการใช้ห้องเรียน และห้องปฏิบัติการต่าง ๆ			
12. นักเรียนให้ความเคารพครู อาจารย์			

พฤติกรรมที่แสดงออก	ระดับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
13. นักเรียนเข้ากิจกรรมของโรงเรียนในการพัฒนาหมู่บ้านของตนเองตามโอกาส			
14. นักเรียนปฏิบัติตนตามกฎของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด			
15. นักเรียนข้ามถนนตรงทางม้าลายหรือใช้สะพานลอย			

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

ปัญหา	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
1. ด้านการอบรมเลี้ยงดู	....
2. สถานภาพของครอบครัว	....
3. การปฏิบัติตนของครู	....
4. พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน	....
5. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	....
6. บรรยากาศของโรงเรียน	....
7. ปัญหาและข้อเสนอแนะ	....

แบบสอบถามสำหรับ **ครูฝ่ายปกครอง**

เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับครูฝ่ายปกครอง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนนทบุรี
2. แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งหมด 4 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ด้าน
สภาพแวดล้อมสถานศึกษา ประกอบด้วย การปฏิบัติตนของครู พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน และระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - ตอนที่ 3 แบบสอบถามความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โดยแบ่งพฤติกรรมไว้ 2
ด้าน คือ พฤติกรรมในห้องเรียน และพฤติกรรมทั่วไป
  - ตอนที่ 4 แบบสอบถามปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบสอบถามปลายเปิด
เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความ คิดเห็นเพิ่มเติม นอกเหนือจากตอนที่ 2 และตอนที่ 3
3. โปรดตอบแบบสอบถามทุกตอนและทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อให้การวิจัย
ดำเนินการไป ด้วยความสมบูรณ์
4. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยจะเก็บรักษาไว้เป็นความลับเพื่อการ
วิจัยครั้งนี้เท่านั้น โดยจะประมวลและเสนอผลเป็นภาพรวม

ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งที่กรุณาให้ความร่วมมือ

นางสิริกกร ลินสม

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการศึกษา
วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ( ) ที่ตรงกับความเป็นจริง

1) เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2) ระดับการศึกษา

( ) ปริญญาตรี

( ) สูงกว่าปริญญาตรี

3) วิทยฐานะ

( ) ชำนาญการ

( ) ชำนาญการพิเศษ

( ) เชี่ยวชาญ

4) ประสบการณ์ทางการสอน

( ) น้อยกว่า 6 ปี

( ) 6-10 ปี

( ) 11-15 ปี

( ) 16-20 ปี

( ) มากกว่า 20 ปี

5) ระดับชั้นที่สอน

( ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

( ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

( ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

( ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

( ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

( ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา
คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างด้านขวามือที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนเพียงข้อเดียว โดยมีเกณฑ์การเลือกดังนี้

มาก	หมายถึง	พฤติกรรมหรือการปฏิบัติอยู่ในระดับ 3
ปานกลาง	หมายถึง	พฤติกรรมหรือการปฏิบัติอยู่ในระดับ 2
น้อย	หมายถึง	พฤติกรรมหรือการปฏิบัติอยู่ในระดับ 1

พฤติกรรมที่แสดงออก	ระดับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
การปฏิบัติตนของครู			
1. ครูสอนตามแผนการสอนที่เตรียมไว้ทุกครั้ง			
2. ครูเข้าสอนและเลิกสอนตรงเวลาทุกครั้ง			
3. ครูแต่งกายสุภาพเรียบร้อย			
4. ครูเอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างเสมอภาค			
5. ครูปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู			
พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน			
6. นักเรียนมีพฤติกรรมชอบทำตามเพื่อน			
7. นักเรียนบางส่วนชอบชักชวนเพื่อนหนีเรียน			
8. นักเรียนมักมีเรื่องทะเลาะวิวาทกัน			
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน			
9. มีการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนนำมาวิเคราะห์เพื่อรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล			
10. มีการใช้ประโยชน์จากการเยี่ยมบ้านนักเรียน มาพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน			
11. มีการคัดกรองนักเรียนเพื่อให้ครูได้ทราบพฤติกรรมนักเรียน			
บรรยากาศของโรงเรียน			
12. บริเวณโรงเรียนมีความสะอาด ร่มรื่นเอื้อต่อการสร้างนิสัยรักษาความสะอาด			
13. อาคารเรียนเอื้อต่อการสร้างบรรยากาศการรักษาสมบัติ			
ส่วนรวม			

พฤติกรรมที่แสดงออก	ระดับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
14. บรรยากาศในชั้นเรียนเอื้อต่อการปฏิบัติตนเพื่อส่งเสริมความมีวินัย			
15. โรงเรียนจัดแหล่งค้นคว้าเหมาะสมกับการส่งเสริมการศึกษาด้วยตนเอง			

ตอนที่ 3 ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

3.1 พฤติกรรมในห้องเรียน

พฤติกรรมที่แสดงออก	ระดับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
ความรับผิดชอบ			
1. นักเรียนรักษาสมบัติของโรงเรียน			
2. นักเรียนรักษาความสะอาดในชั้นเรียน			
3. นักเรียนแสดงความรับผิดชอบเมื่อ ทำผิด			
4. นักเรียนมีการเตรียมความพร้อมในการเรียนและการปฏิบัติงาน			
การเคารพในสิทธิของผู้อื่น			
5. นักเรียนเคารพในสิทธิของผู้อื่นตามลำดับก่อนหลัง			
6. นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเสมอ			
7. นักเรียนรู้จักให้เกียรติผู้อื่น			
8. นักเรียนไม่ละเมิดทรัพย์สินของเพื่อนหรือของส่วนรวม			
การควบคุมตนเอง			
9. นักเรียนไม่มีปฏิกิริยาโต้ตอบอย่างรุนแรงต่อปัญหาที่เกิดขึ้น			
10. นักเรียนปฏิบัติตนตามระเบียบในการสอบ			
11. นักเรียนมักพูดจาไม่สุภาพในชั้นเรียน			
12. นักเรียนแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อครูผู้สอน			
13. นักเรียนเล่นและคุยกับเพื่อนในขณะที่ครูกำลังสอน			

พฤติกรรมที่แสดงออก	ระดับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
ความตั้งใจ			
14. นักเรียนมีความขยันมากขึ้นเมื่อรู้ว่าได้คะแนนน้อย			
15. นักเรียนมีความรอบคอบในการทำกิจกรรมการเรียนรู้			
16. เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงาน นักเรียนจะทำอย่างเต็มความสามารถ			
17. นักเรียนส่งการบ้านตามกำหนดเวลา			
ความอดทน			
18. นักเรียนควบคุมอารมณ์ได้เมื่อถูกเพื่อนตำหนิ			
19. นักเรียนมีความมุ่งมั่นเพียรพยายามต่อกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น			
20. นักเรียนมีความอดทนอดกลั้นต่อการถูกกลั่นแกล้ง			

3.2 พฤติกรรมทั่วไป

พฤติกรรมที่แสดงออก	ระดับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
ด้านการแต่งกาย			
1. นักเรียนตัดผมไม่ถูกระเบียบของโรงเรียน			
2. นักเรียนไม่ปักชื่อ-สกุลและอักษรย่อของโรงเรียนบนเสื้อนักเรียน			
3. นักเรียนแต่งเครื่องแบบลูกเสือ เนตรนารี แต่ติดเครื่องหมายไม่ครบ			
4. นักเรียนใส่ถุงเท้าผิดระเบียบ			
5. นักเรียนสวมรองเท้าแบบเหยียบส้นเท้า			
การตรงต่อเวลา			
6. นักเรียนมาโรงเรียนทันเวลาเช้าแถวทุกครั้ง			
7. นักเรียนทำงานเสร็จและส่งตามเวลาที่กำหนด			
8. นักเรียนคืนหนังสือห้องสมุดตรงตามกำหนดเวลาเสมอ			
9. นักเรียนเข้าห้องเรียนตรงเวลา			
10. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนตามกำหนดเวลา			

พฤติกรรมที่แสดงออก	ระดับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
การมีระเบียบและปฏิบัติตามกฎของสังคม			
11. นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบการใช้ห้องเรียน และห้องปฏิบัติการต่าง ๆ			
12. นักเรียนแสดงความอ่อนน้อมถ่อมตน			
13. นักเรียนประพฤติตนมีจิตสาธารณะ			
14. นักเรียนปฏิบัติตามกฎของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด			
15. นักเรียนข้ามถนนตรงทางม้าลายหรือใช้สะพานลอยหน้าโรงเรียน			

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
1. ด้านการปฏิบัติตนของครู	....
2. ด้านพฤติกรรมกลุ่มเพื่อน	....
3. ด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	....
4. ด้านบรรยากาศของโรงเรียน	....
5. ด้านอื่น ๆ	....

แบบสอบถามสำหรับ

ผู้ปกครองนักเรียน

เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับ ผู้ปกครองนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนนทบุรี
2. แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งหมด 4 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 เป็นการสอบถาม ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน
ประกอบด้วย สถานภาพครอบครัว และ การอบรมเลี้ยงดู
ตอนที่ 3 ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ด้านพฤติกรรมทั่วไป
ตอนที่ 4 แบบสอบถามปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบสอบถาม
ปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความ คิดเห็นเพิ่มเติม นอกเหนือจากตอนที่ 2 และตอน
ที่ 3
3. โปรดตอบแบบสอบถามทุกตอนและทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อให้การวิจัย
ดำเนินการไป ด้วยความสมบูรณ์
4. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยจะเก็บรักษาไว้เป็นความลับเพื่อการ
วิจัยครั้งนี้เท่านั้น โดยจะประมวลและเสนอผลเป็นภาพรวม

ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งที่กรุณาให้ความร่วมมือ

นางสิริกร สินสม

นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการศึกษา
วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ท่านตอบแบบสอบถามโดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ( ) ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

- 1) เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
- 2) อาชีพหลักของท่าน
 ( ) รับราชการ ( ) รัฐวิสาหกิจ ( ) ธุรกิจส่วนตัว
 ( ) ค้าขาย ( ) รับจ้างทั่วไป ( ) เกษตรกร
 ( ) อื่น ๆ ระบุ.....

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน**2.1 สถานภาพครอบครัว**

- 1) สถานภาพทางครอบครัว
 ( ) อยู่รวมกัน ( ) แยกกันอยู่ ( ) หย่าร้าง
- 2) ลักษณะบ้านพักและที่อยู่อาศัย
 ( ) บ้านตนเอง ( ) บ้านเช่า ( ) อาศัยอยู่กับคนอื่น
- 3) สภาพแวดล้อมบริเวณใกล้บ้าน
 ( ) ดีมาก ( ) ดี ( ) พอใช้ ( ) ไม่ดี
- 4) รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนโดยประมาณ
 ( ) ต่ำกว่า 5,000 บาท ( ) 5,001 - 10,000 บาท
 ( ) 10,001 - 20,000 บาท ( ) 20,001 - 30,000 บาท
 ( ) 30,001 - 50,000 บาท ( ) 50,000 บาทขึ้นไป
- 5) รายได้กับการใช้จ่ายในครอบครัว
 ( ) เพียงพอ ( ) ไม่เพียงพอในบางครั้ง ( ) ก่อนข้างขันสน

2.2 การอบรมเลี้ยงดู

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู ให้ผู้ปกครองอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างด้านขวามือที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนเพียงข้อเดียว โดยมีเกณฑ์การเลือกดังนี้

มาก	หมายถึง	พฤติกรรมหรือการปฏิบัติอยู่ในระดับ 3
ปานกลาง	หมายถึง	พฤติกรรมหรือการปฏิบัติอยู่ในระดับ 2
น้อย	หมายถึง	พฤติกรรมหรือการปฏิบัติอยู่ในระดับ 1

พฤติกรรมที่แสดงออก	ระดับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. ผู้ปกครองอบรมสั่งสอนให้นักเรียนเป็นคนดีมีระเบียบวินัย			
2. ผู้ปกครองให้โอกาสนักเรียนอธิบายหรือชี้แจงเหตุผลก่อนว่ากล่าวหรือทำโทษนักเรียน			
3. ผู้ปกครองให้คำปรึกษาแก่นักเรียน เมื่อนักเรียนมีปัญหา			
4. บิดามารดาหรือผู้ปกครองปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน			
5. เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียนผู้ปกครองจะว่ากล่าวตักเตือนด้วยความเคร่งเครียด			
6. ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่ง โดยไม่มีข้อโต้แย้ง			
7. ผู้ปกครองสอนนักเรียนให้เชื่อมั่นในการตัดสินใจแก้ปัญหาของตน			
8. ผู้ปกครองให้เวลาพูดคุยกับนักเรียนในทุกโอกาส			
9. ผู้ปกครองให้ความรักแก่นักเรียนมาก และตามใจทุกเรื่อง			
10. ผู้ปกครองให้ข้อคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตแก่นักเรียนเสมอ			

ตอนที่ 3 ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ด้าน พฤติกรรมทั่วไป

พฤติกรรมที่แสดงออก	ระดับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
ด้านการแต่งกาย			
1. นักเรียนตัดผมไม่ถูกระเบียบของโรงเรียน			
2. นักเรียนไม่ปักชื่อ-สกุล และอักษรย่อของโรงเรียนบนเสื้อนักเรียน			
3. นักเรียนแต่งเครื่องแบบลูกเสือ เนตรนารี แต่ติดเครื่องหมายไม่ครบ			
4. นักเรียนใส่ถุงเท้าผิดระเบียบ			
5. นักเรียนสวมรองเท้าแบบเหยียบสันเท้า			
การตรงต่อเวลา			
6. นักเรียนออกจากบ้านไปถึงโรงเรียน แต่เช้า			
7. นักเรียนทำงานเสร็จตามที่ได้รับมอบหมายทุกครั้ง			
8. นักเรียนกลับบ้านตรงตามเวลาที่ผู้ปกครองกำหนด			
9. เมื่อเพื่อนนัดทำรายงานนักเรียนจะไปตรงเวลา			
10. หลังเลิกเรียนนักเรียนจะรีบกลับบ้านเพื่อช่วยเหลืองานบ้าน			
การมีระเบียบและปฏิบัติตามกฎของสังคม			
11. นักเรียนปฏิบัติตนตามประเพณีได้อย่างเหมาะสม			
12. นักเรียนแสดงความอ่อนน้อมถ่อมตน			
13. นักเรียนเคยร่วมมือกับชาวบ้านและชุมชนทำความสะอาด วัด โรงเรียน สถานที่ต่างๆ ตามโอกาส			
14. นักเรียนมีความพึงพอใจในการปฏิบัติตนตามกฎของโรงเรียน			
15. นักเรียนข้ามถนนตรงทางม้าลายหรือใช้สะพานลอย			

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
<p>1. ด้านสถานภาพของครอบครัว</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>2. ด้านการอบรมเลี้ยงดู</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>3. ด้านพฤติกรรมทั่วไปของนักเรียน</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>4. ด้านอื่น ๆ</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

แบบสัมภาษณ์(สำหรับนักเรียน)

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียน
มัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์มี 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

สถานที่.....

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์.....

เริ่มการสัมภาษณ์เวลา.....จบการสัมภาษณ์ เวลา.....

ตอนที่ 2 ประเด็นการให้สัมภาษณ์

1. นักเรียนคิดว่าการอบรมเลี้ยงดูมีผลกับความมีวินัยในตนเองอย่างไร

.....

.....

2. นักเรียนคิดว่ากิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน มีประโยชน์ในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

3. ความมีวินัยในตนเองทำให้นักเรียนเก่งได้อย่างไร

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อมูลเพิ่มเติมจากการให้สัมภาษณ์

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์(สำหรับครูฝ่ายปกครอง)

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียน
มัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์มี 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

สถานที่.....

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์.....

เริ่มการสัมภาษณ์เวลา.....จบการสัมภาษณ์ เวลา.....

ตอนที่ 2 ประเด็นการให้สัมภาษณ์

1. ท่านคิดว่าสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเป็นตัวบ่งบอกถึงความมีวินัยในตนเองของนักเรียนหรือไม่อย่างไร

.....

.....

2. การเป็นแม่พิมพ์ที่ดีในเรื่องของความมีวินัยในตนเอง สร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนอย่างไร

.....

.....

3. โรงเรียนมีการเตรียมการและวางแผนพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่นักเรียนอย่างไรบ้าง

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อมูลเพิ่มเติมจากการให้สัมภาษณ์

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์(สำหรับผู้ปกครอง)

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียน
มัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์มี 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

สถานที่.....

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์.....

เริ่มการสัมภาษณ์เวลา.....จบการสัมภาษณ์ เวลา.....

ตอนที่ 2 ประเด็นการให้สัมภาษณ์

1. ท่านคิดว่าการอบรมเลี้ยงดูมีผลกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนอย่างไร

.....
.....

2. ท่านคิดว่าสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเป็นตัวบ่งบอกถึงความมีวินัยในตนเองของนักเรียนหรือไม่อย่างไร

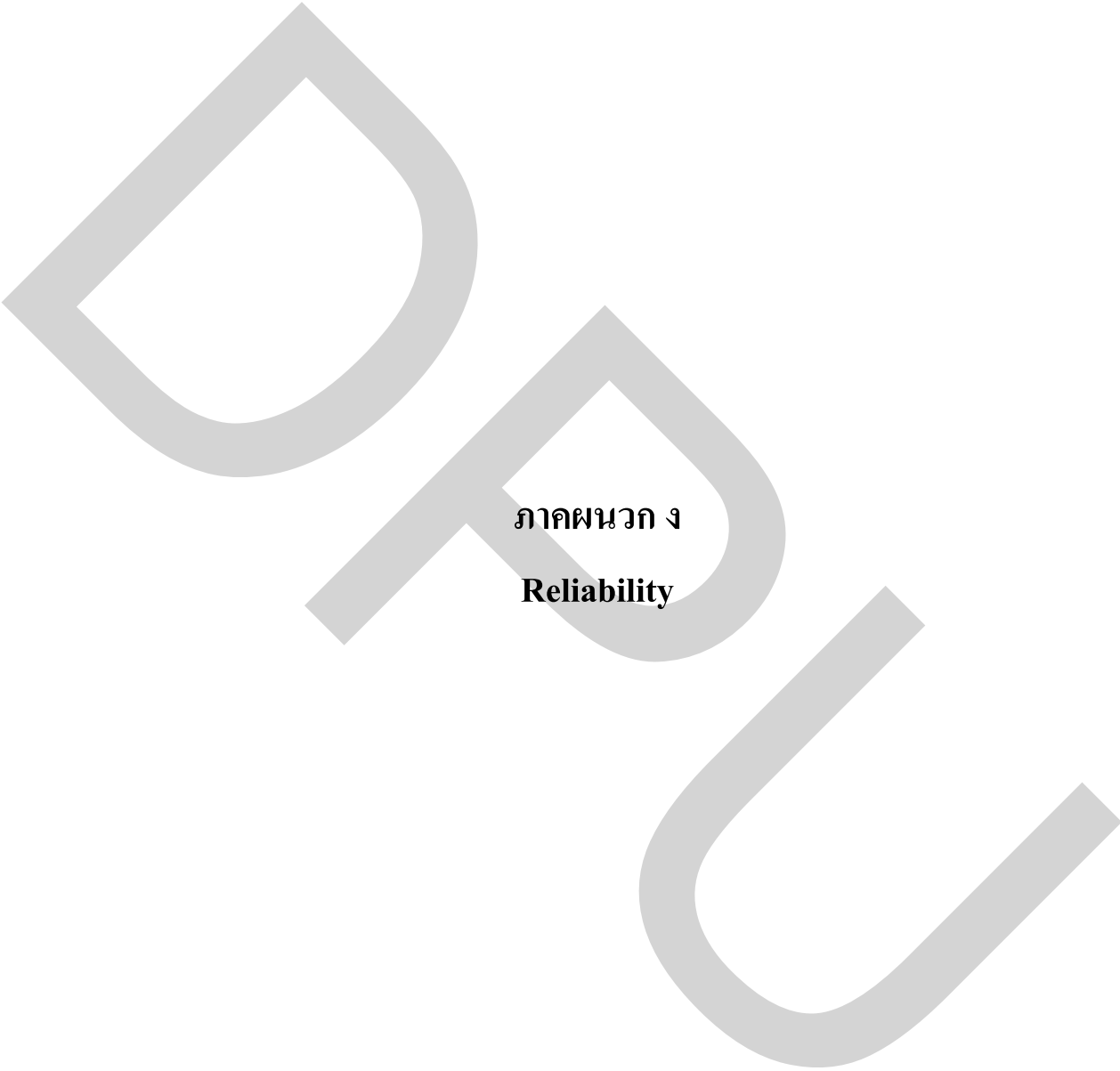
.....
.....

3. ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนกับความสำเร็จในชีวิตเป็นอย่างไร

.....
.....

ตอนที่ 3 ข้อมูลเพิ่มเติมจากการให้สัมภาษณ์

.....
.....
.....

ภาคผนวก ง

Reliability

Reliability (นักเรียน)**Case Processing Summary**

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.932	60

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
N221	148.767	199.978	.134	.933
N222	149.233	192.461	.431	.932
N223	149.067	197.651	.256	.932
N224	148.733	200.064	.141	.933
N225	149.167	194.557	.421	.931
N226	149.667	197.816	.280	.932
N227	149.167	196.626	.259	.933
N228	149.867	198.947	.109	.934
N229	149.933	197.168	.213	.933
N2210	149.200	200.441	.062	.934

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
S11	148.967	195.344	.436	.931
S12	149.367	192.792	.535	.931
S13	148.800	193.821	.668	.930
S14	148.933	195.857	.353	.932
S15	148.867	194.257	.484	.931
S26	149.600	198.041	.192	.933
S27	148.733	199.651	.183	.933
S28	148.833	194.489	.485	.931
S39	149.500	192.741	.456	.931
S310	149.500	189.086	.570	.930
S311	149.333	193.057	.503	.931
S412	149.233	195.978	.339	.932
S413	149.233	190.254	.644	.930
S414	149.100	194.921	.449	.931
S415	149.133	193.223	.454	.931
C11	148.967	192.309	.663	.930
C12	149.033	193.206	.508	.931
C13	149.000	190.690	.772	.929
C14	149.167	193.385	.497	.931
C25	149.067	190.961	.650	.930
C26	148.900	192.714	.667	.930
C27	148.800	194.234	.631	.930
C28	148.867	195.568	.393	.932
C39	149.300	195.252	.403	.932
C310	149.067	194.478	.381	.932
C311	149.233	198.599	.169	.933

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
C312	148.833	199.040	.137	.933
C313	149.333	199.057	.131	.933
C414	149.000	192.690	.623	.930
C415	149.167	193.592	.550	.931
C416	148.933	193.789	.565	.931
C417	149.300	196.769	.300	.932
C518	149.133	191.292	.713	.930
C519	149.000	190.138	.813	.929
C520	149.367	195.757	.344	.932
G11	148.867	198.671	.178	.933
G12	148.700	198.010	.402	.932
G13	148.733	197.444	.411	.932
G14	148.900	193.541	.462	.931
G15	148.833	195.799	.463	.931
G26	148.700	201.390	.009	.933
G27	149.167	194.282	.500	.931
G28	148.767	199.013	.225	.932
G29	148.900	194.162	.553	.931
G210	148.833	196.626	.393	.932
G311	148.833	192.351	.756	.930
G312	148.700	198.631	.330	.932
G313	149.067	192.409	.557	.930
G314	149.033	187.689	.786	.929
G315	148.967	194.378	.397	.932

Reliability(ຄວັງ)**Case Processing Summary**

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.945	50

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
S11	120.13	194.740	.383	.944
S12	120.03	196.102	.265	.945
S13	119.90	198.369	.190	.945
S14	120.03	197.068	.235	.945
S15	119.87	197.775	.316	.945
S26	120.70	193.252	.320	.945
S27	120.27	193.857	.334	.945
S28	120.27	197.306	.122	.946
S39	120.03	195.413	.314	.945
S310	120.20	193.131	.485	.944

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
S311	120.03	194.102	.485	.944
S412	120.33	194.368	.339	.945
S413	120.40	195.490	.272	.945
S414	120.33	195.195	.328	.945
S415	120.30	193.597	.441	.944
C11	120.67	191.954	.561	.943
C12	120.60	189.628	.670	.943
C13	120.60	191.076	.656	.943
C14	120.60	195.697	.372	.944
C25	120.53	192.395	.514	.943
C26	120.47	190.947	.673	.943
C27	120.47	191.223	.652	.943
C28	120.50	191.983	.611	.943
C39	120.27	189.444	.657	.943
C310	120.20	188.717	.715	.942
C311	120.60	188.800	.512	.944
C312	120.13	195.844	.258	.945
C313	120.67	196.644	.195	.945
C414	120.37	191.344	.536	.943
C415	120.47	190.878	.678	.943
C416	120.50	191.086	.590	.943
C417	120.50	190.052	.662	.943
C518	120.47	191.223	.652	.943
C519	120.53	189.292	.735	.942
C520	120.57	190.530	.669	.943
G11	120.43	190.392	.463	.944

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
G12	120.13	191.844	.525	.943
G13	120.30	191.872	.498	.944
G14	120.50	189.569	.452	.944
G15	120.33	192.368	.384	.944
G26	120.20	194.993	.304	.945
G27	120.33	191.057	.626	.943
G28	120.27	190.409	.673	.943
G29	120.23	190.599	.664	.943
G210	120.23	190.737	.654	.943
G311	120.33	188.782	.700	.942
G312	120.23	189.564	.652	.943
G313	120.43	189.978	.575	.943
G314	120.43	188.737	.723	.942
G315	120.27	190.064	.699	.942

Reliability(ผู้ปกครอง)**Case Processing Summary**

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.822	25

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
N221	62.83	27.592	.276	.820
N222	63.00	26.207	.454	.813
N223	63.00	26.483	.389	.815
N224	63.07	25.168	.643	.805
N225	63.57	27.220	.105	.831
N226	63.40	27.352	.103	.830
N227	63.07	25.099	.659	.804
N228	63.07	25.168	.480	.810
N229	63.80	25.224	.046	.806
N2210	62.97	26.309	.459	.813

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
G11	63.03	27.482	.093	.829
G12	62.80	27.683	.352	.819
G13	62.87	27.844	.141	.823
G14	62.77	28.392	.000	.824
G15	62.87	27.499	.250	.820
G26	63.37	26.516	.233	.823
G27	63.33	25.609	.428	.813
G28	63.17	24.833	.667	.803
G29	63.23	26.185	.375	.816
G210	63.33	25.057	.529	.808
G311	63.17	24.695	.696	.801
G312	63.23	25.564	.501	.810
G313	63.40	25.834	.398	.815
G314	63.10	24.921	.677	.803
G315	63.20	26.097	.396	.815

ภาคผนวก จ

ตารางการวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้านการอบรมเลี้ยงดู(X2) กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

ตัวแปร	X21	X22	X23	Y11	Y12	Y13	Y14	Y15	TY1	Y21	Y22	Y23	TY2	TY
X21	1	.217**	-.048	.110	.308**	.169*	.100	.202**	.256**	.173*	.269**	.135	.254**	.289**
X22		1	.137	.146	.137	-.017	.151*	.191*	.184*	-.079	.115	.222**	.099	.169*
X23			1	.122	.094	-.120	.042	.117	.083	-.007	-.061	.041	-.012	.049
Y11				1	.421**	.371**	.419**	.382**	.762**	.130	.477**	.503**	.469**	.728**
Y12					1	.381**	.245**	.391**	.696**	.157*	.212**	.406**	.333**	.620**
Y13						1	.162*	.299**	.620**	.392**	.382**	.411**	.523**	.657**
Y14							1	.307**	.622**	-.004	.369**	.365**	.301**	.556**
Y15								1	.724**	.063	.271**	.312**	.271**	.610**
TY1									1	.203**	.497**	.577**	.544**	.921**
Y21										1	.350**	.274**	.757**	.486**
Y22											1	.448**	.775**	.692**
Y23												1	.732**	.725**
TY2													1	.828**
TY														1

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา(X3) กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน (นักเรียนและครู)

ตัวแปร	X31	X32	X33	X34	Y11	Y12	Y13	Y14	Y15	TY1	Y21	Y22	Y23	TY2	TY
X31	1	-.085	.436**	.429**	.132*	.057	.187**	.075	.153**	.165**	-.030	.215**	.217**	.146*	.171**
X32		1	-.200**	-.161**	.255**	.320**	.508**	.099	.093	.364**	.504**	.226**	.259**	.443**	.415**
X33			1	.366**	.097	.004	.053	.170**	.295**	.156**	-.046	.183**	.229**	.130*	.170**
X34				1	.144*	-.004	.079	.070	.230**	.134*	-.173**	.063	.220**	.016	.102
Y11					1	.574**	.388**	.532**	.484**	.813**	.308**	.510**	.497**	.537**	.770**
Y12						1	.392**	.470**	.471**	.788**	.374**	.308**	.402**	.460**	.719**
Y13							1	.220**	.336**	.660**	.499**	.439**	.423**	.582**	.660**
Y14								1	.441**	.714**	.233**	.429**	.416**	.437**	.667**
Y15									1	.710**	.204**	.377**	.392**	.394**	.667**
TY1										1	.452**	.564**	.581**	.664**	.947**
Y21											1	.421**	.339**	.804**	.637**
Y22												1	.550**	.800**	.719**
Y23													1	.756**	.711**
TY2														1	.866**
TY															

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

ศิริกร สินสม

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2541 บัณฑิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

พ.ศ. 2550 ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

ครูผู้สอน โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์